

Xəbər
Goranboyda dəhşət: "06" yük maşını ilə toqquşdu, iki qardaş öldü
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14 dekabr 2017-ci il Cümə axşamı № 262 (6876) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

48 müsəlman ölkəsi bir araya gəldi - Qüdsə bağlı qətnamə qəbul edildi

İlham Əliyev:
"Azərbaycan Fələstin-İsrail münaqişəsinin sülh yolu ilə həllini dəstəkləyir"

yazısı səh.3-də

Köhnə və yeni deputat arasında qarşıdurma

yazısı səh.7-də

"İlqar Məmmədovun azadlığa çıxması uzana bilər" - Natiq Cəfərli

yazısı səh.5-də

Musavatın Divan üzvündən partiya rəhbərliyinə sensasion ittiham - "biletsatanlar"

yazısı səh.7-də

Amerikanın fantastik hərbi büdcəsi - 700 milyard

yazısı səh.6-da

Rus generalının Əsədə hörmətsizliyi, Putinin qalib ədasi

yazısı səh.9-da

Xədicə İsmayıldan Leyla Yunusa ağır suçlamalar

yazısı səh.6-da

Saakaşvilinin Ukrayna projesi - uğur, yoxsa iflas...

yazısı səh.10-da

"Ayıq sürücü"lərin sərxoş hərəkətləri...

yazısı səh.13-də

Minlərlə avtomobili geri çağıran şirkətlərin gizli planları

yazısı səh.14-də

Neft "kaçakları" ilə qonşu olan sakinlər

yazısı səh.15-də

Bakının Kremlə qarşı diplomatik de-marşı diqqətdə

PUTİN TEHRANDA ƏLİYEV DƏN

NƏ XAHİŞ EDİB - SENSASİON İDDİA

Erməniperəst səfir təyinatı ilə bağlı qalmaqalda daha bir sirli detal; **keçmiş diplomat:** "Başqa bir dövlətin səfirinə aqreman verilməməsi fəvqəladə hadisədir"; **"The News Times":** "Azərbaycan postsovet məkanında ilk ölkədir ki..."

musavat.com
Togrul Ismayil

yazısı səh.8-də

Dünya Bankı neft-qaz layihələrinə kredit ayırmayacaq - ilginç səbəb

"Bu, dünyanın alternativ enerji mənbələrindən istifadəyə və daha təmiz bir ekologiyaya qovuşması üçün atılan addımlardan biridir" yazısı səh.4-də

Eldar Mahmudovun əməlidən zərərçəkən "od püskürdü"

yazısı səh.5-də

Elxan Şahinoğlu:
"Putin yeni prezidentliyi dönməndə Qarabağ münaqişəsinin həllinə əvvəlki tək maraq göstərməyəcək"

yazısı səh.10-da

Artur Rəsi-zadənin 7 köməkçisindən 4-ü ixtisara salındı

yazısı səh.2-də

Baş nazirin köməkçilərinin sayı azaldıldı

Baş nazir Artur Rasi-zadonun köməkçilərinin sayı azaldılıb. APA-nın məlumatına görə, bu, Nazirlər Kabinetinin "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının strukturunun ştat cədvəli"ndə dəyişiklik edilməsi barədə 24 noyabr 2017-ci il tarixli qərarında əksini tapıb.

Ümumilikdə isə bu qərarla Nazirlər Kabineti aparatının strukturunda ştatların sayı artırılıb.

Nazirlər Kabinetinin 8 sentyabr 2017-ci il tarixli qərarı ilə təsdiqlənən "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti Aparatının strukturunun ştat cədvəli"ndə 200 ştat olub. Dəyişikliyə əsasən ştatların sayı 205-ə çatdırılıb.

Yeni qərara əsasən baş nazirin köməkçilərinin sayı 7 nəfərdən 3 nəfərə endirilsə də, baş nazirin birinci müaviniyə daha bir köməkçi və 4 yeni baş məsləhətçi ştatları ayrılıb. Nazirlər Kabinetinin Hüquq şöbəsində aparıcı məsləhətçi ştatı yaradılıb. Normativ hüquqi aktların sistemləşdirilməsi və arxiv işi üzrə sektorda da böyük məsləhətçilərin sayı artırılaraq 2 nəfərə çatdırılıb. Müraciətlərin və vətəndaşların qəbulu sektorunda da baş məsləhətçilərin sayı daha bir nəfər artırılaraq 2 nəfərə çatdırılıb.

İndiyə qədər baş nazirin birinci müaviniyə 1 köməkçisi olub.

Goranboyda dəhşət: "06" yük maşını ilə toqquşdu, iki qardaş öldü

Goranboy rayonunda ağır yol qəzası olub. ARB TV xəbər verir ki, Qarqacaq kəndində Elçin Əsgərovun idarə etdiyi "VAZ-2106" markalı avtomobil "Shacman" markalı yük avtomobili ilə toqquşub.

Nəticədə Elçin Əsgərov, onun qardaşı Tural Əsgərov və digər sərnəşin - Kamil Qəhrəmanov dünyasını dəyişib. Hadisə yerinə cəlb olunmuş Dövlət Yanğından Mühafizə Xidmətinin müvafiq xilasetmə qüvvələri meyitləri deformasiyaya uğramış minik avtomobilindən çıxararaq aidiyyəti üzrə təhvil veriblər.

"OKSIAM-B" göz damcısının istifadəsi qadağan edilib

Səhiyyə Nazirliyinin Analitik Ekspertiza Mərkəzinə edilən müraciətə əsasən Türkiyənin "Universe Pharma İlaç" şirkətinin istehsalı olduğu göstərilən "OKSIAM-B" adlı göz damcısı dərman formasında olan məhsulun saxta olub-olmaması Analitik Ekspertiza Mərkəzinin əməkdaşları tərəfindən araşdırılıb. Nazirliyin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, araşdırmalar zamanı müəyyən olunub ki, qeyd edilən məhsulü məlum olmayan məhsul saxtadır.

"Belə ki, Türkiyənin "Universe Pharma İlaç" şirkətinin məhsulun qablaşması üzərində göstərilən ünvanda heç bir istehsalat sahəsi mövcud deyil və məhsul Türkiyə Səhiyyə Nazirliyi Dərman və Tibbi cihaz qurumu (TİTCK) tərəfindən dövlət qeydiyyatına alınmayıb. Əlavə olaraq qeyd edirik ki, Türkiyənin "Universe Pharma İlaç" şirkətinin istehsalı olan "OKSIAM-B" adlı məhsul dərman vasitəsi kimi Azərbaycan Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən qeydiyyata alınmayıb. Həmçinin "Dihac MMC" tərəfindən həmin dərman vasitəsinin ölkəyə idxal edilməsinə razılıq verilməsi barədə Analitik Ekspertiza Mərkəzinə müraciət daxil olmayıb. "Dərman vasitələrinin haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2006-cı il 22 dekabr tarixli Qanununun 6.1-ci maddəsinə əsasən qanunla nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla, dərman vasitələrinin Azərbaycana idxalına, Azərbaycan ərazisində istehsalına, satışına və istifadəsinə yalnız Azərbaycan Səhiyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra yol verilir.

Analitik Ekspertiza Mərkəzinin dərman vasitələrinin keyfiyyətinin yoxlanılması laboratoriyasında "OKSIAM-B" adlı göz damcısı dərman formasında olan məhsulun nümunələrinin fiziki-kimyəvi və mikrobioloji ekspertizası aparılıb. Aparılmış ekspertiza nəticəsində nümunənin tərkibindəki inqrediyentlərin miqdarının qeyd olunan göstəricilərdən aşağı olması, sitikolin təsiredici maddəsinin ümumiyyətlə olmaması, "pH" göstəricisinin qələvi mühitə yaxın olması, sıxlığının aşağı olması və nümunənin qeyri-steril olması müəyyən edilib. Oftalmoloji istifadə üçün nəzərdə tutulan dərman vasitələrinin qeyri-steril olması yolverilməzdir. Nəticə etibarilə, nümunə keyfiyyətsiz, qeyri-efektiv, yararsız və insan sağlamlığı üçün təhlükəli hesab edilir.

Bütün bunları nəzərə alaraq, əhalinin təhlükəsiz dərman vasitələri ilə təmin olunması məqsədi ilə qeyd edilən saxta, məhsulü məlum olmayan məhsulun idxalı, satışı və oftalmoloq həkimlər tərəfindən istifadəsi qadağan edilib. Topdan və pərakəndə əcazılıq müəssisələrinə məhsulun yığıdırılması barədə xəbərdarlıq edilib", - deyə bildirilib.

Qeyd olunub ki, "OKSIAM-B" adlı dərman forması göz damcısı olan məhsul ilə rastlaşanlar bu məhsuldan istifadə etməməlidir: "Bu məhsulu istifadə etməsənizsə və ya istifadəsi zamanı əlavə təsir müşahidə etməsənizsə, tibb müəssisəsinə müraciət edin. Həmçinin bu barədə məlumatları Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi Analitik Ekspertiza Mərkəzi Farmakonezarət Sektoruna bildirməyiniz xahiş olunur".

Konstitusiyaya uyğun olaraq yeni qanun layihəsində Silahlı Qüvvələrin anlayışı dəqiqləşdirilib

Konstitusiyaya edilmiş son dəyişikliklərdən irəli gələrək Silahlı Qüvvələrin fəaliyyəti ilə bağlı hüquqi tənzimləməni müəyyən edən "Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri haqqında" yeni qanun layihəsi hazırlanıb.

Konstitusiyaya uyğun olaraq Silahlı Qüvvələrin anlayışı dəqiqləşdirilib və Silahlı Qüvvələrin Azərbaycan Ordusundan və başqa silahlı birləşmələrdən ibarət olduğu qeyd olunub.

APA-nın məlumatına görə, qanun layihəsinin 4-cü (Silahlı Qüvvələrin əsas vəzifələri) maddəsində bildirilir ki, Silahlı Qüvvələr ölkədə daxili siyasi sabitliyin, konstitusiyaya qurulmasının, ictimai asayişin qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində iştirak edir.

Qanun layihəsi Milli Məclisin dekabrın 15-də keçiriləcək plenar iclasında müzakirəyə çıxarılacaq.

Qeyd edək ki, indiyədək ölkədə daxili siyasi sabitliyin, konstitusiyaya qurulmasının, ictimai asayişin qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi funksiyasını digər güc strukturları ilə yanaşı, DİN-in Daxili Qoşunlar yerinə yetirirdi. Konstitusiyaya son dəyişikliklərdən sonra Daxili Qoşunlar da Silahlı Qüvvələrə aid edildiyindən "Silahlı Qüvvələr ölkədə daxili siyasi sabit-

liy, konstitusiyaya qurulmasının, ictimai asayişin qorunması və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsində iştirak edir" maddəsi məhz Daxili Qoşunların funksiyası kimi anlaşılmalıdır.

İlk növbədə qeyd etmək lazımdır ki, 1991-ci ildə qəbul edilmiş və hazırda qüvvədə olan "Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri haqqında" Qanun bütövlükdə Silahlı Qüvvələrin deyil, yalnız onun bir hissəsi olan Azərbaycan Ordusunun hüquqi əsaslarını müəyyən edirdi.

Yeni Qanun layihəsində isə ilk dəfə olaraq Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin və onun tərkib hissəsi olan Azərbaycan Ordusu və Azərbaycan Respublikasının başqa silahlı birləşmələrinin anlayışı verilir.

Azərbaycan Ordusunun fəaliyyəti Müdafiə Nazirliyi tərəfindən təşkil edilir, başqa silahlı birləşmələr dedikdə isə ölkənin təhlükəsizliyini və milli maraqlarının təmin edən, terrorçuluqla mübarizə aparacaq xüsusi xidmət orqanları, ictimai

mai qaydanın və ictimai təhlükəsizliyin qorunmasını təmin edən daxili qoşunlar, dövlət sərhədinin qorunmasını təmin edən sərhəd mühafizə orqanları, mülki müdafiəni təşkil edən hərbi birləşmə, dövlət mühafizəsi obyektlərinin təhlükəsizliyini və mühafizə olunan obyektlərin qorunmasını təmin edən qurum və digərləri başa düşülür.

Qanun layihəsi AR Silahlı Qüvvələrinin təyinatı, idarə olunması və hərbi quruculuğu məsələlərini tənzimləyir, habelə Silahlı Qüvvələrin əsas vəzifələrini və fəaliyyətinin hüquqi əsaslarını müəyyən edir.

Qanun layihəsində başqa silahlı birləşmələrin dəqiq si-

yahısının Prezident tərəfindən təsdiq ediləcəyi müəyyən olunur.

Öz növbəsində, Silahlı Qüvvələrin tərkib hissəsi olan qurumların fəaliyyəti isə ayrıca qanunlarla, yəni "Azərbaycan Ordusu haqqında" "Kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında", "Daxili Qoşunlar haqqında" "Sərhəd mühafizə orqanları haqqında" və digər hərbi qanunlarla tənzimlənəcək.

Qərb bankları: dollar gələn il bahalaşacaq

Dünyanın aparıcı bankları 2018-ci ildə ABŞ dollarının məzənnəsinin yüksələcəyini və dollar investorlarına uzun müddət tövsiyə edir. "Report" "Forexpf.ru" saytına istinadən xəbər verir ki, "Bank of America", "BNP Paribas" və "JPMorgan Chase" buna səbəb kimi FED-in uçot dərəcəsini artırmağa davam edəcəyini və ABŞ-ın vergi islahatlarını göstərir.

İsvəçrə Mərkəzi Bankının (SNB) uçot dərəcəsini artırmayacağı fonunda hər 3 bank USD/CHF məzənnəsində uzun müddət açmağı tövsiyə edir. "Bank of America"-nın global reytinglər və valyuta bazarları şöbəsinin müdiri David Vu (David Vu) bildirib ki, FED və SNB arasında monetar siyasət fərqi məzənnədə özünü dolların xeyrinə biruzə verəcək".

"BNP Paribas" isə USD/CHF məzənnəsinin 2018-ci ilin ortasına kimi 5% yüksələcəyini bildirib. "JPMorgan Chase"-in strategiya müəxəssisi Pol Miqyesi (Paul Megyesi) dolların yüksələn uçot dərəcəsi və vergi dərəcələrinin azalması ilə dəstəklənəcəyini qeyd edib.

«Bakcell» şirkətinin stendi "BakuTel-2017" sərgisinin ən orijinal stendi seçildi

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi «Bakcell» şirkəti 23-cü Azərbaycan Beynəlxalq Telekomunikasiya və İnformasiya Texnologiyaları "BakuTel 2017" Sərgi-Konfransında fəal iştirakına görə mükafatlandırılıb. Şirkətinin stendi "BakuTel-2017" sərgisinin "ən orijinal stendi" adına layiq görüldü.

2017-ci ilin 5-8 dekabr tarixlərində keçirilmiş "BakuTel 2017" sərgisi çərçivəsində təşkil edilmiş «Bakcell» stendi sərgi qonaqlarının böyük marağına səbəb olaraq, bu nüfuzlu tədbirin ən populyar və ziyarət olunan stendinə çevrilib. Stendin ziyarətçiləri "Robot Automation Latency" (Proseslərin Robotlaşdırılması, Məlumatların Ötürülməsində Gecikmə Müddəti) nümayişi ilə yanaşı, Azərbaycanda indiyədək görünməmiş 5G-yə hazırlığı və 4.5G Pro texnologiyasının 1 Gb/saniyəyədək olan inanılmaz sürətini görmək imkanını qazanıblar. Bundan əlavə, «Bakcell» stendinin qonaqları «Bakcell» şirkətinin təqdim etdiyi «Bakcell» TaxFree app", "Klass Postpaid", "MyHour" və hətta "Pulsuz Instagram" kimi bəzi yeni məhsullar, təkliflər və xidmətlərlə tanış olublar.

Maraqlı müsabiqələr və bol əyləncə ilə yanaşı, stenddə «Bakcell» şirkətinin "AppLab" proqramı vasitəsilə gənc Azərbaycanlı proqram tərtibatçıları tərəfindən yaradılmış 3 layihə də nümayiş etdirilib.

Nəticədə innovativ və maraqlı məzmun sayəsində «Bakcell» şirkətinin stendi sərginin "ən orijinal stendi" seçilib və "BakuTel-2017" sərgisinin təşkilatçısı Caspian Event Organizers (CEO) şirkəti tərəfindən sertifikatla təltif olunub. «Bakcell» şirkətinin "BakuTel 2017" sərgisi çərçivəsində təşkil edilmiş stendinin bütün ziyarətçiləri mehriban və əyləncə dolu bir mühitdə ən müasir texnologiyalardan istifadə etməklə unudulmaz təəsüratlar əldə ediblər.

Bankomatlardan 400 min manat oğurlayan şəxs tutuldu

Bakıda qaynaq aparatı ilə bankomatdan 40 min manat oğurladığı üçün tutulan şəxsin digər cinayətlərinin üstü açılıb.

Hüquq-mühafizə orqanlarından APA-ya verilən məlumata görə, paytaxtın Xətai rayonu ərazisində bankomatdan 40 min manat oğurladığı üçün həbs edilən İmişli rayon sakini, əvvəllər məhkum olunmuş Orxan Əhmədovun ətrafında aparılan əməliyyat tədbirləri nəticəsində onun Biləsuvarda məcburi köçkün düşərgəsində, Şirvan şəhəri Hacı Qəhrəmanlı qəsəbəsi ərazisindəki və Sarvan qəsəbəsi ərazisində quraşdırılmış bankomatlardan ümumilikdə 345 min manat, Ucar rayonunun Qazıqumlaq kəndində quraşdırılmış bankomatdan 10 min 500 manat oğurlaması müəyyən edilib.

Düzəliş

Qəzetimizin ötən sayında "Şeyx fətva verdi, islamçılar hərəkətə gəldilər" başlıqlı yazıda texniki yanlışlığa yol verilib. Belə ki yazının başlığında "bəyanat" sözü yanlışlıqla "fətva" olaraq verilib. Eləcə də başlıqda aksiyaların Şeyxin fətvası sonrası baş verdiyi təəssüratı yaranır. Texniki yanlışlığa görə QMI rəhbərliyinə üzrxahlıq edirik.

Dekabrın 13-də İstanbulda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Qüds məsələsi ilə bağlı fövqəladə zirvə toplantısı keçirilib. Toplantıda ABŞ prezidenti Donald Trampın Qüdsü İsrailin paytaxtı kimi tanıması haqqında qərarı, bu qərardan sonra yaranmış vəziyyət və İƏT-in bununla bağlı görüşləri işlər müzakirə olunub.

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev də zirvə toplantısında iştirak edib.

Toplantıya təşkilat üzv olan 57 ölkədən 48-nin təmsilçisi qatılıb. Bir sıra ölkələr toplantıya birinci şəxsləri səviyyəsində qatılıblar. Onların arasında Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev, Qətər əmiri Şeyx Təmmim bin Həməd Al Tani, İran prezidenti Həsən Ruhani, Fələstin dövlətinin başçısı Mahmud Abbas da var. Bir sıra ölkələr isə sammitdə parlament sədri, xarici işlər naziri və digər nazirlərlə təmsil olunublar.

Zirvə toplantısında çıxışında Rəcəb Tayyib Ərdoğan Qüdsü İsrailin paytaxtı kimi tanımayan və ABŞ prezidenti Donald Trampın bununla bağlı qərarını dəstəkləməyən ölkələrə təşəkkür edib: "Bu qərarın hüquqi qüvvəsi olmadığını bildirmişik. Bu sülh istəyən fələstinlilərin cəzalandırılması deməkdir. Üç mədəniyyətin mərkəzi olan Qüdsün tarixi və hüquqi statusuna təcavüz edildiyini bilirik".

Türkiyə prezidenti 1947-ci ildən indiyədək Fələstin ərazisinin kiçildiyini əks etdirən xəritəni nümayiş etdirib və deyib: "Əvvəllər İsrailin ərazisi nə böyük, nə kiçik idi, indi Fələstinin ərazisi o boyda olub".

O, Fələstində Qüds qərarına etiraz edən fələstinlilərə edilən təzyiqləri əks etdirən fotolardan danışarkən bildirib: "İsrail terrorçu dövlətdir. İndiki vəziyyətdə müsəlmanların əsas vəzifəsi Qüdsü müdafiə etməkdir. Mən hamını Qüdsü Fələstin dövlətinin işğal altında olan paytaxtı olaraq tanımağa dəvət edirəm. Bütün müsəlmanları Qüdsə gəlib Hərami-Şərifə ziyarət etməyə çağırıram. Fələstinin dövlət müstəqilliyini tanımayan ölkələri bu addımı atmağa dəvət edirəm. Sözdə iki dövlət prinsipindən danışarlarsa, buna əməl edilmir. İşğalçı ilə işğal edilən eyni səviyyədə tutulması qəbul edilməzdir. Gələcək nəsillər adına hər kəsi maddi-mənəvi cəhətdən səfərbər olmağa çağırıraq. ABŞ dövlət başçısını bu qərarını geri çəkməyə dəvət edirik. Bu gün burada verdiyimiz mesajların bütün dünya tərəfindən dəyərləndiriləcəyinə ümid edirik.

İsrailə nəse deməyə gerek yoxdur. Haqiqət ortadadır. İşğal, qanunsuz məskunlaşmalar, evlərin dağıdılması, ərazi və mülklərin zəbt edilməsi kimi terror hərəkətlərinə görə İsrail mükaflatlandırılıb. Bu mükaflat verən təkbəşinə da olsa, Trampdır. "Mən etdim, oldu" deməklə bu dünyada heç nə olmur. Dünya, sadəcə, sizdən ibarət deyil. BMT-nin 196 üzvü var. Mən 196 ölkənin buna reaksiya verəcəyinə inanıram. Siz Amerika olaraq güclü ola bilərsiniz, silahlarınız ola bilər, nüvə başlıqlarına malik ola bilərsiniz. Lakin bunlar sizin güclü olduğunuzu ifadə etmir. Siz eger haqlısınızsa, güclüsünüz, bu məsələdə haqlı deyilsiniz".

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev isə çıxışında fövqəladə Zirvə görüşünün təşkilinə görə prezident Ərdoğanı tə-

48 müsəlman ölkəsi bir araya gəldi ■ Qüdsə bağlı qətnamə qəbul edildi

İƏT-in İstanbuldakı fövqəladə toplantısında beynəlxalq ictimaiyyətə Şərqi Qüdsün Fələstinin işğal altında olan paytaxtı kimi tanınması çağırışı edildi

İlham Əliyev: "Azərbaycan Fələstin-İsrail münaqişəsinin sülh yolu ilə həllini dəstəkləyir"

şəkkür etməklə başlayıb. Dövlət başçısı bildirib ki, ABŞ prezidentinin beynəlxalq hüquqa və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnaməsinə zidd olan Qüds şəhərinin İsrailin paytaxtı kimi tanınması və ABŞ səfirliyinin bu şəhərə köçürülməsi ilə bağlı qərarı bizdə böyük narahatlıq yaradır: "Bu qərar Fələstin-İsrail münaqişəsinin ədalətli və hərtərəfli nizama salınması işinə mənfi təsir edər, Yaxın Şərqdə təhlükəli fəsadlara gətirib çıxara bilər. Hesab edirik ki, Amerika Birləşmiş Ştatları bu qərara yenidən baxmalıdır. Azərbaycan ardıcıl olaraq Fələstin-İsrail münaqişəsinin sülh yolu ilə, Şərqi Qüdsün Fələstin dövlətinin paytaxtı olmaqla iki dövlət prinsipi əsasında həllini dəstəkləyir. Bir neçə il bundan əvvəl Azərbaycan Fələstin dövlətinə yardım məqsədilə İslam Maliyyə Təhlükəsizlik Şəbəkəsinin təsis konfransına və Qüds şəhərinin inkişafına dəstək məqsədilə donor konfransına ev sahibliyi etmişdir. 2017-ci ilin iyul ayında Azərbaycanda BMT-nin Fələstin xalqının ayrılmaq hüquqlarının həyata keçirilməsinə dair komitənin, BMT-nin humanitar məsələlər üzə əlaqələndirmə ofisinin, İƏT və müxtəlif qeyri-hökumət və vətəndaş cəmiyyəti təşkilatlarının iştirakı ilə Qüds məsələsinə dair beynəlxalq konfrans keçirilmişdir. Konfransda Şərqi Qüdsün işğalı və "Əl-Aqsa" məscidində ibadət edənlərə qarşı tətbiq olunan məhdudiyetləri qınayan bəyanat qəbul edilmişdir. Biz hər zaman olduğu kimi, bu gün də Fələstin xalqının yanındaıq".

Fələstin dövlətinin başçısı Mahmud Abbas isə bildirib ki, Tramp özünü ABŞ-in əyalətlərindən birini İsrailə vermiş kimi aparır. Bu gün Yaponiya, Britaniya belə ABŞ-in yanında yer almıyıb.

M.Abbas qeyd edib ki, İƏT-in fövqəladə sammitinin məqsədi Qüdsün hazırkı statusunun dəyişdirilməsinə qarşı müqavimət göstərməkdir: "ABŞ beynəlxalq hüququ heçə sayır və biz buna etiraz etmək üçün buradayıq. Qüds Fələstinin paytaxtı olacaq. Qüds olmazsa, nə sülhdən, nə də müzakirələrdən danışmaq mənasızdır. Qüds Fə-

ləstində olmazsa, sabitlik də olmayacaq. Mən bütün müsəlmanları müqəddəs yerləri qorumağa çağırıram. Donald Trampın qərarı və təlimatı beynəlxalq hüquqa, xüsusilə BMT-nin qətnaməsinə ziddir. ABŞ sülh danışıqlarında vasitəçilik haqqını itirib. Biz ABŞ-in vasitəçi olmasını qəbul etməyəcəyik. Sizlərin də bizim bu qərarı dəstəkləməyinizi istəyirik".

İran prezidenti Həsən Ruhani isə bildirib ki, hər cür mümkün vasitələrlə ABŞ-in bu ağılsız hərəkətinin qarşısını almaq üçün birləşməliyik.

ABŞ-in heç vaxt dürüst vasitəçi olmadığını və heç vaxt olmayacağını vurğulayan H. Ruhaninin sözlərinə görə, ABŞ-in bu hərəkəti sayəsində Fələstin probleminin həllində Vaşinqtonun müsbət rol oynayacağına ümid edən insanlara bir daha aydın olub ki, ABŞ sionist rejiminin maraqlarını maksimum təmin etməyə çalışır və fələstinlilərin hüquqi tələblərinə hörmət etmir: "Bu gün yəhudilərin ən böyük düşməninə müsəlman və ərəbləri deyil, təhlükəli sionizm layihəsinin olduğu sionist deyil. Biz müsəlmanlar, xristianlar və yəhudilər bu regionun tarixi sahibləliyik. Sionistlər isə burada yadırdılar və özlərini bu bölgədə qəbul etdirlər. Müsəlman dünyası üçün sionist rejiminə qarşı birləşməliyik. Müsəlman dünyasının bütün problemləri dialoq şəkilində həll edilməlidir. ABŞ hökuməti bilməlidir ki, müsəlman dünyası Fələstin və Qüdsün taleyinə biganə deyil. Yalnız İslam birliyi sayəsində İslam ümmətinin və Müqəddəs Qüdsün hü-

quqlarını daha yaxşı dəstəkləyə bilərik. İran hər zaman istənilən müsəlman ölkəsi ilə Qüdsü müdafiə etməyə hazırdır. Fələstin məsələsi yenidən müsəlman dünyasının gündəminə daxil edilməlidir".

Toplantının sonunda qətnamə qəbul edilib.

Sənəddə beynəlxalq ictimaiyyət Şərqi Qüdsü Fələstin dövlətinin işğal altında olan paytaxtı kimi tanımağa çağırılıb: "Şərqi Qüds Fələstin dövlətinin işğal altında olan paytaxtıdır".

İstanbuldakı toplantıya İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına 57 üzv ölkədən 48-nin qatılmasına və bu ölkələrin təmsilçilərindən cəmi 16-sının birinci şəxs qismində iştirak etməsinə politoloq Şahin Cəfəri şərh verib. Politoloq deyib ki, dövlətlərin sifir dini və ya etnik yaxınlıq səbəbi ilə bütün məsələlərdə həmrəy olmasının zəruriliyi barədə fikirləri bölüşür. Əgər ayrı-ayrı dövlətlər varsa, deməli, ayrı-ayrı maraqlar da var və bu da normaldır. Din amili həmin ölkələri eyni cür düşünməyə, eyni istiqamətdə addımlamağa vadar edə bilməz və etməməlidir. Lakin Qüds-Fələstin problemi müsəlmanların həmrəy olduğu nadir məsələlərdən biridir: "Trampın qərarından sonra sözdə də olsa, bu həmrəyliyin ortaya qoyulması ehtimalı var idi, yenə olmadı. Səudiyyə, Misir kimi ərəb dünyasının lider dövlətləri zirvəyə aşağı səviyyəli təmsilçi göndərib. Səudiyyə tərəfi, ümumiyyətlə, nazir müavini səviyyəsində iştirak etməklə İstanbul görüşünə münasibətini açıq şəkildə ortaya qoydu".

Ş.Cəfərinin sözlərinə görə, Ər-Riyadın bu cür mövqə sergi-

ləməsinin bir neçə səbəbi var:

"Birincisi, Səudiyyə və onun çevrəsindəki ərəb ölkələrinin ABŞ-İsrail cütünü ilə birlikdə hərəkət etməsi və bu zəmində bölgədə yeni bir ittifaq qurulması çəbalıdır. Trampın qərarı bu məsələdə bir az qeyri-müəyyənlik yaradıb. İkincisi, regional liderlik uğrunda Səudiyyə-İran mübarizəsinin kəskinləşməsi və tərəflərin cəbhələşməsidir. Üçüncüsü, Türkiyənin regional siyasətdə İranla yaxınlaşmasının bölgənin sünni cinahında narazılıq yaratması ilə bağlıdır.

Dördüncüsü, Türkiyə-Misir münasibətlərində gərginliyin davam etməsidir.

Sonuncu məsələ ilə bağlı bir məlumatı qeyd edim ki, noyabrda Misirdə 29 Türkiyə vətəndaşı həbs edilib. Bu şəxslər Türkiyə kəşfiyyatı üçün məlumat toplamaqda, "İxvan"ı yenidən hakimiyyətə gətirmək üçün müxtəlif fəaliyyətlər həyata keçirməkdə, çirkli pulları yuyulmasında və s. əməllərdə ittiham olunur. Belə bir vəziyyətdə Əbdülfəttah Sisinin Türkiyədəki toplantıya qatılması zətan gözlənilməzdir.

ABŞ, İsrail və Səudiyyə Ərəbistanı bir müddətdir ki, Fələstin məsələsinin həllini üçün yeni sülh planı üzərində işləyir. ABŞ tərəfindən Trampın kürekəni Kuşner bu işi koordinasiya edir. Qüdsün İsrailin paytaxtı kimi tanınması həm də fələstinlilərə verilən göz dağı idi, yeni güzəştlə razılaşmasanız, itirməyə davam edəcəksiniz".

Politoloq Qabil Hüseynli isə İƏT-in qısa müddətdə fövqəladə toplantısının reallaşmasının özünün ciddi hadisə olduğunu bildirdi: "Müsəlman ölkələri qısa müddətdə İƏT qətnaməsi altında toplanmaq imkanlarının olduğunu nümayiş etdirdilər. Bu zirvə toplantısının verdiyi ilk mesajlardan biri budur. Qüds məsələsinə ortaya mövqə qoymaq və Trampın qərarının qəbul olunmadığını nümayiş etdirmək baxımından da zirvə toplantısının əhəmiyyəti vurğulanmalıdır. Zirvə toplantısında müsəlman dövlətlərinə və dünya ölkələrinə ünvanlanan çağırışlara, əsasən də Şərqi Qüdsün Fələstinin işğal altında olan paytaxtı kimi tanınması çağırışına necə münasibət sərgilənəcəyi isə yaxın gələcəkdə bəlli olacaq".

Bəs Donald Trampın Qüdsə bağlı məlum qərarına rəsmi Bakının münasibəti, Azərbaycanın zirvə toplantısında təmsil olunması İsrail-Azərbaycan münasibətlərinə xələf gətirə bilermi?

Politoloq Əhəd Məmmədli bildirdi ki, Azərbaycan İslam dünyasının bir parçasıdır. Azərbaycanın bəzi müsəlman ölkələri ilə İsraildən daha çox sıx əlaqələri var. Qarabağ münaqişəsinə görə Ermənistanla diplomatik əlaqə qurmayan üç müsəlman ölkəsi var: Türkiyə, Pakistan, Səudiyyə Ərəbistanı. Bu siyahıda İsrail yoxdur. Azərbaycan milli maraqları nəyi tələb edir, haqlı olaraq onu da edir. Bunun İsrailə münasibətlərimizə zərər olacağı gözlənilmir: "Əvvəla, Azərbaycanla münasibətlər, əlaqələr İsrailə də lazımdır. İsrail Azərbaycanla əlaqələrdən heç də az xeyir götürmür. İsrail bundan imtina edərsə deyil. İkincisi, Azərbaycan dünyada yeganə yerdirdir ki, yəhudilər həmişə burada əmin-amanlıq içində yaşayıb və yaşayır. Heç İsrailin özündə yəhudilər buradakı qədər rahat, təhlükəsiz yaşayırlar. Buna görə də düşünürəm ki, İsrail Azərbaycanla münasibətlərini korlasın".

□ Etibar SEYİDAĞA

Dünyanın axarına, böyük dövlətlərin azadlıq əldə etmə tarixləri fonunda inkişaf mərhələlərinə və nəyi hansı zaman, hansı müddətə, necə əldə etdiklərinə nəzər saldıqda Azərbaycanın müstəqillik tarixində bir sıra nailiyyətlərə çox sürətlə çatdığını görürük. Qısa zamanda formalaşan, uğurlar əldə edən sahələrdən biri də məhz QHT sektorudur.

Elşad MƏMMƏDLİ

10 illik milli donor

ma zaman və təcrübə göstərdi ki, xarici donorların əksəriyyətinin niyyəti həmin təşkilatları vasitəsi ilə öz məqsəd və siyasi iddialarını ölkəmizdə təmin etmək idi. Bu, həmin vaxta təsadüf edirdi ki, ölkədə bir QHT bumu yaşanırdı. Haqqı çatan-çatmayan, başı çıxan-çıxmayan - hərə bir təşkilat yaradıb grant almaq istəyirdi. Gerçek QHT fəaliyyəti göstərək, yeni vətəndaş cəmiyyətinin formalaşmasına sağlam şəkildə dəstək vermək istəyənlər isə bu "tozanaqda" itib - batırdılar. Məhz belə bir ərafədə Azərbaycan dövləti prosesləri normal məcraya yönləndirmək üçün uğurlu bir addım atdı.

Hələ 90-cı illərin lap əvvəllərində - Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan dərhal sonra ölkəmizdə müxtəlif ictimai birliklər, hüquq-müdafə təşkilatları formalaşmağa başladı. Qısa bir zamanda, təxminən 96-97-ci illərdə artıq Azərbaycanda yüzlərlə qeyri-hökumət təşkilatları formalaşmışdı, fəaliyyət göstərirdi. Düzdür, həmin vaxtlar QHT-lərin əksəri siyasi müstəvi üzərində çalışırdı. Onların hamısı xaricdən maliyyələşirdi. Onu da iddia etmirik ki, xaricdən alınan qrantların hamısı ziyanlı məqsədlərə xərclənirdi. Am-

ma zaman və təcrübə göstərdi ki, xarici donorların əksəriyyətinin niyyəti həmin təşkilatları vasitəsi ilə öz məqsəd və siyasi iddialarını ölkəmizdə təmin etmək idi. Bu, həmin vaxta təsadüf edirdi ki, ölkədə bir QHT bumu yaşanırdı. Haqqı çatan-çatmayan, başı çıxan-çıxmayan - hərə bir təşkilat yaradıb grant almaq istəyirdi. Gerçek QHT fəaliyyəti göstərək, yeni vətəndaş cəmiyyətinin formalaşmasına sağlam şəkildə dəstək vermək istəyənlər isə bu "tozanaqda" itib - batırdılar. Məhz belə bir ərafədə Azərbaycan dövləti prosesləri normal məcraya yönləndirmək üçün uğurlu bir addım atdı.

prezident İlham Əliyev fərman imzaladı. Fərman imzalandıqdan cəmi 4 ay sonra qurum tam formalaşaraq, strukturlaşaraq fəaliyyətə başladı. QHT Şurasının yaradılması vətəndaş cəmiyyəti sektorunda ciddi uğurların qısa müddətdə qazanılmasına səbəb oldu.

ilk vaxtlarda əksər QHT-lərin rəhbərləri burada söhbətin nədən getdiyinin fərqiçə varmaq istəməirdi, çoxları müqavimət göstərirdi. Hətta bəziləri alternativ Şurası təsis etməyə cəhdlər də göstərirdi. Axı onlar bilirdilər ki, QHT Şurası yaradıldı və milli donorluq edildikdən sonra qısa müddətdə bu sektordakı xaosun aradan qaldırılmasına nail olunacaq. Qeyri-sağlam şəkildə, öz korporativ maraqlarını önə çəkərək, milli maraqları, dövlətin mənafeyini nəzərə almadan haradan gəldi böyük qrantlar "qapazlayıb nuş edən"lər isə xaosun qalmasında maraqlı idilər.

Lakin belə olmadı. Dövlət QHT Şurasını yaratdıqdan, yeni sağlam şəkildə fəaliyyət göstərmək istəyən təşkilatlara maliyyə yardımını öz üzərinə götürdükdən sonra bu sahədə bir nizam-intizam da yara-

dıldı. Bu gün QHT sektorunda kifayət qədər intizamın şahidi oluruq. Əlbəttə, bundan narazı olanlar da var. Hansı ki, o şəxslərin məqsədləri hesabətli şərhi olmadan siyasi layihələr həyata keçirmələri üçün xaricdən böyük qrantlar alıb, mənimsəməkdir. Sonra isə həmin layihələr üzrə verilən yalançı, saxta rəqəmlərlə dolu hesabatlar dövlətimizin əleyhinə çevrilir (di). Elementar bir nümunə: Bir neçə il öncə QHT-lərdən biri xaricdən aldığı qrantla Azərbaycanda ailə-məişət zorakılıqlarına dair layihə həyata keçirmişdi. Sonda guya mükəmməl iş görüntüsünü yaratdı, aldığı qrantın dalından rahatlıqla keçmək üçün Azərbaycanda bir ildə guya 145 qadının başının kəsilməsi haqda BMT-yə yalan məlumat göndərib. Bundan Azərbaycanın düşmənləri ölkəmizə qarşı uzun illər istifadə etdilər, Azərbaycanlıları vəhşi obrazının yaradılmasına çalışdılar. Bir çox hallarda isə siyasi azadlıqlar adı altında ayrılan qrantların mənbəyi gedib ermənilərə çıxırdı. Bir çoxlarının ermənilərlə birlikdə (bilərəkdən və ya bilməyərkədən) Azərbaycana qarşı layihələr icra etdikləri də aşkarlanmışdı.

Nəhayət, dövlət bu sektorda mükəmməl bir qanunvericilik bazası formalaşdı. Əlbəttə, bu qanunvericilik xaricdən sağlam şəkildə qrant almağı yasaqlamır. Sadəcə, qanunvericilik çirklisi, siyasi təxribatlar məqsədlər üçün ayrılan vəsaitlərin qarşısını almağa yönəlib. Yeni artıq xaricdən

gələn pulların məqsədi sağlam deyilsə, onu müvafiq dövlət qurumları təsdiq etmərsə, təxribatçı layihələrə ayrılan vəsaitlər geri qaytarılır. Sağlam məqsədlərə xidmət edən vəsaitlər isə təyinatı üzrə yönləndirilir.

Təbii, Azərbaycanda bu mexanizmin tətbiqindən xüsusi ilə Əli Kərimli cəbhəsinə yaxın olan "qrantçılar" narazıdır və durmadan beynəlxalq təşkilatlara donoslar yazmaqda davam edirlər. Amma başa düşməli ki, hüquqi dövlət quruculuğundan dem vurduqları halda, öz maddi maraqları üçün bu sahədə xaosun olmasına marağ göstərmələri onları Avropada gülüş hədəfinə çevirir...

QHT sektorunun sağlam fəaliyyəti üçün Avropa, Qərbdə qaydalar, nəzərdə daha sərtir. Məsələn, tutaq ki, Asiyadakı hansısa bir təşkilat Londonda siyasi təlatüm yaratmaq üçün Britaniya təşkilatlarından birinə qrant ayırmaq fikrinə düşür. Mümkün deyil ki, həmin QHT o vəsaiti əldə edə bilsin Britaniyada. O adamlara ağır cəzalar da verirlər. Eləcə də, Rusiyada, Ukraynada, Moldovada və s. QHT-lər də bu prinsiplə işləyir. Dövlət əleyhinə yönələn qrantları özünə hörmət edən, təhlükəsizliyinin qeydinə qalan dövlətlər dövryyəyə buraxmır.

Azərbaycanda bu sektorda düzünün yaranmasına heç şübhəsiz ki, QHT Şurasının böyük töhfələri, təşəbbüsləri, zəhməti var.

Həm bir media təmsilçisi, redaktor, həm də ictimai fəal olaraq ekspert, layihə rəhbəri kimi öz müşahidələrimi bölüşmək istədim:

QHT Şurasının rəhbəri Azay Quliyev bu sektoru dərinləndirən, Azərbaycana QHT anlayışını gətirən ilk şəxslərdən biri olaraq, kifayət qədər təcrübəli şəxs olduğundan cəmi 10 il ərzində böyük uğurlara nail olunub. Məsələn, bu gün QHT Şurasına layihələr təqdim edən ictimai birliklər kağız-qovluq içərisində itib-batırdılar. Layihələr, hesabatlar, müraciətlər elektron qaydada qəbul edilir, kənar təsirlər olmadan ekspertizadan keçirilir, qiymətləndirilir. Bu cür mükəmməl sistemi hətta 20 ildir fəaliyyət göstərən digər qurumlar hələ tətbiq edə bilməyib. QHT Şurasının Katibliyində, rəhbərliyində kifayət qədər professional şəxslər çalışır. Fərasət Qurbanov, Vüsal Quliyev, Sənan Nəcəfov, Elməddin Behbud, Fərid Qəhrəmanov, Emin Məmmədov, Şahin Məhərrəmov, Xədim Cəbrayilova, Amid Mirzəyev, Toğrul Turabov və adını çəkəmədiyim Şura əməkdaşları öz bacarıqları, səmimiyyəti ilə vətəndaş cəmiyyətinin nüfuzunu qazana bilsinlər. Eyni zamanda QHT Şurası mətbuatla daim sıx əməkdaşlıq edib, bu da onların ən böyük uğurlarından sayılmalıdır.

Bütün Şura üzvlərini, Katibliyin əməkdaşlarını və QHT sektorunda təmsil olunan şəxsləri 10 illik yubileyə bağlı təbrik edirəm!

Yaxın iki il ərzində Dünya Bankı (DB) neft-qaz layihələrinin maliyyələşdirilməsini dayandıracaq. Bunu "Bir planet" zirvə görüşündəki çıxışında DB-nin prezidenti Cim Yun Ki bildirib. 2019-cu ildən sonra DB neft və qazın kəşfiyyat və hasilat işlərinin maliyyələşdirilməsini dayandıracaq. Yalnız "xüsusi hallar"da çox kasıb ölkələr üçün enerji mənbələrinə çıxışı təmin etmək məqsədilə layihələrin Paris iqlim sazişinə uyğun gəldiyi vəziyyətlərdə maliyyələşdirilmə mümkün ola bilər. Cim Yun Kim həmçinin istixana qazları tullantılarının azaldılması üzrə ölkələrə yardım təşəbbüslərindən söhbət açıb.

Bəs görəsən, Dünya Bankının bu qərarının arxasında nə dayanır?

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bu çox maraqlı qərardır: "Sonuncu Paris toplantısının iqlim dəyişiklikləri ilə bağlı paktına uyğun bir qərardır. Orada bu paktın müddə əlavə edilmişdi, bu da 190-a yaxın ölkə tərəfindən dəstəklənmişdi ki, havanın çirklənməsinə səbəb ola biləcək layihələrin maliyyələşməsi böyük beynəlxalq maliyyə qurumları tərəfindən dayandırılmalı və alternativ enerji layihələrinə üstünlük verilməlidir. Bu qərarın verilməsi həm Paris protokolu ilə əlaqəlidir, həm də dünyada artıq yeni bir eranın başlanğıcının dolayısı ilə sübutudur. Çünki alternativ enerji layihələri kifayət qədər sürətlə inkişaf edir. Hətta alternativ enerji ilə bağlı inkişaf tempi 2010-cu ildə verilən proqnozlardan da 3-4 dəfə artıq sürətlə gedir. Bir çox ölkələr var ki, artıq alternativ enerji mənbələrindən özlərini tamamilə təmin etmək qabiliyyətinə malikdirlər. Məsələn, Çili son 1 ildir ki, elektrik enerjisinin tamamını alternativ enerjiden alır. Bu baxımdan bir neçə ay əhaliyə enerjinin pulsuz verilməsi ilə bağlı qərar verilib. Danimarka kimi Avropa ölkəsi artıq öz enerji tələbatının 50 faizindən çoxunu alternativ enerji mənbələrindən ödəyir. Bu proses çox sürətlə gedir".

Natiq Cəfərinin sözlərinə görə, dünyanın böyük maliyyə institutları, o cümlədən Dünya Bankı, Beynəlxalq Valyuta Fondu, Avrasiya İnkişaf Bankı və digər böyük ailə qurumları artıq bu tendensiya-dan çıxış edərək dünyadakı ekoloji problemlərin dərinləş-

istisna hal kimi çox kasıb ölkələr üçün enerji mənbələrinə çıxışı təmin etmək məqsədilə layihələrin Paris iqlim sazişinə uyğun gəldiyi vəziyyətlərdə maliyyələşdirilmə mümkün ola bilər.

N.Cəfəri bildirdi ki, bu, sosial məsələ kimi qaldırılıb: "Söhbət ondan gedir ki, bəzi Asiya və Afrika ölkələrində inkişaf etməkdə olan və ya az inkişaf etmiş ölkələr var ki, neft və qaz resursları onların tələbində mühüm rol oynayır. O ölkələrdə enerji layihələrinin maliyyələşməsi istisna hallarda mümkündür. Bu da müvəqqəti xarakter daşıyacaq. Növbəti 5-10 ildən sonra bu cür layihələrin maliyyələşməsi, kreditlərin ayrılması tamamilə azalacaq".

İqtisadçı onu da qeyd etdi ki, bu qərarın Azərbaycana da təsiri olacaq: "Bu günə qədər biz də müxtəlif beynəlxalq maliyyə qurumlarına kredit üçün müraciət etmişik, əsasən də TANAP və

ki ilə Azərbaycanın bir çox layihələrində əməkdaşlıq var. Enerji layihələri ilə bağlı da müraciətlər olunub. Ancaq bu günə qədər enerji layihələrində əsas fondlar Avropa İnkişaf Bankı və Asiya İnkişaf Bankı olub. Dünya Bankı ilə əlaqələr isə daha çox logistika və nəqliyyat koridorları üzrədir. Bundan sonra da bu əlaqələr davam edəcək. Azərbaycanın Dünya Bankına TANAP və TAP-la bağlı da müraciətləri var. Bu günə qədər həmin müraciətlər təmin edilib və 800 milyon dollar ödənilib, gələn il üçün də bu danışıqlar davam edəcək. Növbəti ildə də ola bilər ki, Dünya Bankının enerji layihələrinə ayırdığı son kreditlərdən biri də Azərbaycana olacaq".

Natiq Cəfərinin sözlərinə görə, Dünya Bankının neft-qaz sektoruna kredit ayırmaqdan imtina etməsi bu sektorda istehsalı azaltmayacaq: "Bu qərar neft-qaz istehsalına təsir

Dünya Bankı neft-qaz layihələrinə kredit ayırmayacaq-səbəb

"Bu, dünyanın alternativ enerji mənbələrindən istifadəyə və daha təmiz bir ekologiyaya qovuşması üçün atılan addımlardan biridir"

bələrləndən ödəyir. Bu proses çox sürətlə gedir".

Natiq Cəfərinin sözlərinə görə, dünyanın böyük maliyyə institutları, o cümlədən Dünya Bankı, Beynəlxalq Valyuta Fondu, Avrasiya İnkişaf Bankı və digər böyük ailə qurumları artıq bu tendensiya-dan çıxış edərək dünyadakı ekoloji problemlərin dərinləş-

məsinin qarşısını almaq üçün bu tipli qərarlar verməyə başlayıblar: "Bu qərardan sonra bir neçə böyük maliyyə qurumları da analoji qərarlar verməklə bağlı toplantılar keçirəcək. Ümumiyyətlə, 2020-ci ildən sonra alternativ enerji mənbələrindən alınan enerji dünya enerji istehsalının çox mühüm bir hissəsini təşkil edəcək. Bir çox ölkələrin bununla bağlı

proqramı qəbul olunub. Həm Avropada, həm Asiyada, hətta Latın Amerikası ölkələrində belə qərarların verilməsi gözlənilir. Ona görə də bu qərar həm də simvolik xarakter daşıyır. Dünyanın yeni alternativ enerji mənbələrindən qidalanan yeni bir eraya, daha təmiz bir ekologiyaya qovuşması üçün atılan addımlardan biridir".

Qərar da o da qeyd edilir ki, is-

TAP layihəsi ilə bağlı bir neçə kredit xətti də açılib. Gələn il də bu danışıqlar davam edəcək. 2019-cu ildən sonra belə bir qərarın qüvvəyə minəcəyini nəzərə alsaq, gələn il də beynəlxalq qurumlardan hələ də kredit almaq imkanı var. Çox güman ki, Azərbaycan hökuməti bu danışıqları davam etdirəcək və 2019-cu ilə qədər yeni kredit xətləri açılacaq. Dünya Ban-

etməyəcək. Çünki dünyada neft istehsalına yanaşma da dəyişib. Əvvəllər neft istehsalında ən çox pul aparan məsələlərdən biri kəşfiyyat məsələsi idi ki, ənənəvi olaraq çox böyük vəsaitlər xərcləndi, quyular qazılırdı, o quyulardan çox zaman istənilən nəticəni almaq mümkün olmurdu. Yeni texnologiyalar ilə yerin təxminən 10 kilometrə qədər alt qatlardan 3D texnologiyası ilə kosmosdan skan olunması mümkündür. Artıq kəşfiyyat işlərinə çox cüzi vəsait xərclənir. İkinci məsələ, buruqların qurulması və düz qazıntı işlərinin aparılması idi ki, çox xərc aparırdı. İndi artıq maili qazıntı texnologiyası geniş yayılıb və neft layihələrinin maya dəyərini xeyli dərəcədə aşağı salıb. Texnologiyaların tətbiqi bu istiqamətdə hər hansı investisiya çatışmazlığına səbəb olmayacaq. Həm də şirkətlərin özlərinin kifayət qədər vəsaiti var. Sadəcə, bu qərarın yaratdığı təəsürat belədir ki, təsiri ola bilər ki, artıq dünyada neft erası geridə qalıb, XXI əsr yeni texnologiyalar əsridir".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Bakı Hərbi Məhkəməsinin ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) Antiterror Mərkəzinin sabiq rəisi, general-mayor Elçin Quliyev və həmin mərkəzin əməkdaşı, polkovnik Azər Mehdiyev cənabın işi üzrə hökmü 56 zərərçəkənin kəskin etirazına səbəb olub. Məsələ burasındadır ki, zərərçəkənlər məhkəmənin hökmündə onlara dəyən ziyanla bağlı yekun qərarın yer alacağına ümid etsələr də, belə olmayıb. Məhkəmə hökmündə zərərçəkənlərə tövsiyə edilib ki, gedib iş üzrə təqsirləndirilənlərə qarşı mülki qaydada şikayət etsinlər.

hökümü ilə peşqəş olunsun? Məndən alınan pulun 70 mini şəxsən Eldar Mahmudovun cibinə gedib. Niyə Eldar Mahmudovu həbs etmirlər?"

"Bu illər ərzində 3 qovluq hökm, qərar, qərardad yığılıb"

Zərərçəkən deyir ki, ötən illər ərzində məhkəmələrdə xeyrinə çıxarılan hökmlər kağız parçası olaraq qalıb: "Məhkəmələrdə 60-a yaxın işi udmuşam. Nə olsun? Həmin hökmlər, qərarlar quru kağızdır. Bu illər ərzində 3 qovluq hökm, qərar, qərardad yığılıb. Faydası nədir? Bir hökm, qərar icra olunmayacağına, bu-

"İlqar Məmmədovun azadlığa çıxması uzana bilər"

Natiq Cəfəri: "Hakimiyyət onu hansısa formada həbsdən buraxsa, Nazirlər Komitəsinin müraciəti qüvvədən düşmüş hesab olunacaq"

Azər Qasımlı: "İstədiyimiz odur ki, Avropa Məhkəməsinin bu qərarı icra olunsun"

Həbsdə olan REAL sədri İlqar Məmmədovla bağlı müəmmal durum davam edir. Dekabrın 5-də Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinin vicdan məhbusunun azadlığa buraxılması üçün Azərbaycana qarşı başladığı prosedurdan da bir xəbər yoxdur.

Azərbaycan hakimiyyəti REAL sədrini təzyiqlər əsasında azad etmək istəmir, onun cəzasının 2/3-ni çəkdiyini deyir və bunun əsasında məhkəməyə müraciət yolu ilə azadlığa çıxmaq şanslarının olduğunu öndə çəkir. Lakin İ.Məmmədov birmənalı şəkildə bəraət istəyir, məhkəməyə müraciət etməyəcəyini bildirir.

İ.Məmmədovun hərəkət yoldaşlarının yaranan müəmmalərlə bağlı mövqelərini aldıq.

REAL-in icraçı katibi Natiq Cəfəri İ.Məmmədovun şərti azadlığa çıxmasını gözləməyi doğru saymır: "İlqarın mövqeyini yaxşı anlayıram. Açıq, bu, onun azadlığa çıxması ilə bağlı sürəcin uzanmasına da səbəb ola bilər. Nazirlər Komitəsinin müraciətinə Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinin nə zaman baxacağı ilə bağlı ağılabatın zaman çərçivəsi yoxdur. Çünki ilk dəfədir belə müraciət olunub. Bu baxımdan zaman gözləntilərini formalaşdırmaq çətinidir. Bu, üç ay, hətta 6 ay da çəke bilər. Bu baxımdan İlqar Məmmədovun zaman etibarını ilə azadlığa çıxması məsələsi uzana bilər. Bu nöqtəyə nəzərdən mən onun dostu, əqidə yoldaşı olaraq, azadlığa çıxmasını, ailəsinə, dostlarına qovuşmasını daha çox arzularım. Hökumətin əlində kifayət qədər imkanlar var ki, İlqar Məmmədovu azadlığa buraxsın. O zaman Nazirlər Komitəsinin müraciəti qüvvədən düşmüş hesab olunacaq. Çünki müraciətin əsas məqsədi odur ki, İlqar Məmmədovun azadlığa buraxılmasına nail olsunlar. Bu, əfv və digər formalarla mümkündür. Nəticədə yaranan gərginlik aradan qalxa bilər. Bu, Azərbaycan dövlətinə, cəmiyyətinə çox yaxşı mesaj olar. Çünki Avropa Şurası çox mühüm bir qurumdur. Azərbaycanın belə bir qurumla əlaqələrinin zəifləməsi yaxşı bir məsələ olmazdı. Ölkəmiz Avropa Şurasında səsvermə hüququndan məhrum olursa, Dağlıq Qarabağ və digər bizim üçün mühüm məsələlərin müzakirəsində imkanlarımız məhdudlaşa bilər".

Hərəkətin idarə heyətinin üzvü Azər Qasımlı hesab edir ki, Azərbaycan Avropa Şurasının üzvüdürsə, üzünə götürülməyən beynəlxalq öhdəlikləri yerinə yetirməlidir: "Bu addım həm dövlətimiz adına düzgün olardı, həm də ədalət bərpa olunardı. Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi bir şəxslə bağlı qərar qəbul edib ki, o, azadlığa buraxılmalı, bəraət almaldır, demək, bunu icra etmək lazımdır. Bizim istədiyimiz odur ki, Avropa Məhkəməsinin bu qərarı icra olunsun. Məhkəmənin də qərarı odur ki, İlqar Məmmədov tam bəraət alсын. Bu baxımdan İlqar bəyin mövqeyi tam doğrudur. İlqar Məmmədov beş il həbsdə ona görə oturmuyub ki, Avropa Məhkəməsi onun tam bəraətlə azadlığa buraxılması ilə bağlı qərar versin, bu qərar da icra olunmadığına buraxılması ilə bağlı həbsdən azad olunması ilə bağlı hər hansı bir müraciət etsin. Bu, yanlış olardı. Bu, insan hüquq və azadlıqlarını pozan yanaşmadır, insanın məniyyətini müəyyən mənada zədələyir. Əgər insan qanunu pozmayıbsa, qeyri-qanuni şəkildə uzun müddət həbsdədirsə, ondan nəyisə tələb etmək, hesab edirmək ki, humanizmlə ola bilməz. Özümüzü aldatmayaq".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Eldar Mahmudovun əməlinə zərərçəkən "od püskürdü"

Maqsud Mahmudov: "Əgər belə bir qərar verəcəkdinizsə, bizi 2 il məhkəmə qapılarında niyə yubadırdınız?"

"Mülki qaydada şikayət edəndikse..."

İş üzrə zərərçəkənlərdən biri, sahibkar Maqsud Mahmudov deyir ki, hökmdən narazıdır: "Bu hökm Azərbaycan adına xələmdir. Bu boyda hökmün axırında yazırlar ki, gedin, mülki qaydada şikayət edin. Bəli, siz zərərçəkənsiz, bəli, Elçin Quliyev, Azər Mehdiyev sizə zərər vurub, gedin, mülki qaydada şikayət edin. Mülki qaydada şikayət edəndikse, Azər Mehdiyevin həbsi, general Elçin Quliyevin rütbəsinin alınması nəyimizə lazım idi?"

"Bəs biz zərərçəkənlərin pulunu, malını, mülkünü kim verəcək?"

M.Mahmudov deyir ki, Azər Mehdiyevin 5 otaqlı evi olub, onun üzünə də ibtidai istintaq dövründə həbs qoyulub: "Məhkəmənin hökmü ilə həmin evi dövlətin xeyrinə müsadirə etdilər. Bəs biz zərərçəkənlərin pulunu, malını, mülkünü kim verəcək? Dərdimizi kimə deyək? Ali Məhkəmədə hakim deyir ki, qoy gedim sədrə deyim, sonra qərar verim. Bu adamlar başa düşürlər ki, onlara səlahiyyəti verən ölkənin başçısıdır, məhkəmənin sədri deyil. Biz sahibkarlar prezidentə səs vermişik. 2 il məhkəmənin olacağını səbrlə gözlədik. Baş Prokurorluq, hüquq-mühafizə orqanları bizə qarşı quldurluq edənələri tutdular, istintaq aparıb işi verdilər məhkəməyə. Bizə ölkə rəhbərliyi kömək etsin".

"Hərəkətin qoltuğuna bir "xoruz" verildir ki, gedin..."

Zərərçəkən iş adamı olaraq müflis edildiklərini deyir: "Məhkəmədə guya işə baxdı-

lar, nərddə olduğu kimi hərəminizin qoltuğuna bir "xoruz" verdilər ki, gedin, məhkəmədə mülki iddia qaldırın. Kimə şikayət edək? Əynimizə kəfən geyib Prezident Administrasiyası qarşısına çıxmağa utarıram. Belə olmaz, kimə deyək dərdimizi? Hakimi danışırdısan, deyir gedirəm sədrin yanına. Haqq-ədalət, düzgünlük bir kənarda qalıb, bunlar sədrin yanına qaçırlar, sədrin ağızına baxırlar. Biz sahibkarlar çökmüşük".

M.Mahmudov deyir ki, Eldar Mahmudov var-dövlətlərini əllərindən alıb: "Eldar Mahmudov bizləri yere yıxdı. İndi də məhkəmələr onun yıxdığı sahibkarlara öz hökmləri ilə təkib vururlar, qoyurlar bizləri ayağa qalxmağa".

M.Mahmudov deyir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsinin zərərçəkən kimi tanınan 56 vətəndaşa sonda verdiyi cavab adekvat deyil: "Bizi zərərçəkən kimi tanıyırlar, buna görə Elçin Quliyevi, Azər Mehdiyevi məhkum edirlər, amma bizə vurulan zərərin ödənməsi haqda qeyri-müəyyən bir qərar çıxarırlar. Əgər belə bir qə-

rar verəcəkdinizsə, bizi 2 il istintaq, məhkəmə qapılarında niyə yubadırdınız? Elə 2 il əvvəl deyirdiz ki, gedin, mülki qaydada şikayətinizi verin".

"Deyəndə ki, brilyantlarım Eldar Mahmudovun balonundadır, güldürdülər"

Zərərçəkən Eldar Mahmudovla Çingiz Əsədullayev habsini tələb edir: "Mən deyəndə ki, brilyantlarım Eldar Mahmudovun balonundadır, güldürdülər. "Azəriqazbank"ın sədri Çingiz Əsədullayev kabinetinə çağırırdı bankına girov qoyduğum 3-5 karatlıq brilyantlarımı çıxarıb Eldar Mahmudov üçün aparırdılar. Onda mənə inanmırdılar. Bu gün isə Eldar Mahmudovun köməkçisi, əmisi oğlu Vüqar Mahmudov içəridən deyir ki, bəli, MTN-dən pullar gətirdi Çingiz Əsədullayev bankına. Niyə Çingiz Əsədullayevi həbs etmirlər? Məhkəmə 56 zərərçəkənin taleyi ilə oynayıb. Biz illərlə əziyyət çəkib qurub-yaratmışdıq ki, Eldar Mahmudovun quldur çetesi tərəfindən alınan mal-mülk bir məhkəmə

un üçün vətəndaşı aylarla, illərlə get-gələ salmağın nə adı var? Məhkəməyə gedirik, deyirik ki, əlimizdən alınan restoranın qaytarılması haqda hökm vermişiz. O dəqiqə başlanı ki, "bilirsiz..." Biz bilə-bilə bu günə gəlib çıxmışıq, korrupsiya nə qədər olacaq? Ticarətçiyik, sahibkarıq. Özümü də dolandırırıq, ətrafımızdakı insanları da dolandırırıq. Nə oldu? Eldar Mahmudov bizləri çapdı-taladı, MTN-ə apardı bizi soydu. Biz də işsiz-gücsüz qaldıq, ətrafımızdakı insanlar da. Nə qədər səbr eləmək olar? Nə qədər dözmək olar? Prezident Eldar Mahmudovun çetəsinə qarşı addımlar atdı, sevindik ki, biz də bir gün görürük. 2 ildir ki, istintaq, məhkəmə qapılarında ayaqqabılarımızın altı getdi. Bezdik. Prezidentdən, vitse-prezidentdən xahiş edirik, bizlərə kömək etsinlər, haqqımız yerdə qalmasın".

Xatırladaq ki, Bakı Hərbi Məhkəməsinə Elçin Quliyev və Azər Mehdiyevin işi üzrə məhkəmə noyabrın 30-da hökm çıxarıb. Hakim Elbəy Allahverdiyev çaxırdığı hökmə əsasən E.Quliyev 10 il 6 ay, A.Mehdiyev 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum ediliblər. Hökmə əsasən, onların hərbi rütbədən məhrum olunması üçün ölkə başçısına təqdimat göndərilməsi ilə bağlı qərar da qəbul edilib. Bundan başqa, Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin (DTX) təqsirləndirilən E.Quliyevə qarşı qaldırdığı 7 milyon manatlıq mülk iddiası təmin edilib. Təqsirləndirilən şəxslərin əmlaklarının dövlətin xeyrinə müsadirə edilməsi barədə də qərar qəbul olunub.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV**

Amerikanın fantastik hərbi büdcəsi

2018-ci ildə ABŞ ordusunun sayı 20 min nəfər daha da artacaq, xərclər isə 692 milyard dollar təşkil edəcək

ABŞ prezidenti Donald Tramp ölkənin hərbi büdcəsini təsdiqləyib. Ağ Evdə keçirilən imzalanma mərasimində vitse-prezident, müdafiə naziri, baş qərargah rəisi və Konqresin Silahlı Xidmətlər Komitəsinin sədri iştirak edib. Qeyd edək ki, ABŞ hərbi büdcəsi Konqresdə keçirilən səsvermədə 356 lehinə, 70 əleyhinə olmaqla qəbul olunub.

ABŞ-in 2018-ci il hərbi büdcəsi 626,4 milyard əsas hissə və 65,7 milyard dollarlıq ehtimal olunan xarici əməliyyatlar fondu olmaqla, ümumilikdə 692,1 milyard dollar olacaq. 2018-ci il büdcə qanununa əsasən, ABŞ hərbi qulluqçularının maaşları 2,4 faiz artırılacaq. Eyni zamanda ABŞ ordusu personalının sayı isə 20 min nəfər artırılacaq. Büdcədə raketdən müdafiə sistemlərinin ehtiyaclarına 4,4, nüvə silahı fəaliyyətlərinə isə 10,37 milyard dollar vəsait ayrılıb. Bundan başqa, Əfqanıstan əməliyyatlarına, həmçinin təyare, gəmi və digər texnika alımına ayrılan vəsaitlərdə də artım gözlənilir.

Qeyd edək ki, bu, ötən ilki hərbi büdcənin əsas hissəsindən 74 milyard dollar çoxdur. O cümlədən, məlum olub ki, 2018-ci il hərbi büdcəsi 2011-ci ildə qəbul olunan Büdcə Nəzarət Qanununda göstərilən maksimum həddən 77 milyard dollar çoxdur. Bu səbəbdən də hazırkı hərbi büdcənin tətbiqinə icazə verilməsi üçün Konqresin hər iki palatasında təqdislənməsi lazımdır.

Ancaq Konqresin gələnləki büdcəyə etiraz edəcəyi inandırıcı deyil. Çünki birincisi, Amerika hazırda xüsusən də xarici əməliyyatların miqyasını genişləndirib, eləcə də Əfqanıstan kimi "köhnə" əməliyyat bölgələrində hərbi gücü artırmağı planlaşdırır. Bu isə əlavə xərcləri qaçılmaz edir. Digər tərəfdən, Rusiya ilə hərbi sahədə gərginlik, Şimali Koreya, İran kimi ölkələrlə hərbi qarşıdurma riski silahlılanmanı daha da artırmağı tələb edir. Bu isə əlavə xərc deməkdir. Bu mənada görünən odur ki, fantastik hərbi büdcə qəbul olunacaq.

Bundan başqa, qanun layihəsində gələn il əlavə olaraq 20 min hərbiçinin işə alınacağı qeyd olunur ki, bu da yenə də daxilə hərbi hazırlıqdan daha çox xaricdəki hərbi əməliyyatlara hesablanıb. 700 milyard dollara yaxın hərbi büdcə yerdə qalan dünya ölkələrinin hərbi büdcələrinə bərabərdir, az qala. Məsələn, hazırda ABŞ-la silah yarışında olan və hərbi gücünün pik nöqtəsində olan Rusiyanın 2018-ci ildəki hərbi büdcəsi 2 trilyon 771 milyard rubl, yaxud da 50 milyard dollardan bir qədər az (kurs dəyişikliyinə əsasən - K.R.) olacaq. ABŞ hərbi büdcəsi ilə müqayisədə dəfələrlə az. Doğrudur, burada əməkhaqlarının həcmi, eləcə də daşınma və digər təchizat xərclərinin bəzi faktorunu da əsas almaq olar. Ancaq istənilən halda ABŞ-ın hərbi büdcəsi bir dünya ölkəsinin sərhədləri daxilində müdafiə xərcləri təqdimatına uyğun deyil, əksinə, dünyanın super-dövlətinin hərbi xərcləridir. Hərbi büdcənin həddən artıq "şişməsi", eləcə də əlavə 20 min hərbiçinin əlavə olaraq xidmətə cəlb olunması aydındır ki, ABŞ-ı hansısa xarici müdaxilədən qorumaq üçün deyil. Ehtimal ki, Yaxın Şərqdə yeni əməliyyat qüvvələri yaradılacaq və ya köhnələr daha da gücləndiriləcək. ABŞ Müdafiə Nazirliyinin (Pentaqon) rəsmi məlumatına əsasən, hazırda Əfqanıstanda 15300, İraqda 8900, Suriyada isə 1720 ABŞ hərbiçisi var. Bu qüvvələr faktiki olaraq hərbi əməliyyatlara qatılan qüvvələrdir. Gələn il bu qüvvələrin sayı daha da artacaq və yaqın ki, yeni əməliyyat bölgələri də əlavə olunacaq. Bir sözlə, 2018-ci ildə daha da hərbiyəşəcək.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU**

2015-ci ilin dekabrında həbsdən azad olunduqdan sonra Niderlanda köçən hüquq müdafiəçisi Leyla Yunusun Meydan TV-yə müsahibəsi bir neçə gündür sosial şəbəkələrdə geniş müzakirə olunmaqdadır. Müsahibədə Leyla Yunus vəkili Elçin Qəmbərovun onun məhbəsdə yazdığı məktublarda əsasən tərtib etdiyi "Leyla Yunusun parlaqlığı və səfaləti" kitabı və haqqında soslənən bir sıra iddialara cavab verib. Sosial şəbəkələrdə gedən müzakirələrdən görünür ki, həm insan haqları müdafiəçiləri, həm də ayrı-ayrı sektorlara mənsub fəallar Leyla Yunusun açıqlamalarını birmənalı qarşılamırlar.

Leyla Yunus müsahibəsində vəkili Elçin Qəmbərovu "hakimiyyət adamı" adlandırır və yanına kommunikasiya məqsədilə göndərdiyini iddia edir: "Mən bilirəm ki, qızım Dinaraya yazdığı məktublarda o, prokurorluğa çatdırır, əlbəttə, bu, mənə lazım idi, dezinformasiya ötürürdüm. Əslində casusluq mən etmişəm, Elçin Qəmbərov yox. Onun yaddaşı yaxşı deyil, mən həbsdən çıxmışdım, o, bəzi kağızları mənə qayıtdı, dedi ki, məktublarınızı qaytarıram. Arif Yunusla həmin

səhifələrə baxandan sonra ona dedik ki, daha gəlmə, sağ ol, hər şey məlum idi. Artıq onun bəzi hissələri özündən uydurub nəse yazdığını hiss etmişdim. Bir daha deyirəm, mən Elçin Qəmbərovdan istifadə etmişəm, o, məndən yox.

- *Nə mənada?*

- Məsələn, mənə sənə məktub göndərmək lazımdı, bunu necə edim? Yaxud prokurorluğa yalan informasiya vermək istəyirdim, həmin dezinformasiyanı qızımın adına yazırdım, Elçin Qəmbərov isə məktubu birinci prokurorluğa ötürürdü.

Xədicə İsmayıldan Leyla Yunusa ağır suçlamalar

İki "demokrat"ın arasında "satqın" qalmaqalı böyüyür; Leyla Yunus "casus" adlandırıldığı vəkili Elçin Qəmbərovu Xədicə İsmayla tövsiyə edibmiş; hüquq müdafiəçisi daşınmaz əmlak maqnatı imiş...

berov isə məktubu birinci prokurorluğa ötürürdü.

Facebook müzakirələrində ilginç bir detal üzə çıxıb. Bəlli olub ki, Leyla Yunus "casus" adlandırıldığı Elçin Qəmbərovun vəkillik fəaliyyətini həbsdə olan jurnalist Xədicə İsmayla tövsiyə edib. Bu haqda X. İsmayıl facebook səhifəsində yazıb: "Müsahibəni oxudum. Bu yaşlı adamın işgəncə altında ikən həbsdə nə yazdığını və nə dediyini sorğulamaq niyyətimdə deyiləm... Elçin Qəmbərov... (etikadan kənar ifadələr işlədildiyi üçün statusun bu hissəsini ixtisar edirik - red.) O, həbsdən əvvəl mənə vəkilim olmaq istədiyini demişdi, imtina etmişdim. Müəmmal şəkildə Leyla Yunusa vəkili olandan sonra telefon danışıqlımızda Leyla xanımdan ona necə etibar etdiyini soruşdum. O da etibar etmədiyini üstüörtülü şəkildə dedi. Dedi ki, mən bilmək istəyirəm, mənə göndəriblər. Mənim üçün birce sual var - azadlığa çıxandan sonra Leyla Yunus Elçin Qəmbərovun (həbsxanadaydım onda) vəkilim olmasını təklif etmişdi. Dostlar təklifi mənə çatdıranda demişdim ki, Leyla Yunusa o, hökumətlə kommunikasiya üçün lazımdır. Mənim belə kommunikasiyaya girmək fikrim yoxdur. Sual isə budur: ... və satqın saydığınızı birini həbsdə olan mənə niyə vəkili kimi önəyirdiniz?"

Hələlik Leyla Yunus Xədicə İsmayılın iddialarına cavab verməyib. Müsahibədən aydın olur ki, indi Niderlandda olan Yunus Azərbaycanda siyasi məhbəs problemi ilə bağlı kitab üzərində işləyir. O, bu məqsədlə beynəlxalq donorlardan 60 min avro qonorar aldığını da gizlətmir.

Leyla Yunusun Azərbaycanda siyasi məhbəs problemi arxasında özünə nəhəng biznes qurması, beynəlxalq donorlardan milyonlarla vəsait alması və onları təyinatı üzrə deyil, şəxsi məqsədlər üçün istifadə etməsi də müzakirə edilən məsələlər sırasındadır. İnsan haqlarının müdafiəsi ilə uzun illər məşğul olan və Leyla Yunusun fəaliyyətini yaxın-

Tural İsmayilov
8 dekabr 2017 22:47
Çoxlu hüquq müdafiəçisi və müxalifətçi dissident kimi qələmə verən Leyla Yunusun varidatı barədə Sahib Məmmədov yazıb: "1 milyon son 2 ildə mənimləmişdi. 1998-ci ildən bu yana yalnız bank hesabından 8 milyon dollar pul keçib. Onun heç 50 000 dollarını layihəyə xərcləməyib. 1,2 milyon avro yalnız Hollandiyadakı evinin qiymətidir. Praqada 3 evi, Antaliyada icarəyə verdiyi 13 kotəj tipli evi var."

dan izləmək imkanı olan insan haqları müdafiəçiləri bildirir ki, Leyla Yunus Azərbaycanda insan haqlarının kobud şəkildə pozulduğunu dünyaya çəkərək beynəlxalq donorlardan külli miqdarda qrant alsada da bu problemin həllini üçün heç bir konstruktiv addım atmayıb, əksinə, saxta iddialar əsasında yazdığı hesabatlarla Azərbaycanla beynəlxalq qurumlar arasında münasibəti ən kəskin nöqtəyə daşımağa çalışıb. Əvəzində isə özünə dünyanın müxtəlif ölkələrində daşınmaz əmlaklar alıb.

Bu haqda musavat.com-da gedən "Leyla Yunusun müsahibəsi ortalıq qarışdırdı - qarşı tərəfdən ağır cavablar" başlıqlı yazıda da tanış ola bilərsiniz. (http://musavat.com/mobile/news/leyla-yunusun-musahibesi-ortaliq-qarisdir-di-qarsi-terefden-agir-cavablar_490024.html)

İnsan haqları müdafiəçisi Sahib Məmmədov facebook səhifəsində yazıb: "1 milyon dollar son 2 ildə mənimləmişdi. 1998-ci ildən bu yana yalnız bank hesabından 8 milyon dollar pul keçib. Onun heç 50 min dollarını layihəyə xərcləməyib. 1,2 milyon avro yalnız Hollandiyadakı evinin qiymətidir. Praqada 3 evi, Antaliyada icarəyə verdiyi 13 koteci var"

koteci haqqında isə hamı bilir. Reyestrdən çıxarış sənədi də dərc olunub. Həm də bizim bəzi QHT nümayəndələri iki həftəsi 600 avroya həmin koteclərdə istirahət edə ediblər".

Facebook müzakirələrinə Praqada yaşayan mühacir Zamiq Məmmədli də qoşulub. Z. Məmmədli Leyla Yunusa da, həyat yoldaşı Arif Yunusa da saxtakarlıqda suçlayır: "Leyla Yunusun əri Arif Yunus status yazıb ki, bəs, Bakıdakı evlər həbsxana kameralarıdır... Əlbəttə, Yunusovlar üçün bunu yazmaq çox asandır, arada Bakıdakı o "həbsxana kameralarından" çıxıb Amster-

dam, Antalya, Praqaya istirahətə gedirdilər. Mən 12 ildir Praqada kirayədə yaşayıram, ancaq Yunusların Bechinska, 705/4, Praq, 9 ünvanındaki "novostroykalar"da 2 mənzilləri var. Hamısını da 100 faiz halal maaşları ilə alıblar, əlbəttə... Nəyə ki, qazayıblar bizi illərlə, bax belə!"

Həmçinin yazılan statuslarda açıqlan müzakirələrdən görünür ki, Leyla Yunusa qarşı yalnız indiyə qədər onun "düşmən cəbhə" kimi gördüyü hakimiyyət düşgərdi.

Sahib Məmmədov <https://azvision.az/.../leyla-yunus-azadligin-musibini...>
"Leyla Yunus "Azadlıq"ın müxbirini vertolyotdan atmağı əmr etmişdi"
Sahib Məmmədov Azvision.az üçün "Ünvan ilk dəfə..."
AZVISION.AZ

Sahib Məmmədov Leyla Yunus xarici ölkələrdə evlərinin olmasına dair suala cavab olaraq deyib ki, onun Bakıda 3 mənzili olub. Birini dağıdıblar. Xarici ölkələrdəki evləri barədə sualdan da yayınıb. Deyib ki, deyirlər ki, mənə Hollandiyada evi Ataxan Əbilov alıb. Ataxan Əbilov ona heç bir mənzil almayıb əlbəttə. Heç onun bu mənzil barədə məlumatı da yoxdur. Həmin mənzil ola bilər bu yazılarda satıb başqa ölkədə ev alıb bu da mümkündür. Çünki yaşadığı ölkədə sosial mənzilə qalı Hollandiya vergi ödəyicilərinin hesabına. Ona görə həmin mənzil satıb Al üzvü olmayan və açıq reyestr olmayan bir ölkədə ift malkana almaq planı var idi. Hər halda reyestr onun mənzilindən birini olduğu ölkədə açıq. Praqada yeni kvartallarda 3 mənzili var hər biri 3 otaqlıdır. Hər üçünü kirayə verir. Mənzillərdə mətbəx qonaq otağının tərkibindədir. qiyməti o ələndə 230 000 avro oub öyrinin qiyməti. O bilirlər bir az bəha. Antaliyadakı kotecilərdə isə hamı bilir. reyestrdan çıxarış sənədi də dərc olunub. Ham da bizim bəzi QHT nümayəndələri iki həftəsi 600 avroya həmin kotecilərdə istirahət ediblər.

Zamiq Məmmədli добавил 5 новых фото — думает про много о чем в компании с Senan Najafov и 30 others.
14 - Czech Republic, Prague, Прага -

Leyla Yunusun əri Arif Yunus status yazıb ki, bəs Bakıdakı evlər həbsxana kameralarıdır...Əlbəttə, Yunusovlar üçün bunu yazmaq çox asandır, arada Bakıdakı o 2 dəne "həbsxana kameraları"ndan çıxıb, Amsterdam, Antalya, Praqaya istirahətə gedirdilər... Mən 12 ildir Praqada kirayədə yaşayıram, amma bunların Bechinska 705/4, Praha 9 ünvanındaki "novostroyka"da 2 mənzilləri var...Hamısını da 100% halal maaşları ilə alıblar əlbəttə (Harda işləyirdilər ki?...nəyə, yadımdan çıxıb. Sənədlər Çexiyada şəffafdır, onlayndır, istənilən adama yolla bilərəm)... Nəyə ki, qazayıblar sizi illərlə, bax belə!

Ataxan Əbilov ona heç bir mənzil almayıb. Heç onun bu mənzil haqqında məlumatı yoxdur. Həmin mənzili ola bilər, bu yaxınlarda satıb, başqa ölkədə ev alıb - bu da mümkündür. Çünki yaşadığı ölkədə Hollandiya vergi ödəyicilərinin hesabına sosial mənzildə yaşayır. Ona görə də həmin mənzili satıb Avropa Birliyinə üzv olmayan və açıq reyestriz bir ölkədə iri malikanə almaq planı var. Hər halda, reyestr onun mənzillərindən birinin olduğu ölkədə kəni açıqladı - Praqada yeni kvartallarda hər biri 3 otaqlı 3 mənzili var. Hər üçünü kirayə verir. Mənzillərdə mətbəx qonaq otağının tərkibindədir. Birinin qiyməti alınanda 230 min avro olub. O bilirlər bir az da bəha. Antaliyadakı

sindən də çox ölkədə insan haqlarının müdafiəsi ilə məşğul olanlar birlişib. Bu, uzun illəri Azərbaycanda insan haqlarının müdafiəsi adı altında Azərbaycan hökumətindən Avropa qurumlarına donos-bazılıqla məşğul olan Leyla Yunusun karyerası üçün ciddi zərbə ola bilər. Çünki ölkəsində ən müxtəlif səviyyələrdə şəxsi mənfəəti üçün çalışan, saxta itihamlarla ölkədə insan haqları ilə bağlı durumu bir qədər də dramatik göstərərək Azərbaycanı haqq etmədiyi gərginliyə salan şəxs imici qazanan Leyla Yunusla işbirliyi həmin beynəlxalq qurumların Azərbaycanda demokratiya və insan haqlarının bərqərar olması niyyətlərini şübhə altında qoyur.

Sabiq deputat Etibar Hüseynov facebookda Vəhdət Partiyasının sədri, deputat Tahir Kərimlinin ünvanına təhqirlərlə dolu status paylaşmış. E.Hüseynov partiya sədrini ikiüzlülükde ittiham edir. Statusun paylaşılmasına səbəb isə T.Kərimlinin modern.az-ın "Məşhurlarla görüşdən xatirələr" adlı rubrikasında gedən müsahibəsidir.

Jurnalistin statusunu olduğu kimi təqdim edirik: "Buqələmunun 2, uzağı 3 rəng ala bilir. Amma bu Tahir Kərimli neçə cildə düşməyi bacarır? Saymaq olmur. Efirə gedib, arxivimdə də durur. Bu adam 2003-cü ildə Sabirabaddakı mitinqdə İsa Qəmbərin vəkil kimi çıxış edir, Heydər Əliyev haqda dediklərini etika xətinə yazmaq olmur. Çıxışının sonunda söyləyir ki, "əgər İlham Əliyev prezident seçilsə, bu ölkədən rədd olub getməsəm vicdansızam!" Amma ölkədən rədd olmadı, 12 il sonra Mili Məclisdə deputat oldu. İndi bu kişi adını daşıyan adam Heydər Əliyev haqqında timsahın göz yaşları axıdaraq duyğulu xatirələr danışır saytlara.

Yaratdığına, qüdrətinə şükür, İlahi. Sən bunları necə xələq edib bilirsen? Heyranam. Ədalətinə nə deyir...? Bu gün mən 2 ildir işsizəm, verilişimi bağlayıb, efirə çıxışma qadağa qoyublar. Amma şükürlər olsun ki, məni buqələmun, yarasa kimi yaratmayıbsan. Bax buna görə sənə təşəkkür və şükürlər olsun..."

E.Hüseynov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında durduq yerdən belə bir statusu paylaşmadığını söylədi: "Adam guya ki, yarımaq, yaltaqlanmaq istəyir, amma əslində öz iç üzünü daha qabarıq ortaya qoyur. Yeni özü deyir ki, Heydər Əliyev

vaxtilə bunu həbs edilməyə qoymayıb, ona vəzifə təklif edib, amma bu da mitinqlərdə onun əleyhinə kəskin çıxışlar edirdi. Sanır ki, dediklərini unutmuşuq. Amma unutmamışıq. Heç olmasa susub danışmasın da".

Qeyd edək ki, hər iki şəxs arasındakı bu qarşıdurma ilk deyil. Bir il öncə də E.Hüseynov-Tahir Kərimli qalmaqalı yazmış, həmin vaxt da partiya sədrinin "bostanına ilk daşı" jurnalist atmışdı. O, Vəhdət Partiyasının üzvünün olmadığını bildirmişdi.

T.Kərimli barəsində yazılan aşağılayıcı statusa sərt cavab verdi: "Bu açıqlamanı sizin qəzetə və şəxsən sizə olan hörmətimə görə verirəm. Əks halda, sürünənlər sinfinə aid olan murdar insanlara cavab verməyi məqsəduyğun saymıram. Bu insan qanmır ki, Heydər Əliyevlə bağlı son müsahibəmdə demişəm ki, onun haqqında hədsiz dərəcədə kəskin çıxışlar etmişəm. Bəyəm nə vaxt imtina etmişəm ki, bu çıxışları etməmişəm? Nə var onu demişəm, nəyi yalan demişəm? Məndən nə vaxt nəse soruşanda, nə varsa onu demişəm. O deyir ki, mən ölkədən gedib sonra geri qayıtmışam. Buna sizə olan müsahibəmdə cavab vermişəm. Xaricdə nə üçün yaşaya bilmədiyim, nə üçün geri qayıtdığım barədə suallara ətraflı cavab vermişəm. Onun adını belə çəkməyə heyfim gəlir. Etibar kimi murdar xislətli insanlar bilmirəm məndən nə istəyirlər. Hər zaman demişəm ki, mən heç vaxt keçmişimdən imtina etməmişəm. Nə düşünmüşəmsə, düzgün bilib etmişəm. Elə fikirləşmişəm ki, mən düzəm. İndi də fikirləşirəm

Köhnə və yeni deputat arasında qarşıdurma

Etibar Hüseynov: "Heç olmasa danışmasın..."
Tahir Kərimli: "Başa düşə bilmirəm ki, Etibar məni niyə təhqir edir..."

şəm. Onun adını belə çəkməyə heyfim gəlir. Etibar kimi murdar xislətli insanlar bilmirəm məndən nə istəyirlər. Hər zaman demişəm ki, mən heç vaxt keçmişimdən imtina etməmişəm. Nə düşünmüşəmsə, düzgün bilib etmişəm. Elə fikirləşmişəm ki, mən düzəm. İndi də fikirləşirəm

ki, düzəm. Bu gün hakimiyyəti sabitliyi qoruduğu üçün müdafiə edirəm. Mən görmürəm ki, sabitlik pozularsa, Azərbaycan hansı vəziyyətə düşə bilər? Ölkəm Suriya, Ukraynanın halına düşməsin istəmirəm. Əlbəttə, mən də istərdim ki, korrupsiyadan uzaq, daha demokratik

bir cəmiyyət olsun. Bu alçaqlar başa düşürlər ki, 22 il işsiz qalmışam, indi deputatam. İndinin özündə də gücüm çatan qədər millət üçün dava aparıram. Gücüm nəyə çatırsa, onu xalqım üçün edirəm. Biz uzuzduğumuz boynumuza almaliyıq. Heydər Əliyev siyasətinin qalıb gəldiyini boynuma alıram. Sabitlik indi bunların sayəsində olub, bunu heç birimiz dana bilmirik. Ona görə də, anlamıram ki, bu insanlar niyə belə axmaq hərəkətlər edirlər. 8 dəqiqəlik çıxışımın iki dəqiqəsini montaj şəklində qoyurlar, ardınca başlayırlar məni söyməyə. Bir də görürsən ki, fikirlərimi təhrif edib verirlər, gücüm çatmır ki, bu qədər sayta təkzib verim. Mən əvvəl necə adam idimsə, indi də eleyəm. Milli azadlıq hərəkatına gələndə vəzifəmi,

var-dövlət qazanmaq imkanımı qurban vermişəm. Bu dövlətin altında mənim imzam var. Öz dövlətimi qorumaq mənim üçün hər şeydən əzizdir. Bu gün Qarabağda övladlarımla birlikdə şəhid olmağa hazırım. Bu tör-töküntülərə görə özümü həyatda vurası deyiləm. Bu tipli insanlar barəsində danışmağa o qədər çətinlik çəkirəm ki. Düşünürəm ki, belə murdarlara heç baş qoşmaq lazım deyil. Çünki sürünənlər çoxdur həyatda. Necə olubsa, zamanında belələri irəli çıxıblar, sonra da geri qalıblar. Başa düşə bilmirəm ki, bu Etibar məni niyə təhqir edir. Onunla ömrümdə salamım belə olmayıb. O, tanımadığım bir şəxsdir. Fındıq qədər çəkisi olan insanların iddiaları böyük olur. Etibar da belələrindəndir".

□ **Cavanshir ABBASLI**

Müsavatın Divan üzvündən partiya rəhbərliyinə sensasion ittiham - "biletsatanlar"

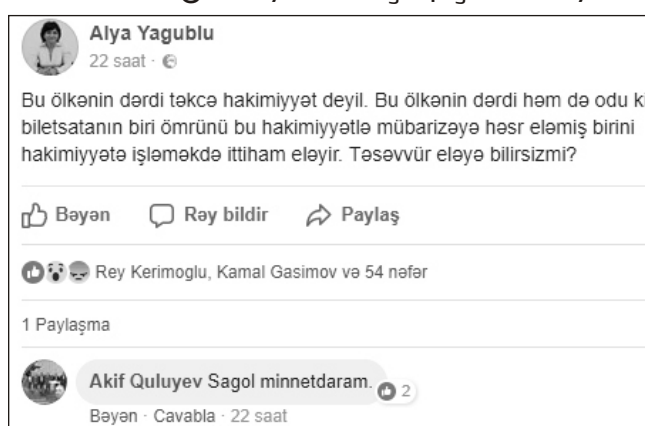
Alya Yaqublunun Tofiq Yaqublunu müdafiə etməsi ortaliği qarışdırıb; onun facebook statusu təmsil olunduğu qurumda saxta bilet alverinin getdiyinə açıq işarə sayılır

Müsavat Partiyasının Divan üzvü Alya Yaqublu özünün facebook səhifəsində qalmaqalılı status paylaşmış. Partiya funksioneri son illərdə gündəmi zəbt edən Müsavat, AXCP və digər müxalif qurumların saxta bilet alverini yenidən gündəmə gətirib.

A.Yaqublu yazır: "Bu ölkənin dərdi təkə hakimiyyət deyil. Bu ölkənin dərdi həm də odur ki, biletsatanın biri ömrünü bu hakimiyyətlə mübarizəyə həsr etmiş birini hakimiyyətə işləməkdə ittiham edir. Təsəvvür eləyə bilərsiniz?"

Xanım funksionerin bu statusu yaxın qohumu olan, Müsavatın Divan üzvü, başqan müavinini Tofiq Yaqubluya həsr etməsi ehtimalları kifayət qədər yüksək görünür. Partiyadan musavat.com-a bildirildiyinə görə, o, bu statusla əmisi oğlunu Müsavatdakı qaragüruhun hücumlarından müdafiə etmək istəyib.

T.Yaqublu 2016-cı ilin mart ayında əfvlə azadlığa çıxdıqdan sonra siyasi fəaliyyətində müstəqil davranışı ilə seçilməyə başladı. O, təkə hakimiyyəti ağır

ifadələrlə tənqid etmir, həm də Müsavatın Arif Hacılı qanadının ümumi siyasətinə qarşı addımlar atır. Bu da partiya rəhbərliyindəki bəzi şəxslərin xoşuna gəlir. Tofiq Yaqublunu A.Hacılı güruhunun qəzəbinə gətirən bir neçə səbəb var. Onlardan biri Milli Şura ilə əlaqələrini kəsməməsi, Müsavat funksioneri olmasına baxmayaraq, Milli Şuranın üzvü olaraq qalması, daim hər iki müxalif düşərgənin bir yerdə olmalarının vacibliyi barədə çağırışlar etməsidir. Tofiq Yaqublunun AXCP sədri Əli Kərimli ilə yaxşı münasibətdə olması da Arif Hacılı qanadını daim rahat-

sız edir.

"Yeni Müsavat"a daxil olan məlumata görə, bununla bağlı T.Yaqubluya partiya rəhbərliyi tərəfindən dəfələrlə iradlar olub, lakin o, bunların heç birinə məhəl qoymur. Milli Şura funksionerləri ilə tez-tez görüşür, fotolar çəkdirib sosial şəbəkədə yayır, keçirilən bəzi tədbirlərdə onlarla birlikdə iştirak edir. Qəzətimizə daxil olan bir başqa məlumat da ondan ibarətdir ki, T.Yaqublunun Milli Şura ilə əlaqələri Müsavatın son Divan toplantılarında müzakirəyə çıxarılıb. Arif Hacıliya yaxınlığı ilə seçilən əksər Divan üzvlərinin başqan mü-

avininə qarşı çıxdıqları deyilir. Müsavatın dəhlizlərində də bu məsələnin geniş müzakirə olunduğu bildirilir.

Özü də maraqlıdır ki, Alya Yaqublunun bu statusu yaxın qohumunun Milli Şura sədri Cəmil Həsəni ilə birlikdə Almaniyada olduğu günlərə təsadüf edir. Hazırda hər iki siyasətçi Almaniyadadır və orada mühacir azərbaycanlılarla görüşlər keçirirlər və sözdədən tədbirlərdən çəkilən fotolar sosial şəbəkələrdə yayılır.

Bundan əlavə, redaksiyamıza daxil olan bir məlumat da var ki, bu cənaşma 10 aydan sonra Müsavatda keçiriləcək başqanlıq seçkiləri ilə bağlıdır. Artıq indidən partiya daxilində müxtəlif qrupların meydana gəldiyi deyilir. Əsasən üç qrupun adı hallanır ki, onlara hazırkı başqan Arif Hacılı, başqan müavinini Tofiq Yaqublu və daha bir başqan müavinini Yadigar Sadıqovun rəhbərlik etdiyi bildirilir. Bu şəxslərin hər birinin başqanlıq iddiaçı olacağı deyilir. Hətta formalaşan qruplardan xəbərdar olan A.Hacılinin partiya Divanının son iclaslarının birində keçmiş baş-

qan, MSDM rəhbəri İsa Qəmbərin başqanlıq namizəd olmaçağı təqdirdə, yenidən başqan olacağını qətiyyətlə bildirməsinin narazılıqları pik həddə çatdığı deyilir.

Məlumat üçün onu da xatırladaq ki, T.Yaqubluya qarşı partiya daxilində mənfə münasibətin formalaşmasına səbəb olacaq faktlardan biri də, Müsavatın son qurultayında onun həbsxanadan açıq şəkildə başqanlıq namizəd Qubad İbadoğlunu dəstəkləməsi ola bilər. Xatırladaq ki, Tofiq bəy Qubad İbadoğlu ilə bu gün də yaxşı münasibətdədir. T.Yaqublu təxminən iki ay öncə Amerikada olarkən Q.Ibadoğlu ilə fotolar çəkdirərək facebookda paylaşmışdı.

Bütün bunların fonunda A.Yaqublunun bu statusla verdiyi mesaj aydındır: **"Çox da məcbur etməyin, danışaram, biabır olarsınız..."**

Əslinə qalsa, xanım funksioner də təmsil olunduğu partiya da bəzi rəhbər şəxslərin saxta partiya bilet alveri ilə məşğul olduğunu bilməmiş deyil. Bu məsələ hələ 2014-cü ildən gündəmədədir. Xüsusilə 2015-ci ildə "Yeni Müsavat"ın xanım yazarı Sevinc Telmanqızının Avropadakı mühacir azərbaycanlıların həyatlarını qələmə almaq üçün bir sıra Avropa ölkələrində olması və bunun nəticəsində şok faktların üzə çıxmasından sonra bu məsələ daha da dərinləşdi. Xanım yazarı o zamankı reportajları zamanı yüzlərlə saxta Müsavat arayışı ilə Avropaya üz tutan vətəndaşlarımızın olduğu üzə çıxmışdı. Doğrudur, o zaman AXCP və digər müxalif qurumlar tərəfindən də saxta yollarla ölkəni tərk edənlərin olduğu bilinmişdi. Lakin burada əsas rol oynayan partiyaların Müsavat olduğu danılmaz faktlarla sübut olunmuşdu. Bundan əlavə, partiya mənsubiyyəti olmayan, Av-

ropada oturmaq izni almış, yaxud yeni gələnlərin paylaşdıqları statuslardan məlum olmuşdu ki, özlərini Müsavatın üzvü kimi təqdim edən elə şəxslər var ki, partiya başqanının kim olduğunu belə bilmirlər, ya suallardan qaçırlar, ya da İsa Qəmbərin hələ də başqan olduğunu deyirlər.

Müsavat başqanı Arif Hacılinin son aylarda tez-tez Avropa ölkələrinə gətməsi barədə də bəzi iddialar səslənir. Deyilənlərə görə, Arif Hacılı saxta yollarla mühacirətə gedən şəxslərin məhkəmələrində iştirak edərək, onlar barəsindəki saxta məlumatları təsdiqləyir. Müsavatdan sızan bildirdi deyilir ki, bu, keyfi bahalı prosedür sayılır...

İndiyədək mühacirətə getmiş bəzi "müsavatçıların" timsalında belə ifşaedici faktlar üzə çıxıb. İki il öncə Azərbaycan barəsində cinayət işi başlanan Elnur Mirzəyev ad-soyadlı şəxsin sonradan mühacirətə getdiyi, özü də saxta Müsavat bileti ilə xaricə qaçdığı məlum olmuşdu. Mühacir o zaman açıq şəkildə partiya rəhbərliyinə 1800 manat pul verərək, saxta arayış aldıqını açıqlamışdı. Doğrudur, o zaman Müsavat bunu təkzib etmiş, lakin israrla mühacir faktları açıqlamışdı.

Bir müddət öncə bu məsələ ilə bağlı Baş Prokurorluqda başlanan cinayət işinin hələ də qapadılmaması da bir çox suallara cavab verir. Doğrudur, son aylarda Müsavat rəhbərliyinin prokurorluqda dindirilməsi halları səngiyib, amma bunun özünün nəyin müqabilində baş verdiyi də suallar doğurur.

A.Yaqublunun sözügedən statusuna və digər ittihamlara Müsavat rəhbərliyindən mövqə almağa çalışsaq da, məsələyə münasibət bildirməyə hazırıq.

İttihamları da bağlı partiyanın mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

□ **Cavanshir ABBASLI**
□ **"Yeni Müsavat"**

Meymunların planeti

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Alimlər təzə nəzəriyyə irəli sürüblər, deyir əslində bizim əcdadlarımızın Afrikadan çıxıb dünya üzünə səpələnməsi qabaqlar zənn edildiyi kimi, bir dəfəyə baş verməmişdir. Bəşəriyyət bir neçə dəfə oralardan çıxıb gəlmişdir. Loru dildə desək, insanın meymundan yaranmağı bir dəfəyə baş verməyibdir. Gəliblər, adam olublar, ancaq sonra nəsə alınmayıb, uçurdublar, ya nəsə olub, təzə dəstə gəlib, qarışblar, bir neçə on min il də beləncik yaşayıblar, yenə Afrikaya teleqram vurulub ki, qardaş, yenə alınmadı, təzə adamlar göndərin və sairə.

Dahi klassikimizin yazdığı kimi, indi planetdə bir çox insanlar və xalqlara baxanda fikirleşirsən bunlarda hələ də təzə partiya əcdada ehtiyac vardır, hələ meymundan əmələ gəlib qurtarmayıblar. Elə camaat var dövlətini-zadını qurub, azad olub, xoşbəxt yaşayır özü üçün, elə tayfalar da var 100 ildə bəlkə altı dəfə respublika elan eləyiblər, di gəl, yenə paramparça, hüquqsuz sürünürlər. Çətin durumdur, hara dartsan, hardan baxsan, işiq ucu görünür. İnsanlara zorla azadlıq vermək, həmçinin onlara insan kimi yaşamağın gözəlliklərini izah etmək, sən demə, olduqca çətin imiş. Sadə görünür, ancaq ən mürekkəb problemlərdən biriymiş. Şair bu yerdə sazı sinəsinə basıb deyibdir: "Adam var ki, adamların naxışdır, Adam var ki, heyvan ondan yaxşıdır".

Ümumiyyətlə, planetdə elmi yanaşmanın üstünlük təşkil etməsi sevindiricidir. Avstraliyada bir şəhər haqda məzəli xəbər oxudum. Meriya şəhərin 2018-ci ildə 150 illiyini keçirmək üçün tədbirlər planı hazırlayıbmış, xeyli xərc də çəkiblər, ancaq kiməsə arxivə araşdırıb, ortaya çıxıb ki, sən demə, şəhərin 150 illiyi 3 il bundan qabaq tamam olubdur, bunlar hesablamayı yanlış aparıbdır. İndi qalıblar belə pis durumdur.

Halbuki bizdə 3-4 il qabaq Salyanın 2700 illiyini təntənəli şəkildə qeyd elədik. Gəncenin 2500, Kürdəmirin 1600, Bakının 15049, Sumqayıtın 8 min illiyi və sairə də dövlət səviyyəsində qeydiyyatını, qutlamasını tapıbdır, millətimiz də olduqca razıdır. Heç kimi də narahat eləmir ki, bəlkə burada 3 il, 5 il o yan bu yan ola bilermi. Çünki bizim AMEA Tarix İnstitutu dəqiq idarədir. İstənilən tarixi dövrü, şəhəri, abidəni birinci kərpicinin qoyulduğu saata qədər hesablamaq imkanına malikdirlər. Bu hesablama zamanı hansısa sənədə, kitabəyə, nə bilim, radioaktiv izotopa-zada ehtiyac olmur. Müdir (*indiki halda şəhərin və ya rayonun icra başçısı*) deyirsə, deməli, yaşımız o qədərdir. Timsahlar uçmur, ancaq dövlət rəhbərliyi deyirsə, uçurlar, sadəcə, bir az alçaqdan uçurlar, çox adamın görməsi çətinidir. Alim baxışı lazımdır.

Arxeoloji qazıntılardan söz düşmüşkən, bizdə iqtisadi böhran ilk növbədə yeraltı aləmi vurmuşdur, metro idarəsində xeyli adamı ixtisara salıblar. Maraqlıdır ki, bu iqtisadi zərbəni metrodan milyardlar əkişdirən Tağı kimi tiplər yox, sadə fəhlə insanlar duyur. Hərçənd, dəli şeytan deyir niyə, onu da Çovdarov-Mahmudov bandası qulaqlayıb 3 milyon avrosunu alanda bu gün ixtisara düşən fəhlələrin səsi çıxmırdı, başlarını aşağı salıb qazırdılar. Bəlkə də düzgün istiqamət götürüb MTN-in altını qazıb seyfdən Tağı müəllimin milyonlarını götürməliyidilər. Ulu babalarımız Afrikadan 3-cü dəfə gələndə məhz bu temada yaxşı məsəl qayırlar: "Özgəyə metro qazan, ixtisara düşər". Axı yerin altında nə var? Hər yan pis neft-qaz qoxusu verir. Çıxın yerin üstünə, pambıq əkin, müasir yol çəkin, xalça toxuyun, park salın, ərəb turistləri əyləndirmək üçün göbək rəqsi öyrənin. Gələcəyimiz bunlardan asılıdır.

Mən isə böyük məmnuniyyətlə o əcdadların gəldiyi marşrutla Afrikaya qayıdardım. Buranın ləzzəti yoxdur.

Bakının Kremlə qarşı diplomatik de-marşı diqqətdə

Rusiyanın Azərbaycanı yeni səfir təyinatı birinci cəhddə boş çıxsada, belə görünür, məsələ ətrafında diplomatik-siyasi gərginlik tam aradan qalxmayıb. Hər halda, xarici KİV-lərin və ekspertlərin davam edən şərhlərindən belə bir qənaətdə gəlmək mümkündür.

"Yeni Müsavat" bir daha xatırladır ki, bu il noyabrın 27-də Rusiya prezidenti V.Putin Vladimir Doroxinin Rusiyanın ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri vəzifəsindən azad edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Doroxin 9 il idi ki, bu vəzifədə çalışırdı. Onun yerinə ermənipərəst Georgi Zuyevin gətirilməsi deyilsə də, Bakının Zuyevə aqreman vermədiyini bəlli olmuşdu.

Rusiya XİN-in mətbuat katibi Mariya Zaxarova isə bundan az sonra ad çəkmədən bildirmişdi ki, Bakıya başqa səfir göndəriləcək. Sitat: "Gələnlə qədər Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri vəzifəsini müvəqqəti işlər vəkili Oleq Muraşov icra edəcək. Hazırda isə Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri vəzifəsinə bir neçə namizəd nəzərdən keçirilir. Konkret seçimdən sonra diplomatın namizədliyi Dövlət Duması tərəfindən təsdiq ediləcəkdir. Bu ana qədər diplomatik və ya deputat korpusundan heç kimin namizədini adını açıqlamaq hüququ yoxdur".

Öz növbəsində xarici işlər naziri Sergey Lavrov bu arada iddia eləmişdi ki, Moskva Azərbaycan hökumətindən heç vaxt Georgi Zuyev üçün aqreman xahiş etməyib. Lakin bu iddia məsələ ətrafında davam edən şərhlər və müzakirələr fonunda təsdiqini tapmır. Daha çox belə bir nəticə hasil olur ki, Bakının aqreman verməməsi məsələsi doğrudur və Lavrovun sözləri də sırf rəsmi Moskvanın "öz sifətini" saxlamaq və pərtliyini ört-basdır etmək cəhdidir. Çünki hər necə olmasa, söhbət balaca dövlət olan Azərbaycanın Rusiya kimi iri dövlətə qarşı diplomatik de-marşından və bunu Kremlin çətin həzm etməsindən gedir. Peşəkar şərhərdən və KİV yazılarından da bunu görmək olar.

"Azərbaycanın Georgi Zuyevin Rusiyanın Bakıdakı səfiri vəzifəsinə namizədliyini rədd etməsini fəvqəladə vəziyyət hesab etmək olar". Bunu "Exo Moskva" radiosuna Rusiya xarici işlər nazirinin keçmiş müavini, Dünya iqtisadiyyatı və beynəlxalq

Putin Tehrandə Əliyevdən nə xahiş edib - sensasion iddia

Ermənipərəst səfir təyinatı ilə bağlı qalmaqalda daha bir sirli detal; **keçmiş diplomat**: "Başqa bir dövlətin səfirinə aqreman verilməməsi fəvqəladə hadisədir"; **"The News Times"**: "Azərbaycan postsovet məkanında ilk ölkədir ki..."

əlaqələr institutunun aparıcı elmi işçisi Georgi Kunadze deyib (virtualaz.org).

Sabiq diplomatın sözlərinə görə, bu, kifayət qədər nadir hadisədir. "Başqa dövlətin səfirinə aqreman verilməməsi, deyərdim ki, fəvqəladə hadisədir", - deyərək qeyd edib və bildirib ki, adətən ölkələr belə vəziyyətlərdən qaçmaq üçün bütün yollara əl atırlar. "Bəlkə heç kimin ağına da gəlməyib ki, Azərbaycan etiraz edə bilər" - Kunadze əlavə edib. Ekspert onu da deyib ki, bu cür vəzifəyə namizədin seçilməsi uzun müddət tələb edə bilər.

"Azərbaycan MDB ölkələri arasında ilk ölkə oldu ki, Moskvanın postsovet məkanında kadr təyinatına qarşı çıxdı: Bakı Sergey Lavrovun idarəsində Direktor Departamentinin direktor müavini olan Georgi Zuyevin Azərbaycanda yeni səfir təyinatına razı olmadı. Zuyevin namizədliyi hələ bu ilin iyulunda Dövlət Dumasında təsdiqlənmişdi. Ancaq Rusiya Federasiyası onun təyinatı üçün Azərbaycandan axır ki, aqreman ala bilmədi".

"Yeni Müsavat"ın minval.az-a istinadla verdiyi xəbərdə görə, bu fikir Rusiyadakı ingilisdilli nəşr olan "The News Times"da dünən yer almış məqalədəndir.

Məqalədə daha sonra deyilir: "İlk dəfə bu barədə informasiya Azərbaycandakı qeyri-rəsmi xəbər resurslarında gedib. "The News Times"ın Bakıdakı diplomatik qaynağının sözlərinə görə, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin ətrafında qərara gəlinib ki, məsələ publik çalar almasın və əvəzində Moskva yeni namizəd axtarışı üçün vaxt veriləsin. Moskva da Bakının imtinasını şərh etməyib. Bu məsələ bir daha Sergey Lavrovun 19 noyabr Bakı səfəri zamanı İlham Əliyevlə görüşündən sonra üzə çıxıb. Moskva qəti şəkildə əmin olub ki, Bakı Zuyevə qəbul etməyəcək və yeni namizədlə bağlı vaxt uzadılmasa yaxşıdır. Bundan bir neçə gün sonra isə Putin Doroxinin səfir vəzifəsindən azad etmək haqda sərəncam imzalayıb. Ardınca Mariya Zaxarovanın bəyanatı olub".

Məqalənin pərdəarxası ilə bağlı bəzi digər detallar da diqqət çəkir: "Qafqaz haqda biliyi və adekvat diplomatik təcrübəsi olmayan bir insan (Georgi Zuyev nəzərdə tutulur - red.) haradasa "qara at" təəssüratı bağışlayır. Üstəlik də, kabinet məmuru və yaqın ki, kontorun yetirməsi". Bu sözləri "NT" ilə söhbətdə adının çəkilməsini istəməyən bir azərbaycanlı məmur deyib və

əlavə edib ki, şəxsən ona indiyədək nə Zuyevin fotosunu əldə etmək, nə də onun haqqında xidməti siyahı üzrə ətraflı bilgi almaq müyəssər olmayıb.

"Öz növbəsində Bakıdakı avropalı diplomatik mənbə iddia edib ki, Moskvanın İlham Əliyevdən narazılığı üçün səbəbləri var. Mənbənin sözlərinə görə, Putin istəyir ki, Azərbaycan özünün neft dollarları ilə birgə Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzv olsun və bununla da qurumun hazırda yüksək olmayan nüfuzunu qaldırsın. Buna son olaraq, bir daha noyabrın 1-də Tehrandə, Putin-Əliyev görüşü zamanı işarə vurulub. Əliyev isə cavabı gecikdirir", - deyərək sonda iddia edib.

Hər halda, bu, ingilisdilli nəşrin iddiasıdır. Bir qədər də sensasion sayıla bilər.

Əlavə edək ki, noyabrın 1-də Tehrandə İran, Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin üçlü formatda sammiti keçirilib. Əsas müzakirə mövzusu üç qonşu dövlət arasında iqtisadi-ticarət əməkdaşlığı daha da genişləndirmək, o sırada "Şimal-Cənub" dəmir yolu beynəlxalq dəhlizi ilə bağlı layihənin gerçəkləşməsinə sürətləndirmək olub.

□ **Siyasət şöbəsi,**
"Yeni Müsavat"

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Suriya səfəri zamanı davranışları geniş müzakirə mövzusunda çevrilib. Xüsusilə də Rusiya liderinin Suriyada özünü qalib prezident kimi göstərməsi, üstəlik, rus generalın Suriya prezidenti Bəşər Əsədə qarşı davranışları daha çox diqqət çəkib.

bardman edirlər. Müxtəlif bölgələri ayrı-ayrı qüvvələr tutub. Bu baxımdan protokol məsələsi o qədər də önəmli deyil. Protokol da bir sıra hallarda dövlətin nüfuzundan, gücündən asılıdır. Suriya böhranı

hərəketi etika qaydalarından kənarıdır. Mən rus generalın Bəşər Əsədin qolundan tutub onu ləngitməsinə yaxşı hərəket kimi baxmıram. Amma bilmirəm, bəlkə orada nə isə başqa bir məsələ olub. Şəxsən mən bu məqamın mənasını başa düşə bilmirəm”.

Yeri gəlmişkən, Putin Rusiyadakı prezident seçkilərində rəqiblərinin Suriyadan çıxarılacağını bəyan edib. Y.Aydəmirov qeyd etdi ki, Rusiya prezidenti bu qəra-

Suriyanı qələbə kimi "oformit" etmək Putinin nəyinə lazımdır?..

Hüseyinbəla SƏLİMOV

Hələ Rusiya özünün Suriyaya müdaxilə etməyə ilk təşəbbüslərində bulunarkən, ABŞ və müttəfiqləri də buna ciddi müqavimət göstərməyərək çoxunun ağlına bir fikir gəldi: Suriya da Rusiya üçün növbəti "əfqan tələsi" olmayacaq ki?

Deyim ki, bu şübhələr indi də çoxun, özü də peşəsi siyasi təhlilçilik olanların beynində dolışmaqdadır. Qabağa qaçmaq kimi yozula bilsə də, Kreml strateqlərində də belə təərəddüdlər duyulur və güman, onları da növbəti "əfqan tələsi"yə düşmək qorxusu az narahat etmir.

Amma o da var ki, İran körfəzinin isti suları, Yaxın Şərqi, hətta ondan azca kənardakı İstanbul, boğazlar-körfəzlər rus imperiyasının yüz illərlə qurduğu planların əsas hədəflərindəndir.

Azərbaycanın da bəxti onda gətirməyibdir ki, Tanrı onu bu yolların üstündə yaradıb və hər dəfə iftixarla "Azərbaycanımız Şərqlə Qərbin qapısıdır!" deyəndə unuduruq ki, bunun müsbətlərlə bəhəm problemləri də vardır, necə ki, istənilən gözəlliyin pərəstişkarları kimi bədxahları olur.

Qayıdaq Rusiya və Suriyaya. Bu günlərdə prezident V.Putin Suriyadan qoşunların çıxarılması haqda əmr verdi. Amma elə Rusiyanın jurnalistlərinin yazılarından anlaşıldı ki, qoşunlar Suriyanı tamam-kamal tərk etməyəcək və iki rus hərbi bazası ölkədə qalacaqdır.

Bəs onda Putinin bəyanatı nə məqsəd güdüdü və Rusiya Suriyada nəyə nail oldu?

Müharibə xərc və canlı itki deməkdir. Xərc məsələsinin Rusiya üçün necə problem olması hamıya aydındır. Heç canlı itki də kiçik əmi deyil, rusları Əfqanıstanı yada salmağa vadar edən səbəblərdəndir-imperiya və onun hədəfləri nə qədər cəlbədiçi olsa da, heç də hamı o hədəflərin uğrunda ölmək istəmir.

V.Putinin özünəşə bu, indiki zamanda qəti lazım deyil, çünki qarşıdan prezident seçkisi gəlir və xalq ondan israrla daha bir müddət prezident olmağı "xahiş edir". Bunun üçün-sə prezidentə daha bir qələbə lazımdır ki, onu xalqın gözüne soxa bilsin...

Bundan başqa, dedik ki, uzaqlarda qoşun saxlamaq həm də böyük xərcdir. Bir daha qeyd edirik ki, həm bu, həm də Suriya adlı bataqlığa qurşaqdan artıq batmaq qorxusu hələ ki, Rusiyanı bir ayağını kənarda saxlamağa sövq edir. Putinə Yaxın Şərqlə yerləşmək üçün ilgək lazım idi və ona da nail oldu. İndi orada iki hərbi baza saxlamaq belə kifayətdir. Bilavasitə hərbi əməliyyatlara gəldikdə isə, Putin dedi ki, biz terrorçuları Xəzərin üzərindən atəş açmaqla da zərərsizləşdiririk...

O ki qaldı "nailiyyət"lərə, bəli, Rusiya Əsədi sözün əsl mənasında xilas etdi, Suriya prezidenti artıq məhv olmaq ərafəsində idi.

Bu, məsələnin bir tərəfi... Əvvəldə də dedik ki, belə təşəvvürlər də dolşır ki, guya Qərb özü Rusiyanın Suriyaya müdaxiləsində maraqlı idi və hətta onu şirnikləndirdi də...

Doğrusu, bu ehtimalları tam bölüşmürük, amma əvvəldə qeyd etdiyimiz kimi, istisna da etmirik.

Düşünürük ki, əslində nə region dövlətləri, nə də ABŞ Rusiyanın bura daxil olmasında maraqlı deyildi, bunda daha çox maraqlı V.Putin özü idi, çünki Suriyanın Kırım məsələsini arxa plana keçirəcəyini zənn edirdi. Yalnız gəlirsə, Rusiya ilə Türkiyə arasında bir ara ciddi təyyarə olayı da yaşandı. ABŞ, Türkiyə və ərəb dövlətləri ən azı bir məsələdə həmfikir idi: Əsəd hakimiyyətdən getməlidir!..

Amma onlar Rusiyaya uduzdu. Sözsüz, burada ABŞ prezidenti ilə ölkənin "siyasət maşını" arasındakı ziddiyyətlər də az rol oynamadı. Bəzən siyasi liderlər ölkə siyasətini ciddi şəkildə dəyişməyə nail ola bilməyəndə belə, yenə həmin siyasətə möhürlərini vura bilirlər.

Burada da belə oldu. Tramp "siyasət maşını" arasındakı ziddiyyətlər ABŞ siyasətinin etalətliyini artırdı. Ona görə "ABŞ və müttəfiqləri Suriya məsələsində ruslara uduzdu" deməkdən çəkinmirik.

Həm də İraq və Liviyada istənilən nəticə alınmadı. Ərəb və Afrika səhralarında demokratiya qurmaq mümkün olmadı, terrorizmin kökü kəsilmədi! Bilindi ki, Suriyada da ABŞ-ı eyni aqibət gözləyir. B.Obama da açıq deyirdi, "ərəb ssenariləri" uğursuz oldu.

Hətta bunlar da əsas deyil. D.Trampın Qüds qərarını "yəhudilərlə qohumluğu" və yaxud da onun seçkiönü vədlərlə yozmağa gerek yox.

Əslində ABŞ indiyədək regionda öz birmənalı seçiminə problem yaradacaq maneələri zərərsizləşdirməklə məşğul idi!.. Nə isə, bu haqda artıq növbəti yazıda...

Rus generalının Əsədə

hürmətsizliyi, Putinin qalib ədasi

Tofiq Zülfüqarov: "Suriya böhranı içindədirsə, onun protokol qaydası da böhran içində olacaq"

Türkiyə səfərindən önce Suriyadakı rus hərbi bazasına baş çəkən Putin elə bu səfərdə rus qoşunlarının Suriyadan çıxarılacağını elan etdi. Suriya uğrunda qələbəni təntənəli şəkildə elan etmək üçün Xmeymin aviabazasına gədən Rusiya prezidentinin bir neçə saatlıq səfəri barədə günlərdir ki, danışılır. Virtual.org xəbər verir ki, rus generalından biri Suriya diktatoru Bəşər Əsədin qolundan tutaraq ləngidib və onun Putinlə yanaşı qırmızı xalı üzərində yeriməsinə mane olub. Kadrlara əsasən Putinin təyərəsi aviabazada yer enəndə onu Rusiya qoşun qruplaşmasının komandanı qarşılayır və raport verir. Daha sonra Putin onu Xmeymin aviabazasında gözləyən Bəşər Əsədlə və rus hərbiçiləri ilə görüşür, ardınca hərbiçilərin qarşısında çıxış etmək üçün qırmızı xalı üzərində tribunaya tərəf gedir. Bu vaxt Bəşər Əsəd də onunla yanaşı getmək istəyir, ancaq rus generallarından biri onun qolundan tutaraq saxlayır, işarə verir ki, Putindən arxada qalmaq lazımdır.

Yazıda qeyd olunduğu kimi, bu, Suriyada "xozeyinin" hazırda kim olduğunu göstərən simvolik kadrlardır. Bəşər Əsəd yüz minlərlə suriyalıni qətlə yetirsə də, məhz Putinin sayəsində hakimiyyətdə qalib və indi onun Rusiya prezidenti

ilə bərabər şəkildə qələbə raportu verməsi əlbəttə ki, yersiz görünürdü. Bu, Putinin qələbəsidir və Əsəd ona şərikin ola bilməz. Əsəd nəinki hakimiyyətdə qalmasına, eləcə də sağ olmasına görə Putinə minnətdar olmalıdır, həm də yerini bilməlidir. Yeni indi onun yeri Putindən arxadadır, hətta öz ölkəsində olsa belə.

Sözügedən materialda qeyd olunduğu kimi, B.Əsəd hətta özünün sağ qalmasına görə Putinə minnətdar olmalıdır. Ancaq o, eyni zamanda həm müxalifətlə, həm də İŞİD-lə müharibədən qalib çıxmağa məhz rus ordusunun gücü sayəsində nail oldu. Xəzərdən Suriyadakı mövqelərə zərbə endirən Rusiya ordusunun komandanının statusu təbii ki, başqadır. Elə ekspertlərimiz də bunu deyir.

"Putin hərbi bazaya gəlmişdi, Suriyaya yox. Burada səhv ondan ibarət olub ki, Putin Əsədlə hərbi bazada görüşmək niyyətində olub. Düzü, mən belə bir protokolu bilmirəm". Sabiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bunları bildirdi.

Diplomat dedi ki, bu gün hamı Suriyanın ərazi bütövlüyü, yaxud suverenliyindən danışır, amma bu ölkədə suverenlikdən heç nə qalmayıb: "Vəziyyət o həddə çatıb ki, müxtəlif dövlətlərin təyyarələri Suriya ərazisini bom-

Yaşar Aydəmirov: "Əsəd uzun müddət Putinə minnətdar olmalıdır"

çindədirsə, onun protokolu da böhran içində olacaq. Bənzər davranışlar vaxtilə ABŞ prezidenti İraqa səfər edəndə də olub".

T.Zülfüqarov qeyd etdi ki, bu günlərdə ən yaxşı şərhli müxtəlif xarici müşahidəçilər verir: "Bu səfər əsasən Putinin prezident seçkilərinə hazırlıq olmasını açıqlamasından sonraya təsadüf etdi. Suriya səfərində də əsas məqsəd daxili siyasətə yönəlmişdi. Orda səslənən fikirlər də daxili auditoriyaya hesablanmışdı. Yeni Suriya səfəri daxili siyasətlə bağlı xarici səfər idi. Orda bəyan olunub ki, Suriyadakı qüvvələr çıxarılacaq. Seçicilərə göstərmək lazımdır ki, Putinin siyasəti dünyanın istənilən yerində Rusiyanın nüfuzunu qaldırmağa yönəlib".

Diplomat hesab etmir ki, B.Əsədə qarşı rus generalının hürmətsiz münasibəti hansısa ssenari əsasında qurulub: "Əgər Putin öz ordusu ilə görüşsə, Əsədin orada görünməyi də düzgün deyildi. Müəyyən bir yerdə gözləyib, sonra Putinlə görüşsə, daha düzgün olardı".

General-leytenant Yaşar Aydəmirov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, söhbət hərbi hissədən gedir və ona görə də həmin ərazi diplomatik ərazi deyil: "Hər bir ölkənin generalı özünün ali baş komandanına hürmət eməlidir. Ola bilər ki, onun bu

ri elə-belə qəbul etməyib: "O bilir ki, rus ordusu artıq Suriyada müəyyən vəzifələri icra edib. Onlar həm də Suriya ordusunun formalaşmasında, təminatında müəyyən işlər görüblər. Putin yəqin bilir ki, Suriya ordusu artıq xarici müdaxilənin qarşısını ala bilər. Sözsüz ki, rus ordusunun Suriya ordusunun formalaşmasında, nizam-intizamın yaradılmasında, hətta maddi-texniki təminat məsələlərində köməyi olub".

Bununla belə, general rus ordusunun Suriyanı tamamilə tərk etməyəcəyini düşündür: "Sözsüz ki, rus ordusu ordan heç vaxt tam çıxmaz. Ola bilsin ki, Rusiyadakı birləşmələrin müəyyən hissəsi ora ezam olunub. Yaxud qırıncı, bombardmançı təyyarələr öz yerlərinə qayıda bilərlər".

Y.Aydəmirov V.Putinin Suriyada "qalib ordunun, qalib ölkənin rəhbəri" kimi davranmasını təəccüblü sayır: "Rusların orada böyük rolu olub. Ümumiyyətlə, Suriya dövlətinin qorunmasında rus ordusu misilsiz rol oynayıb. Rus ordusunun Suriyadakı hissələri dəqiq silahlarla təminat olunmuşdu. Rus ordusu olmasaydı, Suriya ordusu çətin qələbə qazanardı. Odur ki, Əsəd qələbə qazanmasına görə Putinə borcludur və uzun müddət Rusiyaya minnətdar olmalıdır".

□ EİSAD PAŞASOY,
□ "Yeni Müsavat"

Gələn ilin martında Rusiyada keçiriləcək prezident seçkisi Azərbaycanla bağlı bir sıra məsələləri gündəmə gətirib. Əsas müzakirə edilən məsələlərdən biri şimal qonşumuzda seçkilərin nəticələrinin ölkəmizə hansı təsirlərinin ola biləcəyi barədədir.

Azərbaycanın yerləşdiyi regionda digər ölkələrdə baş verə biləcək siyasi dəyişikliklər, hər bir dövlətin Azərbaycanla münasibətləri, ölkəmizə bütün istiqamətlərdə təsirləri və digər məsələlər müzakirə edilir.

Qardaş Türkiyədə ötən il baş verən 15 iyul qiyamı qalib gələrdisə, Azərbaycana vuraçağı ziyanlar və digər bu kimi məsələlər müzakirə obyektidir. Cənub qonşumuz İran da müzakirələrdən kənarında deyil. Cənubi Azərbaycanın təmsilində bu dövlətdə daxili sabitliyin pozulmasını, hakimiyyət dəyişikliyinə istəyən də var, bunun əksini dilə gətirənlər də.

Qərb Universitetinin Təbiiqi Politologiya Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu Azərbaycan üçün önəmli olan regionun əsas dövlətlərində gedən daxili siyasi proseslərdən söz açdı: "Vladimir Putinin prezident seçilməsi ehtimalı yüksəkdir. Ona görə də hansısa başqa namizədin seçiləcəyi Rusiyada heç müzakirə olunmur. Ona alternativ siyasətçilər defələrlə prezidentliyə namizəd olublar və hər dəfə də məğlubluq uğrayıblar. Putinin prezidentliyi Qarabağ münasibətlərini həllinə yaxşı heç nə vəd etmir. O, əvvəlki tək münasibətlərin həllinə marağ göstərməyəcək. Putin eyni zamanda Azərbaycanın Ermənistan üzərindən hərbi üstünlük qazanmasına da mane olmağa çalışacaq. Necə ki, 2016-cı ilin aprelində işğalçı üzərində daha böyük qələbə qazanmağımıza mane oldular. Putinin yerinə bir başqa siya-

Qonşularımızda hakimiyyətlər dəyişərsə...

Elxan Şahinoğlu: "Putin yeni prezidentliyi dönəmində Qarabağ münaqişəsinin həllinə əvvəlki tək marağ göstərməyəcək"
Əhəd Məmmədli: "Rusiya və İranda siyasi rejimlərin dəyişməsi Azərbaycanın xeyrinə olardı"

sətçi prezident olsa belə Kremlin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə ədalətli yanaşacağını zənn etmirəm. Dmitri Medvedev prezident olduğu illərdə də Kreml Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində nəticəyə hesablanmış addımlar atmadı. Türkiyədə 2016-cı ildə hərbi çevriliş uğurla nəticələnsəydi, bu, Azərbaycan üçün də yaxşı gedişat olmaqcaqdı. Çevriliş Türkiyəni zəiflədəcəkdi, illərlə geri salacaqdı, bu isə Azərbaycanın da maraqlarına cavab vermir. Azərbaycan bölgədə güclü və stabil Türkiyədən yanadır. Buna baxmayaraq, Türkiyədə hakimiyyətdə kimin olmasından asılı olmayaraq, iki ölkə arasında müttəfiqlik zamanın tələbidir. İstənilən siyasətçi bu tələblə hesab-

laşmalıdır. Hər iki dövlətin bir-birinə ehtiyacı var. Əgər əvvəllər iki qardaş dövləti bir-birinə siyasi və hərbi tellər bağlayırdısa, indi ortada dəyəri on milyardlarla dollar ortağ enerji layihələri var. Bu layihələrin varlığı bölgədə təhlükəsizlik amilini aktualaşdırır. İranın daha çox demokratikləşməsi Azərbaycanın da maraqlarına cavab verir. İranda islahatların dərinləşməsi və güneydə yaşayan azərbaycanlıların isteklərinin yerinə yetirilməsi Azərbaycanın milli və təhlükəsizlik maraqlarına cavab verir. İranın işğalçı Ermənistanla olan əlaqələri bizi hər zaman narahat edir və biz haqlı olaraq Tehranın xarici siyasətini korrekt etməsini arzulayırıq. Ancaq bu siyasət dəyişməyə belə, indiki

halda da Azərbaycanla İran arasında əməkdaşlığın inkişafı hər iki dövlətin xeyrinədir. Ortada böyük layihələr var. Azərbaycan-İran iqtisadi əlaqələri Ermənistan-İran əlaqələrini defələrlə üstələyir. Siyasətdə isə iqtisadi amil önəmlidir. Azərbaycanla İran arasında iqtisadi və enerji layihələri o qədər genişlənməlidir ki, bu, Tehranın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə baxışını köklü surətdə dəyişməsinə xidmət etməlidir".

Politoloq Əhəd Məmmədli Rusiya və Türkiyədə dəyişən vəziyyətin birbaşa Azərbaycana təsir etdiyini söylədi: "Ümumiyyətlə, Azərbaycana həmişə iki ölkənin təsiri olub: Türkiyə və Rusiyanın. Biri qan baxımından, digəri tarix baxımından bi-

zə digərlərindən ən azı bir addım daha yaxındır. Türkiyə və Rusiya yeganə ölkədir ki, orada vəziyyət dəyişsə, Azərbaycan da təsir edəcək. Putin gələn il Rusiyanın prezidenti seçiləcək, təbii ki, hansısa fors-major olmasa... Azərbaycan üçün Rusiyada Putinlə müqayisədə daha yumşaq, demokrat lider sərf edərdi. Rusiyanın prezidentliyi daha yumşaq, demokrat olsa Qarabağ problemini həll etmək daha asan olacaq. Putin Rusiyası Ermənistanın yanında sona qədər duracaq. Bu birmənalıdır. Ermənistanda qərböyümlü qüvvələr hakimiyyətə gəlsə, ancaq bu halda Putinə təsir etmək olar ki, Azərbaycana Qarabağın qaytarılması üçün mane olmasın. Hazırda Ermənistanda

qərböyümlü qüvvənin hakimiyyətə gəlməsi də mümkün görünür. Türkiyədə qiyam qalib gələydi, bu, nəinki Türkiyəyə, eyni zamanda türk-İslam dünyasına böyük zərbə vurardı. Türkiyə Azərbaycan münasibətləri protokol qaydası ilə qalacaqdı, lakin bu səmimi, xalqlar arasındakı türk birliyinə ciddi zərbə olacaqdı. Türkiyədə yenidən Amerikaya tabe olan yırtıcı qüvvələr hakimiyyətə qayıdıb, Türkiyəni Amerikanın vassalı vəziyyətinə qaytaracaqdı. Bu da yenidən zəif, iddiasız Türkiyəyə qayıdış olacaqdı. Azərbaycanın milli maraqlarına uyğun isə güclü, böyük iddialı Türkiyədir. Hərbi qiyamın məğlub olması bütün türk-İslam dünyası kimi Azərbaycanın da maraqlarına cavab verdi. İranda rejim dəyişsə, bu ölkə demokratikləşsə, federasiya vəziyyətinə salınsa, bu, şübhəsiz, Azərbaycanın xeyrinə olacaq, Cənubi Azərbaycan rahat nəfəs ala biləcək. İranda türklər farslarla bərabər hüquqa malik olsa, bu, İran dövlət olaraq Azərbaycanı daha da yaxınlaşdıracaq. Ümumiyyətlə, yuxarıda qeyd etdiyim kimi, region və dünyada iki ölkə var ki, orada daxili vəziyyətin dəyişməsi bilavasitə Azərbaycana da təsir edəcək, bu iki ölkə Türkiyə və Rusiyadır. Azərbaycanın xeyrinə isə Rusiya və İranda siyasi rejimlərin dəyişməsidir. Çünki Rusiya və İranda indiki rejimlər Azərbaycanın müstəqilliyi, ərazi bütövlüyünə təhdidlər, torpaqlarımızın bir hissəsini işğal edən Ermənistanın ən yaxın müttəfiqləridir".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Saakaşvilinin Ukrayna projesi - uğur, yoxsa iflas...

"Onun arxasında dayanan konkret güclər var və onlar Qərbdədir"

Gürcüstanın sabiq prezidenti, Odessa vilayətinin keçmiş qubernatoru Mixail Saakaşvili Ukrayna siyasi həyatının bir nömrəli məsələsi olmaqda davam edir. Məhkəmənin onu həbsdə saxlamamaq qərarından sonra onun apardığı proses ölkədə bir qədər də genişlənilib. Mixail Saakaşvili onu çevriliş planlaşdırmaqda və prezident kürsüsünü ələ keçirməyi planlaşdırmaqda ittiham edənlərin əsassız olduğunu bəyan edib. ZİK telekanalının efirində M.Saakaşvili bildirdi ki, onun Ukrayna prezidenti olmaq fikri yoxdur: "Prezidentlik postu ilə bağlı ambisiyalarım olmasa da, nazirlər kabinetinə rəhbərlik etməyə hazırım. Mən Ukraynanın normal hakimiyyətində məsuliyyəti öz üzərimə götürməyə hazırım. Heç bir halda prezidentlik postu uğrunda yarışa girməyəcəyəm. Fikrimcə, Ukrayna prezidenti burada doğulan və böyüyən şəxs olmalıdır".

M.Saakaşvilinin Ukraynada apardığı prosesin onun öz fəaliyyəti olduğu, yoxsa arxasında kənar güclərin dayandığı barədə isə müxtəlif iddialar irəli sürülür.

Bu barədə "Yeni Müsavat"a danışan **politoloq Natiq Miri** bildirdi ki, Mixail Saakaşvilinin Rusiya ilə əlaqəsi yoxdur. Ukraynanın baş prokurorunun təqdim etdiyi videodan da görünür ki, o video qondarmadır, montaj edilmiş videodur. Təbii ki, bunun arxasında hüquq deyil, siyasi niyyətlər durur. Bu da onunla bağlıdır ki, M.Saakaşvilinin fəaliyyəti

artıq Petro Poroşenko hakimiyyətini silkləməyə başlayıb: "Nəzərə alsaq ki, artıq qarşıda Ukraynada seçkilər də gəlir, seçkilər ərafəsi Poroşenko hakimiyyətinin nüfuzu sürətlə düşür. Saakaşvilinin isə nüfuzu getdikcə artır. Hakimiyyət onunla müəyyən anlaşmaya getmək üçün xüsusi missionerlər göndərdi. Lakin Saakaşvili buna getmədi. Hətta efirdə Poroşenkonun onun yanına emissarlar göndərdiyini ifşa etdi. Baş verənlər hakimiyyətin nüfuzuna çox ciddi zərbələr vurmaqdadır. Saakaşvilinin mübarizəsi həm də

ölkədə vüsət alan korrupsiyaya qarşıdır. Bu amil də onun apardığı prosesə ciddi ictimai dəstək gətirməkdədir. Məhz korrupsiya ilə mübarizə Qərbin Ukraynaya münasibətində öndə gedən məsələlərdəndir. Ona görə də Saakaşvilinin Ukraynadakı fəaliyyətinə dəstək verilir".

Politoloq qeyd etdi ki, Saakaşvilinin başladığı prosesi və fəaliyyətini bir öz fəaliyyət kimi qiymətləndirmək

doğru deyil. Bu prosesin arxasında dayanan konkret güclər var. Bu güclər Qərbdədir, eyni zamanda Ukrayna Ali Radasında, hətta Poroşenko hökumətinin daxilindədir: "ABŞ Konqresində bir sıra konqresmenlər və bir sıra senatorlar prosesə ciddi dəstək verirlər. Saakaşvilinin Avropa İttifaqı ölkələrindən də ciddi dəstəyi var. Əsas hədəf Poroşenkonu devirmək yox, onu korrupsiya ilə mübarizə-

yə məcbur etmək, ölkədə artmaqda olan korrupsiya meyillərinin qarşısını almaqdır. Çünki Ukrayna iqtidarına olan yardımların müqabilində Poroşenko üzərinə götürdüyü bir sıra öhdəlikləri yerinə yetirmir. Bu öhdəliklərdən biri ölkədə kök atmış korrupsiya sistemini dağıtmaq idi. Poroşenko buna nail olmayıb. Bu gün də Ukrayna iqtisadiyyatını başda prezident olmaqla, oliqarxik sistem idarə etməkdədir. Ona görə də Qərbdəki dairələr Poroşenko hakimiyyətinə təzyiqliq mexanizmlərindən biri kimi Mixail Saakaşvili kartını dövrüyyəyə buraxıblar. Saakaşvili isə öz rolunu çox aktiv və qətiyyətli şəkildə aparır. Artıq o, hakimiyyətə ciddi problemlər yaratmaqda, hakimiyyəti sıxışdırmaqdadır. Saakaşvilinin Ukrayna Ali Radası içərisində də dəstəyi var. Onun məhkəmədə məhz deputatlar qrupu tərəfindən zəminə götürülməsi də bunun təsdiqidir. Hətta Poroşenko hökumətinin içində də Saakaşvilini dəstəkləyən qüvvə-

lər mövcuddur. Bütün bunlara görə Mixail Saakaşvili getdikcə Petro Poroşenko üçün ciddi təhlükəyə çevrilir. Poroşenko ya oliqarxiya sistemini dağıtmaqla ciddi islahatlara getməyə məcbur olacaq, ya da növbəti seçkilərdə onun partiyası seçkini uduzacaq. Saakaşvilinin ətrafında yaradılan siyasi qüvvə hökuməti qurmaq imkanı əldə edə və Saakaşvili baş nazir ola bilər. Artıq bunun anonsunu Saakaşvili özü verib".

N.Mirinin sözlərinə görə, Ukrayna cəmiyyətinin getdikcə Saakaşvilinin apardığı prosesin ətrafında toparlandığını gördən Ukrayna prezidenti artıq aciz vəziyyətdə qaldığını anlayır. Ona görə də yeganə yol kimi Saakaşvilini həbs etmək yolunu seçir. Çünki onun başqa yollara əl atmaq imkanları tükenib: "Saakaşvilini heç olmasa cəmiyyətdən təcrid etmək, cəmiyyətdəki siyasi ayaqlanmanı söndürmək istəyirlər. Saakaşvilinin cəmiyyətin və Qərbin gözündən düşməsi, Qərbin dəstəyindən məhrum qalması üçün dövrüyyəyə guya onun Rusiya ilə əməkdaşlıq etməyə başladığı təbliğatı buraxılır. Ancaq son hadisələr göstərdi ki, Qərb bu təbliğata ciddi yanaşmır. Saakaşvilinin Rusiya ilə əməkdaşlıq etdiyini ortaya qoyacaq sübutlar da yoxdur".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Gələnlər il ermənilərin Azərbaycan xalqına qarşı XX əsrdə əl atdıqları ən böyük avantürələrindən biri olan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin başlamasının 30 ili tamam olacaq. Əfsus ki, konfliktin bunca uzanması xeyli dərəcədə Azərbaycanın özündən asılı olmayan səbəblərlə bağlıdır.

Bura obyektiv və subyektiv amillər daxildir və nə qədər çətin olsa belə, biz onları adlamaq üçün dövlət, cəmiyyət, diaspora olaraq mübarizəmizi daima gücləndirməliyik. Xüsusən də beynəlxalq miqyasda erməni təbliğat maşınının daha fəal olduğu və kök saldığı ölkələrdə, ünvanlarda.

Sirr deyil ki, Qarabağ probleminin həlli bir çox hallarda Qərbdə, xristian dünyasında "ikili standart" yanaşmasına gedib dirənir. Bu da heç şübhəsiz ki, elə xristian amili ilə birbaşa bağlıdır. Təəssüf ki, erməni tərəfi hələ ki bu amildən məharətlə istifadə etməkdədir. Söhbət həm də Azərbaycan torpaqlarının işğalına, onun beynəlxalq miqyasda tanınmış sərhədlərinin pozulma-

sına bu yolla haqq qazandırmaq və dünyanı da bu cəfəngiyyətə alışıdırmaqdan gedir - o uydurma tezisdən ki, guya "vəhşi türk mədəni erməni qırıb çatmaq istəyir".

Diqqət edin, Ermənistanın Meksikadakı səfiri Ara Ayvazyan görün, torpaqlarımızın işğalına necə tipik erməni hiyləgərliyi ilə don geydirir. Musavat.com-un məlumatına görə, 1 in.am saytına açıqlamasında o, meksikalı deputatların Qarabağa qanunsuz səfərinə haqq qazandırarkən belə deyib. **Sitat:** "Dağlıq Qarabağ konflikti regional problem deyil, bu, növbəti genosidin qarşısını almaq cəhdidir. Türklər ermənilərlə nə edə biliblərse, azərbaycanlılar da eyni şeyi "DQR" əhalisi ilə etməyi arzu edirlər".

İsveçrə səfiri: "Qarabağ münaqişəsi sülh yolu ilə həllini tapmalıdır"

"Dağlıq Qarabağ münaqişəsi sülh yolu ilə həll olunmalıdır". Bunu APA-ya açıqlamasında İsveçrənin Azərbaycandakı səfiri Filip Stadler deyib.

İsveçrə hökumətinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair mövqeyini dəfələrlə ifadə etdiyini söyləyən diplomat bildirib ki, hər iki tərəf bu məsələnin danışıqlar yolu ilə həllinə çalışmalıdır.

Azərbaycan və İsveçrə arasında ikitərəfli əlaqələrin hazırda çox yüksək səviyyədə olduğunu vurğulayan F. Stadler onu da qeyd edib ki, hər ilin mart ayında Davosda prezidentlər arasında görüş olub və əlaqələr gələcəyə daha nikbin nəzərlərlə baxmağa imkan verir.

Qarabağ

Qarabağ üçün antiyubiley ili -

Ermənistan üçün son şans

2018-ci ildə - münaqişənin 30 illiyində işğalçı ölkənin ağır blokadadan çıxıb-çıxmayacağı müstəsna olaraq, onun özündən asılı olacaq; əks halda, status-kvonu Azərbaycan əsgəri dəyişəcək...

Köhnə bayatıdır, deyilmi? Ancaq hələ ki ermənilər onun vasitəsilə Qərb ictimaiyyətini məharətlə aldada, işğala bəraət qazandıra bilirlər. Əks halda, postsovet məkanındakı etnik-ərazi münaqişələrin həllinə vahid yanaşma olduğu halda və Ermənistan adında artıq formal dövlət mövcud olduğu halda, Dağlıq Qarabağdakı bir ovuc separatçı erməni üçün də Azərbaycandan öz müqəddəratını təyin etmə haqqı istənilməzdi.

Təbii ki, Azərbaycan buna heç vaxt getməyəcək. Çünki bunu onlar haqq etməyiblər. İkinci yandan, Azərbaycanın təkə Dağlıq Qarabağı işğal olunmayıb, keçmiş DQMV ətrafındakı 7 rayon da erməni işğalçı qüvvələri tərəfindən zəbt edilib və üstəlik, orada, Dağlıq Qarabağda etnik təmizləmə aparılıb.

İndi kim kimə qarşı soyqırım siyasəti aparır? Bəs Xocalı soyqırımını kimin ayağına yazmaq, cənab Ayvazyan? Üstəgəl, Azərbaycan dövləti rəsmən elan edib ki, münaqişənin birdəfəlik həlli üçün ən böyük güzəştə - Dağlıq Qarabağ ermənilərinə Azərbaycanın tərkibində ən yüksək muxtariyyət verməyə hazırdır. Azərbaycan "DQR əhalisi"ni soyqırıma məruz qoymaq istəyirsə, ona belə şans, muxtariyyət imkanı verəmi? Ümumiyyətlə, Azərbaycan bundan artıq nə etmə-

lidir - öz torpaqlarını öz torpaqlarına dəyişdirib ikinci qondarma erməni dövlətinin yaranmasına razı olmalıdır? Əlbəttə ki, belə bir şey mümkün-süzdür. Belə bir şeyə gedəcəkdə siyasi qüvvə Azərbaycanca yoxdur, olmayacaq.

Məsələ də ondadır ki, Rusiyaya, xristian dünyasının "ikili standart" yanaşmasına arxayın olan ermənilər bu gün Bakının onlara təklif elədiyi, ən real, ən əlverişli və müharibə variantını həmişəlik gündəmdən çıxaracaq, Ermənistanın iqtisadi inkişafının önünü açacaq, bölgəni qarşıduran Rusiyanın buradan "ayağını kəsəcək" variantı eşitmək istəmir. Amma nahaq yərə, vaxt ilə Dağlıq Qarabağ məsələsində konstruktiv mövqə tutmaq istədiyi üçün hakimiyyətdən devrilən Ermənistanın sabiq prezidenti Levon Ter-Petrosyanın dediyi kimi, "bu gün Ermənistanla təklif ediləni götürməsək, sabah yalvaracağıq".

Çünki dünyada şərtlər indiki kimi qalmayacaq. Bu proses artıq gedir. Regionun və dünyanın yenidən şəkillənməsini deyirik. Hansı prosesdə ki, qarşıda Türkiyə də önəmli rolə malikdir və öz sözünü deyəcək. Bu, o deməkdir ki, ermənilərin "ikinci dövlət" arzusu heç vaxt çin olmayacaq.

Zatən, erməni tərəfi gerek bunu çoxdan anlayaydı. Əgər

29 ildə dünya birliyi, heç bir dövlət Dağlıq Qarabağdakı kriminal qurumu dövlət kimi tanımayıbsa, bundan sonra da tanımayacağına şübhə yoxdur. Hətta Ermənistanın özü buna getməyə cürət etməyib. Çünki özü də nəticəyə inanmır. Ən yaxşı halda, böyük güclər - Rusiya, ABŞ, Avropa ermənilərdən daha bir dəfə öz siyasi maraqları naminə istifadə edib atacaqlar. Pislik isə yenə ermənilərin özlərinə qalacaq.

Odur ki, nə qədər gec deyil, erməni xalqı nicatı orda-burda, Rusiyada, Qərbdə, uzaqda yox, ən əvvəl öz qonşuları ilə - Türkiyə və Azərbaycanla dil tapıb dinc-yanaşı yaşamaqda görməlidir. Bundan ötrü isə avantürist Sərkisyan rejimindən bacardıqca tez qurtulmalı, öz başına daha praqmatik, realist siyasi qüvvəni gətirməli, Qarabağ məsələsində realist mövqə tutmalıdır.

Təəssüflər olsun ki, belə bir şey üfüqdə görünür. Əksinə, yalançı hərbi qələbədən eyforiyaya düşən Ermənistanın cinayətkar rəhbərliyi təxribatçı siyasəti davam etdirir. Bu da növbəti sübut: Ermənistanın xarici işlər naziri Edvard Nalbəndyan dünən jurnalistlərə açıqlamasında deyib ki, Ermənistan 2018-ci ilin yazını Türkiyə ilə sərhədlərin

açılmasını nəzərdə tutan "Sürrix protokolları" olmadan qarşılayacaq (axar.az).

"Bildiyiniz kimi, Ermənistan prezidentinin təşəbbüsü ilə Ankara-İrəvan əlaqələrinin normalaşdırılması prosesi başlandı. Bu da 2009-cu ilin oktyabrında Sürrixdə protokolların imzalanması ilə nəticələndi. İndiyədək bu sənədlər ratifikasiya edilməyib. Belə ki, Türkiyə protokolların ruhuna zidd olan şərtlər irəli sürüb. Bu sənədlər əbədi girov olaraq qala bilməz", - deyə o bildirib.

Yada salaq ki, 2009-cu ilin oktyabrında imzalanan protokollardan az sonra Türkiyə bu sənədlərin icrasından Ermənistanın Qarabağdan öz işğalçı ordusunu çəkməməsi ucbatından imtina etmişdi. Düz de etmişdi. Əgər İrəvan hələ də işğal rejimindən əl çəkmək əzmi göstərmirsə, Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı əsassız torpaq və soyqırım iddialarını davam etdirirsə, onunla niyə də normal siyasi-diplomatik əlaqələr, iqtisadi-ticari əməkdaşlıq qurulmalı, işğalçı qeyd-şərtsiz blokadadan çıxarılmalıdır? "Top" çoxdan işğalçı ölkənin tərəfindədir. Bu mənada Qarabağ üçün anti-yubiley ili olan 2018-də status-kvonun dəyişməsi ilk növbədə Ermənistanın son şansı necə dəyərləndirməsindən asılı olacaq. Əks halda, bunu Azərbaycan əsgəri edəcək.

Son illər Azərbaycan telekanallarının reyting qurbanına çevrilməsi fikri geniş yayılıb. Guya tamaşaçı əyləncə verilişlərinə üstünlük verir, bu verilişlər reyting və reklam gətirir. Halbuki ölkədə reytingin ölçülməsi ilə bağlı sual doğuran məqamlar çoxdur. Çünki bu nəticələr ictimaiyyətə açıqlanmır, tamaşaçı da bundan xəbərsiz qalır.

Azərbaycanda yaş kateqoriyasına görə 55-64 yaş arasında vətəndaşlar telekanallara daha çox baxır. İkinci yeri isə 35-44 yaş arasında olanlar tutur. TV-lər əsasında aparılan orta reyting göstəricisinə görə, ən çox izlənən proqramlar kriminal verilişlər və şou yarışmalarıdır. İkinci yeri seriallar və satirik proqramlar, komediyalar tutur. Ən az tamaşaçı toplayan verilişlər isə təhsil, gənclik proqramları və sənədli filmlərdir. Evlərinde kabel televiziyası olan əhəlinin yalnız 34 faizi yerli kanallara baxır. Qalan 66 faiz isə xarici kanalları seyr edir.

Bununla paralel, telekanallar hər gün səviyyəni qaldırmaq əvəzinə, aşağı salırlar. İstisnasız olaraq, ya vur-çatlasın, ya da ağlaşma verilişlərinin əsirinə çevrilib. Bəzən kanallar arasında "gəzişmə" edəndə bunun daha çox şahidinə çevrilirsən. Keyfiyyət etibarilə bir-birindən aşağı olan verilişlər, seriallar, şoular, yarışmalar...

İnsafən, hökumət məmurları səviyyəsində buna kəskin etirazlar da olur. Məsələn, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev tərəfindən bununla bağlı bir neçə dəfə etiraz dolu məqalələr yazılıb. Məmur, deputatlar, televiziya mütəxəssisləri tərəfindən zaman-zaman tənqid çıxışları səslənib. Və haqlı bir sual meydana gəlir: Bununla bağlı tədbir görülməsi üçün daha kim dilə gəlməli, hansı tədbirlər görülməlidir? Vahid konsepsiyası, ciddi cəza mexanizmləri...? "Cüce

yumurtadan yaranıb, ya yumurta cücədən...?" misali tamaşaçı telekanalların arxasında sürüklənir, ya telekanallar tamaşaçının arxasınca?

Bu günlərdə "Yeni Müsavat"a müsahibə verən ARB kanalının aparıcısı Rövsənə Ağasəfqi da milli kanallara baxmadığını bildirmişdi. Ümumi mənərə onu göstərir ki, artıq bu sferada olanlar da teleefir məkanından narazılıqlarını gizlətmirlər. Reyting xatirinə efiyəri yaraşmayan davranışların edilməsi, layiq olmayan insanların efiy vasitəsilə insanlara ağıl verməsi kimi hallar ciddi qıcıq doğurur.

Bir neçə ay bundan öncə Prezident Aparatı İctimai-siyasi şöbəsinin rəhbəri Əli Həsənov da bu mövzu ilə bağlı maraqlı açıqlama verib. Deyib ki, son 10 ildə telekanallarda süni reytingə qaçmaq, kənar saxta sorğular da müəyyən problemlər yaradıb: "İlk növbədə KİV və telekanal rəhbərləri bilməlidirlər ki, onlar cəmiyyətə nümunə təqdim edirlər. Azərbaycan cəmiyyətinə heç nə verməyəcək insanları tez-tez efiyəri çıxarmayın heç bir faydası yoxdur".

Ə. Həsənov televiziyaaların tərkibində akademiya yaradılmasını vacib sayıb: "AzTV-də, İctimai Televiziya da Azərbaycan dili ilə bağlı maarifləndirici verilişlər olmalıdır. Nüşirəvan Məhərrəmli bu məsələni son illər tez-tez qaldırır, monitorinqlər keçirir. Bu da bəzilərinin xoşuna gəlmir. Bir telekanalın rəhbəri MTRŞ sədrinə yaz-

Hamı efirdən narazıdır, amma düzəldən yoxdur

Aparıcılar belə milli kanallara baxmırsa, deməli...

mışdı ki, milli-mənəvi dəyərlərin nə olduğunu yazın, altına imza qoyub, mənə göndərin. Yaxşı ki, indi o telekanal yoxdur. Arif Rəhimzadə Moskvada açıqlama vermişdi, identifikasiya aparmışdı ki, türk dili və Azərbaycan dili fərqlidir. O başqa məsələdir ki, Azərbaycan dili türk dili qrupuna daxildir. Lakin bu məsələni Türkiyə əleyhinə məsələ kimi qabardaraq, Arif Rəhimzadə bu sözüne görə bir telekanalda bir aparıcı tərəfindən tənqid olundu. Yaxşı ki, indi o aparıcı və o telekanalın rəhbəri yoxdur".

Bundan başqa, Müdafiə Nazirliyinin Mənəvi-psixoloji hazırlıq və ictimaiyyətlə əlaqələr idarəsinin rəisi, polkovnik Rüşət Əmirov da bəzi özəl televiziya və radio kanalları barədə "onlar gəncləri işğal altında olan torpaqların təəssübünü çəkməyə yox, barlara çağırır" deyib. Onun sözlərinə görə, əsgərlərin hərbi xidmətlə bağlı məruz qaldıqları ən amansız psixoloji təsir mülki həyatdan və KİV-lərin ordu həyatı, hərbi xidmət barədə yaydıqları yalanlardan irəli gəlir.

Bir sıra hallarda bəzi qüvvələrin ordu ilə cəmiyyət ara-

sında uçurum yaratmaq, ordunun imicini ləkələmək üçün çalışdıqlarını qeyd edən nazirlik rəsmisi özəl TV və radio kanallarını tənqid edib: "Bəzi özəl televiziya və radio kanalları gəncləri işğal altında olan torpaqların təəssübünü çəkməyə yox, restoranlara, barlara çağırır. Mənasız, bayağı şoular təşkil edərək kosmopolit düşüncə və əxlaq tərzini təbliğ edirlər".

Media ekspertləri isə düşünür ki, efirdəki sözügedən problemin həlli üçün ən təsirli vasitə tamaşaçı auditoriyasının təkpiçidir. Belə ki, ayrı-ayrı tamaşaçı cəmiyyətləri, eyni zamanda televiziya ilə bağlı ekspertlər, hət-

ta hökumət nümayəndələri təkpiçilərini dilə gətirəndə problemə təsir edir. Yerli telekanallarda media azadlığının, seçimin olmaması, menecerlərin özünün təsdiqə ehtiyac duyması, müstəqil proqram siyasətlərinin olmaması kimi problemlər köklüdür. Milli televiziya da çalışanlar isə bu rejimə işləməyə öyrəşiblər və dəyişmək istəmir. Bu cür iş sistemi xüsusi vərdiş tələb etmir. Ümumən isə milli telekanallarda baş verənlər cəmiyyətdə gedən proseslərin tərkib hissəsidir. Yeni cəmiyyətin bütün sahələri hansı vəziyyətdədirsə, televiziya da o cür olmalıdır.

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Əhali bu il ərzağa 14,2 mlrd. manat xərcləyib

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında pərakəndə ticarət şəbəkəsində satılmış məhsulların dəyəri əvvəlki ilin eyni dövrünün səviyyəsini müqayisəli qiymətlərlə 2,3% üstələyərək 30,9 mlrd. manata bərabər olub.

Dövlət Statistika Komitəsi ttp://apa.az/tag/D%C3%B6vlət-C9%99t-Statistika-Komit%C9%99sindən "APA ttp://apa.az/-Economics"ə verilən məlumata görə, ticarət dövrüyyesinin 15 mlrd. 623,8 mln. manatını ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları, 15,239 mlrd. manatını qeyri-ərzaq məhsulları təşkil edib və satılmış məhsulların dəyəri 2016-cı ilin yanvar-noyabr aylarının göstəricilərini real ifadədə müvafiq olaraq 1,9% və 2,7% üstələyib.

Hesabat dövründə alıcıların son istehlak məqsədilə aldığı mallara xərclədiyi vəsaitin 46%-i ərzaq məhsullarının, 4,6%-i içkilər və bütün məmulatlarının, 18,4%-i toxuculuq məhsulları, geyimlər və ayaqqabıların, 6,3%-i elektrik malları və mebellərin, 5,3%-i avtomobil yanacağına, 1,4%-i əcazılıq və tibbi malların, 0,7%-i kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, 17,3%-i isə digər qeyri-ərzaq məhsullarının alınmasına sərf olunub.

2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarında istehlak məhsullarının 12%-i ticarət müəssisələri, 53,9%-i fərdi sahibkarlar tərəfindən, 34,1%-i isə bazar və yarmarkalarda satılıb. 2016-cı ilin eyni dövrü ilə müqayisədə pərakəndə ticarət dövrüyyesi real ifadədə müəssisələr üzrə 9,7%, fərdi sahibkarlar üzrə 1,3%, bazar və yarmarkalar üzrə 1,5% artıb.

Hesabat dövründə əhəlinin bir nəfərinə düşən orta aylıq pərakəndə ticarət dövrüyyesi 288,3 manat və ya 2016-cı ilin müvafiq dövrünün göstəricisindən nominal ifadədə 39,8 manat çox olub. Ticarət şəbəkəsində bir ölkə sakini orta hesabla hər ay 145,9 manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları, 142,4 manatlıq qeyri-ərzaq məhsulları alıb.

"Mənzilimizdən çıxarırlar, cüzi kompensasiya təklif edirlər"

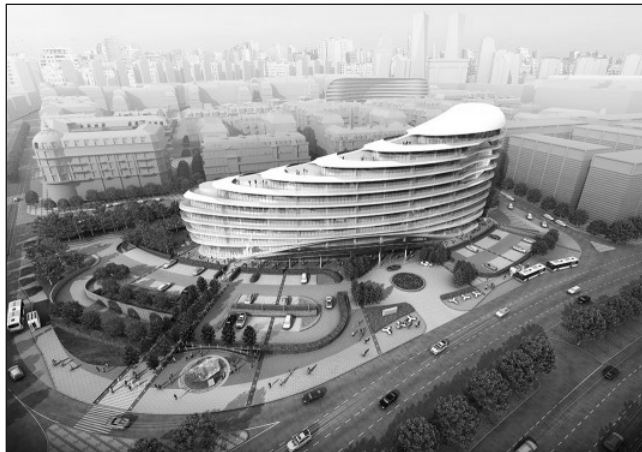
Evlərindən köçürülən Ağ Şəhər sakinlərindən şikayət var

Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Ağ Şəhər - Turşu küçəsi adlanan ərazidə yaşayan sakinlər redaksiyamıza müraciət edərək şikayətləniblər. Sakinlər bildiriblər ki, qeyd edilən ünvandakı evləri köçürülür və bunun əvəzində onlara verilən məbləğ bugünkü daşınmaz əmlak bazar qiymətlərinə uyğun deyil, çox azdır: "İnşa etdiyimiz fərdi yaşayış evləri müasir standartlara uyğun dəmir-beton konstruksiyalı, mişar daşı ilə tikilmiş tam təmirli evlərdir. Halbuki qanunla verilən kompensasiyanın hər kvadratmetrinə görə 1500 manat əvəzinə qiymətləndirməyə görə tikililərin yaşayış (qonaq, yataq) sahəsinin 1 kv.metri - 750 manat, hündür tikililərinin 1 kv.metri 50-350 manat təyin olunub. Lakin bizim evlərin bazar qiyməti yaşayış sahəsinin 1 kv.metri - 667 manat, köməkçi sahələrin 1 kv.metri - 500 manat, hündür tikililərinin 1 kv.metri 32-235 manat qiymətləndirilir. Beləliklə, verilən bu məbləğ bugünkü daşınmaz əmlak bazarının qiymətləri ilə uyğun gəlmir".

Sakinlər bildiriblər ki, bununla bağlı bir çox aidiyyəti orqanlara müraciət etsələr də heç bir nəticəsi yoxdur: "Məsələ ilə bir çox ünvanlara, o cümlədən prezidentə, vitse-prezidentə, Nazirlər Kabinetinə, Maliyyə Nazirliyinə, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə dəfələrlə müraciət etmişik. Lakin qeyd etdiyimiz instansiyalardan Xətai Rayon İcra Hakimiyyətinə göndərilən

məktublar bizə təqdim olunmur. Həmçinin PA-da, NK-da səlahiyyətli şəxslərlə görüşüb, öz şikayətimizi bildirmişik. Məsul şəxslər bizi dinləyib, XRIH-nə müvafiq göstərişlər versələr də Köçürülmə Komissiyası bütün bunlara əməl etmir".

Sakinlər qeyd ediblər ki, köçürülmə mövsümü bitmədən, evlərə gələrkən onlara verilən kompensasiya ilə razılaşıb, evləri

tərk etməyi təklif edirlər. Həmçinin vurğulanıb ki, köçürülmə prosesində bir çox qanun pozuntuları var:

"İlk növbədə köçürülmə və kompensasiyanın məbləği haqqında heç bir rəsmi sənəd, fərdi qaydada ekspertiza rəyi təqdim olunmur. Əmlak Məsələləri Komitəsinin təsdiq etdiyi "Texniki

Təlimat"ın heç bir maddəsində nəzərə alınmasa da əsas tikili yaşayış və köməkçi sahələrinə bölünərək, fərqli qiymətlərlə hesablanır. Hər an da qaz, elektrik və su təchizatının dayandırılmasından ehtiyat edirik".

Sakinlər məsələ ilə bağlı aidiyyəti qurumlardan köməklik göstərilməsini istəyirlər.

Bu günlərdə jurnalist Mahir Məmmədli ayıq sürücü xidmətindən istifadə edərkən ciddi insident yaşayıb. O, bu barədə sosial şəbəkədəki statusunda məlumat verib. Yazıb ki, "Valet Parking" adlı ayıq sürücü xidməti göstərən şirkətin sürücüsü onlara başına oyun açıb. Belə ki, sürücü onlardan göstərdiyi xidmətdən artıq pul istəyib. 2 saatlıq xidmət haqqı 14 manat olsa da, sürücü onlardan 1 saat 40 dəqiqənin tamamında 21 manat tələb edib: "Sürücü razılaşmadı ki, 2 saat 1 dəqiqə də olsa, 3 saatın pulu ödənilməlidir. Dedik ki, qəbz ver, burda 14 manat ödəyək, ayrılmaq. Məlum oldu ki, qəbz-filan yoxdur.

Şirkətə zəng vurduq, məsələni ayırd edənə qədər baxdıq ki, sürücü yoxdur. Maşının açarını da götürüb və qeyb olub. Şirkətin vergidən yayınması, qanunsuz ödəniş qəbul etməsi bir yana, sürücünün bu hərəkəti əndazənin aşılması idi. Polisə müraciət edəcəyimizi deyəndən sonra şirkətin meneceri sürücüyə zəng vurdu və o, açarı gətirib gəldi. Yenə dedik ki, qəbz verin, pulunuzu alın və sürücünüz getsin. Qəbz olmadığını təkrarladılar və bildirdik ki, nə vaxt qəbz gətirərsiniz, pulu alarsınız. Beləcə, nə qəbz verildi, nə də ödəniş olundu. Yazdıqlarım ayıq sürücü xidmətlərindən istifadə edənlər üçün bir xəbərdarlıqdır. Nə vaxtsa "Valet Parking"ə müraciət etmək fikrinə düşsəniz, istirahətinizin və əhvalınızın korlanmaması üçün yazdıqlarımı nəzərə alın".

Ayıq sürücü işləkləri

Amma bu, ilk belə hadisə deyil. Bu ilin iyulunda da ayıq sürücü xidmətindən istifadə edən bir nəfərin maşınından 5 min manat pul oğurlanmışdı. Bakının Nərimanov rayonunda yaşayan 23 yaşlı Nicat Kamalov şübhəli şəxs qismində saxlanılaraq idarəyə gətirilmiş və aşağıdakı ifadəni vermişdi: "Sumqayıtda restoranda dayanmışdım. Bir nəfər çağırdı ki, bu müəllim içkilidir, maşınını idarə elə apar. Mən də həmin adamı götürdüm, Masazira getdik. Orada gördüm ki, maşında pul var, ehtiyacım olduğu üçün götürdüm. Maşının sahibi də çox içkili idi, oyada bilmədim. Maşında qoyub getdim".

Habelə, ayıq sürücü xidməti göstərdiyi zaman maşını əzib, dərhal da düşüb hadisə yerindən qaçan sürücülər də olub.

Bunlar sözügedən xidmətdən istifadə edənlərin başına gələn neqativ hallardır. Bunun kimi hallar isə əminlik ki, çoxdur. Çünki maşın sahibi sərxoş, bir çox hallarda anlaşıqsızdır, xəstədirsə, onun başına bir çox neqativ hal gətirilə bilər. Pulu oğurlanar, üstünə silah çəkilərək, özünün və həyat yoldaşının üzərindəki zinet əşyaları tələb oluna bilər, insident çıxar və sair. Bütün hallarda ortada bir hüquqi tənzimlənmə, öhdəlik bölgüsü olmalıdır. Yeni sözügedən xidmətdən istifadə edən şəxs güvəndə olduğundan əmin olmalı, ya da başına bir iş gələrsə, maşını sürücü

qəfildən görməsində problem yaranarsa, təzyiqli qalxarsa, bu xidmət işə yarayır".

Müsaibimiz özünə uyğun şirkət seçməyə qədar dərin araşdırma apardığını xatırladı: "Hansı şirkət daha təhlükəsizdir, sığortalı xidmət göstərir, bunu araşdırdım. Əksəriyyəti təminat vermir. Bəzi sığorta şirkətlərinin nəzdində

E.Məmmədli dedi ki, bu sayaq xidmətlərin bəzisi məsafə, bəzisi isə saatla çalışır. Daha doğrusu, maşın üçün bir neçə saatlıq sürücü tutmaq başqa anlayışdır, sərxoş sürücü xidmət başqadır: "Tutaq ki, firma deyir, iki saatlıq sürücü xidməti 20 manatdır. Sən 2 saat o sürücünü istədiyin yere sürdürürsən. Amma

günləri, fəaliyyətindədir. Bəzi firmaların xidmətdən istifadə etmək üçün pulsuz olaraq hansısa qısa nömrəyə zəng edib marşrutu və sizə uyğun olan vaxtı qeyd etməlisiz ki, operator tarifi hesablayıb lazımı olan yere sürücü göndərsin. Şəhərdaxili 5-10 AZN, şəhərdaxili bir neçə istiqamət 10+5 AZN, şəhərdaxili istiqamət

Bununla yanaşı, sürücünü işə götürən şirkət onu yoxlamalıdır. Maşında hər hansı bir problem yarandığı və ya radarla düşdüyü təqdirdə, cərimə alan zaman maşın sahibi kiminlə əlaqə saxlamalı olduğunu bilməlidir. "Ayıq sürücü" gələn zaman ondan işlədiyi şirkətin vizit kartı tələb edilməlidir. Sürücü müştərini haradan, saat neçədə götürdüyünü və hansı yerdə maşını təhvil verdiyini zəng edib şirkətə xəbər etməlidir. Bu məlumatlar şirkət tərəfindən qeydə alınmalı, bir neçə ay o bazada saxlanılmalıdır. Hər hansı bir problem yaranarsa, elektron protokol gəldikdə, maşın sahibi günahın sürücüdə olduğunu sübut edə bilər. Bu zaman şirkət həmin vaxt sizə hansı sürücünün xidmət etdiyini tapır, cəriməni sürücüyə ödətə bilər.

Əşad Hüseynov: "Sürücü ilə şirkət arasında müqavilənin bağlanması mümkün deyil"

Bundan başqa, Azərbaycanda bu xidməti göstərən sürücülərin əksəriyyəti gündüz taksilərdir. Bu isə onların gün ərzində yorulduğunu, gecə işə yuxusuz qaldığını göstərir. Nəticə etibarilə sizə keyfiyyətli xidmət göstərən sürücüdən danışa bilməzsiz. Daha bir qanuni boşluq isə ayıq sürücünün adına verilməmiş etibarnamədir. Belə ki, yalnız sürücülük üçün etibarnaməsi olan vətəndaş öz maşınını başqasının idarəsinə verə bilməz.

Nəqliyyat məsələləri üzrə ekspert Əşad Hüseynov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, dövlətin müəyyən etdiyi xidmətin standartı olmalıdır: "Bu xidməti göstərən sürücü xüsusi intizamla malik olmalı, maşın sahibinə hansısa maddi-mənəvi ziyan vuranda məsələ onun təmsil etdiyi şirkət tərəfindən həll olunmalıdır. Bu xidmətin bazar normaları müəyyən edilməli, xidmət etikası olmalıdır. Yaxşı olar ki, yeni standart olsun və bu xidmət sığortalı olsun. Mənə yarım saat maşınımı idarə edəcək şəxs lazımdırsa, bu xidmətin dərhal müqavilə formasında rəsmiləşdirilməsi mümkün deyil. Sadəcə, şirkətin üzərinə götürdüyü öhdəliklər bəlli olmalıdır".

Müsaibimiz dedi ki, əgər nəqliyyat vasitəsindən istifadə edərkən kiməsə ziyan dəyirsə, onda maşının sahibi də məsuliyyət daşıyır. Bu məqamlar həm qanunvericilikdə, həm də təcrübədə tənzimlənməlidir: "Bu halda "ayıq sürücü" xidməti təklif edən şirkətlərin öz işçilərinin həyatını sığortalaması arzu ediləndir. Çünki bu sığortaya əsasən, şirkət qəza törətmiş işçisinin bütün məsuliyyətini və qəza baş verən zaman hər iki tərəfə dəymiş ziyanı üzərinə götürür".

▣ Sevinc TELMANQIZI

"Ayıq sürücü"lərin sərxoş hərəkətləri...

Pul oğurlayan da var, maşının açarını qaçıran, qəza törədən də...

tərəfindən qəzaya uğradılarsa, öz haqlarını tələb edə bilməlidir.

Bəs neqativ halların qurbanı olmamaq üçün nə kimi önleyici tədbirlər görülməlidir? "Ayıq sürücü" xidmətinin sürücüsü tərəfindən zərərçəkən durumuna düşməməkdən ötrü nələr etmək olar?

"Yeni Müsavat" qəzetinin redaktoru Elşad Məmmədli öncə bildirdi ki, bir neçə dəfə "Ayıq sürücü" xidmətindən yararlı olduqca bərdad durumdadır. Belə ki, bir nəfər şirkət açır, 5-6 taksilər sürücüsü ilə əməkdaşlıq edir: "Onlarla müqaviləsiz çalışır. Ortada etibarlılıq göstəricisi olan heç nə olmur. Adını firma qoyub, əslində firma deyil. Heç bir müqaviləsi yoxdur, sadəcə, MMC yaradıb, cüzi vergi ödəyir. Nə sürücü ilə müqaviləsi var, nə də müştəri qarşısında öhdəliyi. Məsələn, bir dəfə belə şirkətlərdən birinin xidmətindən istifadə etdim. Sürücü gətirdi mənə evə. Xidmət haqqını ödəyəndən sonra dedi ki, mənə əlavə yol pulu da ver. Bu isə ciddi istismardır".

ayıq sürücü xidməti var. Və bu, daha etibarlıdır. Məsələn, mən sığorta şirkətinin ayıq sürücü xidmətindən istifadə edirəm. Əgər bizim sürücü maşını vursaydı, günah onda olsa, şirkət dəyən ziyanı ödəyir".

Müsaibimiz dedi ki, "Ayıq sürücü" xidməti sektorunda olmaqda bərdad durumdadır. Belə ki, bir nəfər şirkət açır, 5-6 taksilər sürücüsü ilə əməkdaşlıq edir: "Onlarla müqaviləsiz çalışır. Ortada etibarlılıq göstəricisi olan heç nə olmur. Adını firma qoyub, əslində firma deyil. Heç bir müqaviləsi yoxdur, sadəcə, MMC yaradıb, cüzi vergi ödəyir. Nə sürücü ilə müqaviləsi var, nə də müştəri qarşısında öhdəliyi. Məsələn, bir dəfə belə şirkətlərdən birinin xidmətindən istifadə etdim. Sürücü gətirdi mənə evə. Xidmət haqqını ödəyəndən sonra dedi ki, mənə əlavə yol pulu da ver. Bu isə ciddi istismardır".

sən ancaq şəhərin bir nöqtəsindən digərinə gedirsənsə, bu halda məsafəyə uyğun pul ödəyirsən. Bəzən o şirkətlər yolda baş verən qəzalara görə məsuliyyət daşıyır. Yaxın bir adam bir dəfə bu xidmətdən istifadə edərkən "ayıq sürücü" onun maşınını sürüb qaçmış, dəyən ziyanı da ödəməmişdi. Amma mənəm daim xidmətdən istifadə etdiyim firmanın sürücüləri səliqəli geyimdə, mədəni danışığı olan şəxslərdir. Hətta xanım sürücülər ayıq sürücü üçün müraciət edəndə onlara xanım ayıq sürücü təklif edirlər. Bu işdə əsas qayda odur ki, etibarlı şirkətlə əməkdaşlıq edilsin".

Ayıq sürücü kim olmalıdır, hansı xüsusiyyətlərə sahib olmalıdır?

Arayış üçün məlumat verək. "Ayıq sürücü" xidməti günlük 24 saatı həftənin bütün günləri, o cümlədən bayram

mətlər 15-20 AZN civarındadır.

Ayıq sürücü xidmətini nə vaxt sifariş etmək lazımdır? Alkoqoldan istifadə edəndə, səhhətinizdə problem olanda və ya özünüzü yorğun hiss edəndə, ilk dəfə sükan arxasında olub, yeni maşını evə xətə-bəlasız çatdırmaq istəyəndə, küçədə güclü qar və ya yağış olduğu halda, sürücülük təcrübəniz çatışmayanda... Gördüyünüz kimi, xidmətin təyinatı xeyli zəngindir.

"Ayıq sürücü" işləyən şəxs mexaniki və ya avtomat sürət qutusuna malik olan bütün maşın növlərini idarə etməyi bacarmalıdır. Sürücü müştəri və onun avtomobilinin təhlükəsizliyi üçün yol hərəkəti qaydalarını bilməli və ciddi şəkildə əməl etməlidir. Müştəri sürücüdən şəxsiyyət və sürücülük vəsiqəsi kimi sənədləri tələb etməlidir.

Almaniyanın Avtomobil Nəqliyyatı Federal İdarəsi təxminən 57,6 min "Volkswagen Touareg" avtomobilini geri çağırır. Onlardan 25,8 mini daxilə, qalanları isə digər ölkələrə satılan avtomobillərdir. Səbəb avtomobillərdə işlənmiş qaztəmizləyici sistemdə yaranmış nasazlıqdır. "Volkswagen" konserni artıq həmin avtomobillərin istehsalında lazımı dəyişikliyi etdiyini bildirib.

Ümumiyyətlə, bu kimi hallar müxtəlif avtomobil şirkətləri tərəfindən tez-tez yaşanır. Bu ilin sentyabr ayında yayılan xəbərdə bildirilib ki, "Volkswagen" hava yastıqları problemi səbəbindən Çində 4,8 milyon avtomobil geri çağırılıb.

Bu il eyni zamanda "Mercedes", "Porsche", "Opel" və "Audi" Almaniya da 600-dən çox avtomobilini geri çağırılıb. Göründüyü kimi, kifayət qədər tanınmış markaların geri çağırılması halları baş verir. Bu kimi halların arxasında nə dayanır? Avtomobillər gerçəkdənmi geri çağırılıb?

İlk olaraq onu qeyd edək ki, avtomobillərin geri çağırılması onların mühərrikinin nömrəsinə uyğun olaraq həyata keçirilir. Bu zaman həmin nömrələrə və məlumatlara əsasən, avtomobilin hansı ölkədə olduğu, onun sahibi müəyyənləşdirilir. Sahib müəyyənləşdirildikdən sonra isə ona geri çağırılma haqqında məlumat verilir. Şirkətlər təcrübələrə görə bəzən modelin istehsalından bir neçə il sonra geri çağırma ilə bağlı məlumatı yayırlar. Belə olduğu halda isə beynəlxalq təcrübəyə görə avtomobil sahibinə onun avtomobilini eyni markada olan digər avtomobil verilməlidir. Yaxud da avtomobil sahibi bununla razılaşmırsa, o zaman ona kompensasiya təklif

Minlərlə avtomobili geri çağıran şirkətlərin gizli planları

edilməlidir. Bütün hallarda şirkət müştərinə razı salmalıdır.

Ancaq bu haqda araşdırma aparınlar, ekspertlər bildirlər ki, əslində bəzi hallarda şirkətlər geri çağırma məsələsindən, sadəcə, bir oyun kimi istifadə edirlər. Türkiyəli professor Mahmut Şahin bu məsələ ilə bağlı məqaləsində reklama diqqət çəkir. Onun sözlərinə görə, avtomobil şirkətləri də bundan istifadə edirlər: "Bəzən görürsən ki, 3-4 ay ərzində han-

sisə şirkətin 700 min və ya milyondan çox avtomobilini geri çağırması ilə bağlı xəbər alırıq. Onlar adətən hansısa detallarda səhv etdikləri üçün bu addımı atdıqlarını bildirirlər. Çox adam belə məqamda deyir ki, halal olsun filan şirkətə. İstehsal etdiyi avtomobilin arxasında durur, problemini həll edir. Əslində isə məsələ bu qədər sadə deyil".

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat" a danışan iqtisadçı Vüqar Bayramov isə hesab edir ki, bu-

rada reklamdən çox, antireklam elementləri var: "Doğrudur, düşünülə bilər ki, şirkət avtomobilini geri çağırırsa, bu, onun öz işinə məsuliyyətli olmasından xəbər verir. Ancaq digər tərəfdən də bu, həm də o mənanı verir ki, şirkət geri çağırdığı avtomobilin sayı qədər səhv edib. Eyni zamanda söhbət istismarda olan avtomobillərin geri çağırılmasından gedir. Bu isə heç də az riskli deyil. Adətən şirkətlər tərəfindən avtomobil istehsal edildikdən

sonra həmin maşınların əvvəlki modelinin sınağı və ekspertizası mərhələli şəkildə aparılır. O zaman isə həmin avtomobildə necə problemin olma ehtimalı müəyyənləşir. Bəzi hallarda bu, heç də o anlama gəlmir ki, birmənalı şəkildə geri çağırılan bütün avtomobillərdə həmin problemlər olur. Ancaq eyni zamanda geri çağırılan avtomobillərdə təbii ki, bu problemlərin olması riski də yüksəkdir. Azərbaycanda nə qədər avtomobilin geri çağırılması ilə bağlı hansısa bir statistika yoxdur. Ancaq bizim avtomobillərin Azərbaycana gətirilməsi və satışı ilə məşğul olan şirkətlərlə apardığımız sorğular göstərir ki, burada da belə hallar baş verir. Hətta bu cür məqamlar olduğu zaman müştərilərin avtomobilini geri verməkdən imtina etməsi halı da var. Digər tərəfdən də işlənmiş avtomobillərin geri çağırılmasında texniki baxımdan çətinliklər mövcuddur. Çünki ölkəyə gələn avtomobillərin bir qismi Dubay və digər şəhərlərdən Azərbaycana idxal olunur. Eyni zamanda Almaniya dan gətirilən avtomobillərin də sayı çoxdur. Bir məsələ var ki, Almaniya dan idxal edilən maşınları sonrakı mərhələdə, ikinci əl olsa belə müəyyənləşdirmək

Reklam, yoxsa antireklam?

imkanları var. Yaponiyadan, ABŞ-dan Dubaya idxal olunub, sonra isə Azərbaycana gətirilən və başqa-başqa ölkələrdə bir neçə dəfə istismar olunan avtomobillərin geri çağırılmasında isə problem olur. Çünki belə məqamda həmin maşınların harada olduğunu tapmaq çətinləşir. Ancaq ümumilikdə avtomobillərin geri çağırılması ənənəsinin olması yaxşı haldır. Çünki bu, risklərin qarşısını alır".

Ekspert onu da qeyd edib ki, detallarda problem olanda istehsalçı şirkətlər həmin detallı istehsal edən şirkətlə əməkdaşlığı kəsə bilər: "Əməkdaşlığın kəsilməsi halları mümkündür. Ancaq burada da bir məsələ var. Bu problemi kim müəyyənləşdirir, detallı istehsal edən şirkət, yoxsa həmin detallı alan avtomobil şirkəti? Bu da çox önəmlidir. Çünki bəzi hallarda standartlara uyğun avtomobil istehsal olunur, lakin sonra müəyyən edilir ki, bu standartlar xeyli dərəcədə risklidir. Ona görə də problemin yaranma mənbəyi çox önəmlidir. Avtomobil şirkətləri də bu arguməntə əsasən qərar qəbul edirlər".

□ Əli RAİS
"Yeni Müsavat"

Yeni ildə qar yağacaq mı...

Gülşad Məmmədova: "Bu barədə bayrama 2-3 gün qalmış məlumatlı olacağıq"

Əksər insanlar soyuq qış havasını sevməyə də, demək olar ki, hamı dekabrın 31-də qar yağacağını, Yeni il əsl qış ab-havasını girməyi xəyal edir. Ancaq hazırda davam edən hava şəraiti, deyəsən, insanların bu arzusunun üreyində qoyacaq. Bir qisim vətəndaşlar qarın ölkəmizə yarasmadığını, hər tərəfin su, palçıq içərisində qaldığını desələr də, bir çoxları qar yağarsa, havanın təmizlənməyəcəyini, mikrobların öləcəyini düşünürlər.

Kişilər!!! Diqqət!!! Axırncı şans!!!

Əgər sizə Azərbaycanda, xaricdə kömək edə bilməyiblərsə, onda Dr. Vaiz Səmədov sizə kömək edə bilər

- * Cinsi zəiflik
- * Cinsi marağın azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları
- * Prostatitlər (vəzin böyüməsi)
- * Prostat vəzinin düyünlü adenomasi
- * Sonsuzluq
- * Sidik aktların pozulmaları
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın pozulması və digər kişilərin şikayətləri.

Oğlan uşaqlarında və yeniyetmələrdə

- * Enurez,
- * Saçların tökülməsi,
- * Sızanaqlar,
- * Cinsi orqanların inkişafdan geri qalması (8-10 yaşından sonra).

Doktor V.Səmədova saat 11:00-dan sonra, (050) 213-88-05 nömrəsi ilə əlaqə saxlamaq olar.

Həkimin TV çıxışlarını youtube.com və facebook.com-da izləyə bilərsiniz.

Hazırda yayılan qrip virusunun havalının fəslə uyğun keçmədiyini səbəbindən baş verdiyini deyənlər də var. Amma bu da mübahisəlidir: məsələn, Rusiyanın Sibir bölgəsində ilin az qala 6 ayını qar, şaxta olur, amma ora qrip virusunun ən çox yayıldığı bölgələrdən biridir...

Maraqlıdır, ümumiyyətlə, əsl qış havasını nə vaxt görəcəyik? Yeni ili qarlı hava ilə qarşılaya biləcəyikmi?

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentinin Hidrometeoroloji Proqnozlar Bürosunun direktoru Gülşad Məmmədova bildirdi ki, Yeni il günü qar yağıb yağmayacağına demək hələ tezdir: "Yeni il 2-3 gün qalmış bu barədə məlumatlı olacağıq. Hər kəs Yeni ilə qarlı hava ilə gərilməyəcəyimizlə maraqlanır. Ancaq hələ ki bu barədə nəse demək çox tezdir. Amma ümumi olaraq dekabr ayını xarakterizə etsək deyə bilərik ki, bu ayda havanın temperaturunun iqlim normasına yaxın, bir qədər də yuxarı

olacağı gözlənilir. Yaxın 2-3 gün ərzində də ölkə ərazisində hava şəraitində mühüm bir dəyişiklik olmayacaq. Bölgələrimizdə də gün ərzində havanın yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin bəzi şərqli rayonlarda çiskin, yağış yağacağı ehtimal olunur. Temperatur rejimində mühüm bir dəyişiklik gözlənilir. Bakı və Abşeron yarımadasına gəldikdə isə paytaxtımızda daha çox buludlu hava şəraiti üstünlük təşkil edəcək. Lakin bəzi yerlərdə, əsasən də səhər və axşam saatlarında yağış yağacağı ehtimal olunur. Havanın temperaturunda mühüm bir dəyişiklik olmayacaq və 9-12

dərəcə arasında dəyişəcək. Bölgələrimizdə 8-13, dağlıq ərazilərdə isə 4-9 dərəcə isti olacaq".

G. Məmmədova indi hava mülayim olsa da, dekabrın əvvəllərində hava şəraitinin qeyri-sabit keçdiyini xatırladı: "Bəzi yerlərdə yağış, əsasən də dağlıq və dağətəyi rayonlarda qar yağmışdı. Yağan qar nəticəsində qar örtüyünün

hündürlüyü də əmələ gəlmişdi. Lakin bir neçə gündür və yaxın iki üç gün ərzində də hava şəraitində bir dəyişiklik gözlənilir. Ötən illərin dekabr aylarını xarakterizə etsək görürük ki, ayrı-ayrı illərdə dekabr ayında qarın yağması da müşahidə edilib. Hətta bəzi illərdə güclü qar yağması halı da olub".

□ Günel MANAFLI

Elan

Abbasova Nərgiz Arif qızına məxsus olan, Nizami rayonu Kamil Balakışiyev 35, mənzil 35 ünvanında yerləşən evin çıxarışı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

2014-cü ildə Bakımın Səbəylə rayonu ərazisində Bayıl qəsəbəsi və "20-ci sahə" yaşayış massivində plana düşən tikililərin söküləcəyi və əhalinin oradan köçürülməsi ilə bağlı xəbərlər yayılsa da, hələ ki dəyişən heç nə yoxdur. Hazırda ərazidə yüzlərlə ailə yəne də neft buruqları ilə qonşudur. Bunun təhlükəli olduğunu söyləsələr də, mütəxəssislərin fikrincə, hazırda real şərtlər həmin ailələrin ərazidən başqa bir yerə köçürülməsinə uyğun deyil.

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı olaraq "20-ci sahə" yaşayış massivi kimi tanınan ərazidə olduğumuz zaman sakinlər problemlərini söylədilər. Onlar bildirdilər ki, vəziyyətləri və şəraitləri yaxşı olmasa da, başqa yerdə yaşamaq və harasa köçmək kimi imkanları yoxdur.

Söhbət etdiyimiz Cəlilabad rayon sakini Əliyev bildirdi ki, 2 ilə yaxındır ki, bu ərazidə yaşayır: "Burada 1.5 sot ərazidə yarımqıç tikili almışam. 2013-cü ildən Bakıda tikintidə çalışırdım. 2014-cü ildə dedilər ki, bu ərazi plana düşəcək, pul verəcəklər. Həmin vaxt mən də dediyim torpağı, üstündə də yarımqıç tikilini 15 min manata aldım. Sonra söküntüdən bir xəbər çıxmadı, evi tikib, yaşamağa başladım. Su, qaz, işıq problemi yoxdur. Ancaq ümumilikdə, işıq xətlərində problemlər var, çox köhnədir və necə gəldi, çəkilib. Ona görə də ərazidə yaşamaq təhlükəlidir. Bundan başqa, görürsünüz də, neft "kaçkaları" (mancanaq dəzgahı) düz evlərin yanında. Camaat nə etsin, sənədi torpaq bahadır. Ona görə də belə hal yaranıb. Yolsuzluq problemi də yaşayırıq. Yağış yağanda küçələrdən keçmək

Neft "kaçkaları" ilə qonşu olan sakinlər

Təhlükəli ərazidə yaşayan ailələr taleyin ümidinə qalır; **Mirvari Qəhrəmanlı:** "Neft şirkəti də çətin vəziyyətdə qalır, necə köçürsün, nə ilə köçürsün?.."

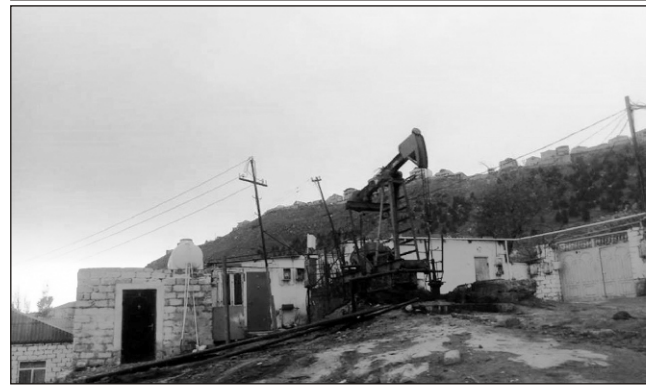
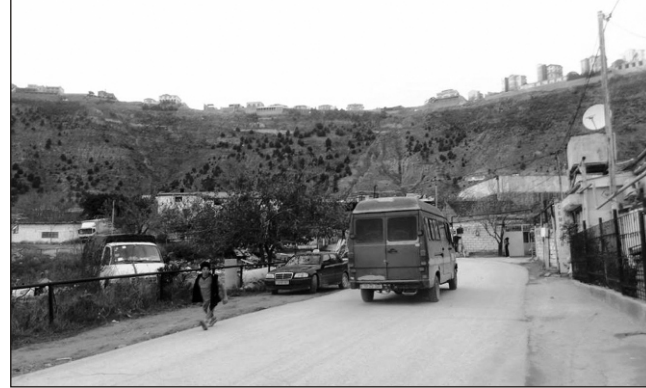

olmur. Bütün yollar dağılıb, palçıq içərisindədir. Elə özünüz də baxsanız, görə bilərsiniz".

Digər sakin isə söhbətə qoşularaq söylədi ki, bir zamanlar konkret olaraq Arif İsmayilov, Salyan Döngəsi II, Yüzbaşı Mürsəlov, İbrahim Məmmədov, Lütfin Babayev, Şahlar Allahverdiyev küçələrində söküntü işlərinə hazırlıq gedib. Camaatın da hamısına bu barədə məlumat verilibmiş: "Ancaq kompensasiya barəsində danışılmırdı. Çünki bu ərazilərin hamısı neft şirkətinin (ARDNS) torpaqlarıdır. Camaat da rayondan gəlib, burada ev tikiblər. İndi adını çəkdiyim küçələrdə 3 mindən çox ev var. Evlər var ki, 1 sotdan da az tor-

paqda tikilib. Ancaq ümumi ərazilərdə, hansı ki, orada indi də neft çıxarılır, kiçik daxma tikib yaşayanlar var. Çoxu məcburi köçkündür. Nə etsinlər? Bilirik ki, burada yaşamaq sağlamlığımız üçün zərərli. Ümid edirik ki, dövlətimiz bizə ya kompensasiya verəcək, ya da köçürən zaman vəziyyətimizi nəzərə alacaq. Ancaq hələ ki səs-soraq yoxdur".

Ərazini gəzən zaman doğrudan da bir sıra qəribə mənzərənin şahidi olduq. Bəzi insanlar evlərini istismar müddəti başa çatan neft quyusunun üzərində tikiblər. Digərləri isə mancanaq dəzgahının bir neçə metrliyində, hasarsız, darvasız ev ucaldıblar. Bu ərazidə

yaşayanların bir hissəsi Qarabağ müharibəsi əlilləri, veteranları, şəhid ailələri və məcburi köçkünlərdir ki, onların da yaşamaq üçün başqa yerləri yoxdur.

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müs-

vat"ə danışan Neftçilərin Hüquqlarını Müdafiə Təşkilatının sədri Mirvari Qəhrəmanlı bildirdi ki, belə problemlər qaldırılsa, Balaxanı ərazisi də nəzərə alınmalıdır: "Orada da ərazilər var ki, quyu ilə evin qapısı yanaşı

durub. Həmin quyuların da yanında uşaqlar oynayırlar. "20-ci sahə" ərazisində də belədir. Bu məsələ daha öncədən qaldırılmalı idi. Həmin ərazidə quyuların, neft "kaçka"larının yanında olan evlərin çoxu sonradan tikilib. Əksəriyyətinin də sənədi yoxdur. 2009-cu ildə həmin ərazidə çəxlər hətta film də çəkiblər. Problem yenidən qaldırılsa, yaxşı olar. Əhalini adekvat sahə ilə təmin etməlidirlər. Əgər belə olarsa, çox yaxşı olar və əhalinin də sağlamlığı təhlükədə olmaz. Neft, qaz ərazisində hansısa hadisə də baş verməsi mümkündür. Ətraf ərazilərdə təmizləmə də aparıblar. Bir ara məsələ ciddi şəkildə qaldırılmışdı. Ancaq sonradan qapanmışdı. Çünki əhali də çoxdur və ARDNŞ də yaşayış fondu olmadığı üçün insanları köçürməyə çətinlik çəkir. Yataqxana, yaşayış fondunun hamısı Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə verilib. Ona görə də neft şirkəti çətin vəziyyətdə qalır. Necə köçürsün, nə ilə köçürsün? Nəticədə bu problem hələ ki qalmaqdadır. Hər halda, ümid edək ki, gələcəkdə həll olunacaq".

□ **ƏLİ RƏİS**
Fotolar müəllifindir

Diqqət: elektrik qızdırıcısı səhhətinizə ziyandır

Adil Qeybullayev: "Bu qızdırıcı həddən artıq buxarlanma yaradır və havanı qurudur"

Eyyub Hüseynov: "Bu mallar ölkənin əmtəə bazarına çıxarılmadan öncə sertifikatlaşdırılmalıdır"

Havalar soyuyan kimi evimizi müxtəlif qızdırıcılarla və ya qaz sobaları ilə isitməyə çalışırıq. Qaz sobalarının hər an can aldığını düşünən və bundan qorxan bəzi insanlar isə elektrik qızdırıcılarını daha təhlükəsiz olduğunu düşünüb evlərinə bu sobaları alırlar. Ancaq mütəxəssislər deməkdir qaz sobaları qədər təhlükəli olmasa belə, bu qızdırıcıların da təhlükəli olduğunu və insanın səhhətinə yavaş-yavaş, tədricən təsir etdiyini bildirirlər.

Elektrik qızdırıcıları olan otaq tez bir zamanda isinsə də, bir müddət sonra insanlar evin havasının ağırlığından, baş ağrısı, halsızlıq kimi simptomlardan şikayətlənirlər. Mütəxəssislərin sözlərinə görə, bu cür elektrik qızdırıcıları düzgün istifadə edilmədiyi təqdirdə hətta xərçəng xəstəliyinə belə gətirib çıxara bilər. Çünki bu qızdırıcılar

"8-ci kilometr bazarı"na baş çəkib elektrik qızdırıcılarının qiyməti, alıcıları və harada istehlak edilməsi ilə maraqlandıq. Müşahidələrimiz göstərdi ki, bu sobalar ölkəmizə əsasən Türkiyə və İrəndən gətirilir. Qiymətləri isə ölçüsündən və funksiyasından asılı olaraq 25 -60 manat arasında dəyişir.

Satıcı Fərid Əliyev deyir ki, spirallı olan yeni elektrik qızdırıcıları təhlükəli hesab edilmir: "Sadəcə olaraq, bu qızdırıcılar havanı qurudur. Gərək otağa su qoyulsun. Bir də alıcılar daha çox bunların evi yandıra bilməsindən qorxur. Amma diqqət edilsə, heç bir problem olmaz. Elektrik qızdırıcıları alarkən istehlakçılar tərəfindən bir sıra vacib məqamlara əməl olunmalıdır. Birinci növbədə bu malları alarkən satıcı tərəfindən onların komplektliyinə, keyfiyyətinə, mal və istehsalçısı haqqında məlumatın mövcudluğuna, lazım gələrsə, onun quraşdırı-

lıb yoxlanılmasına diqqət edilməlidir. Hər bir istehlakçı bilməlidir ki, satış üçün təqdim olunan analoji mal nümunələri ticarət zalında yerləşdirilərkən onların üzərində malın adı, markası, modeli, qiyməti olan yarıqlı, habelə malların texniki xüsusiyyətlərini əks etdirən qısa məlumat olmalıdır".

Digər satıcı Azad Bayramov elektrik qızdırıcılarını alarkən elə də çox olmadığını bildirdi: "İndi çox evlərdə mərkəzi istilik sistemləri var və evlərə bu qızdırıcıları isə əsasən köhnə evlərdə yaşayanlar və kiçik mağazası olanlar alır. Alıcılar bu qızdırıcıların işıq pulu çox yazdığını deyirlər. Buna görə

də elektrik qızdırıcılarına elə də maraq yoxdur. Bu sobalar evi spirallarla qızdırdığı üçün ola bilər ki, havanı qurutsun. Belə olanda otağa bir stəkan su qoymaq yaxşı olar".

Tibb elmləri doktoru professor Adil Qeybullayev elektrik qızdırıcılarının həddən artıq buxarlanma yaratdığını və otağın havasını quruduğunu dedi: "Bütün istilik sobalarının istilik mənbəyi spiraldan qaynaqlanır. Spiral da yüksək müqavimətli metallardan və ya metal xəritələrindən istifadə edilərək yaranır. Onlar qızır və ətrafda yaşayanlar və kiçik mağazası olanlar alır. Alıcılar bu qızdırıcıların işıq pulu çox yazdığını deyirlər. Buna görə

artıq buxarlanma yaradır və havanı qurudur. Ona görə də təbii ki, dəri səthində də buxarlanma yüksəlir. Dəri səthində buxarlanma yüksəldiyinə görə də dərinin selikli qişalarının quruması hadisəsi baş verir. Məsələ hələ də görünür ki, elektrik qızdırıcılarının yanına su qoyulsun. Bu su hesabına normal rütubət təmin oluna bilər. Hesab edərəm ki, istənilən evdə rütubət cihazı olmalıdır. Necə ki, evlərdə termometr var, rütubət cihazı da olmalıdır və otaqda normal rütubət təmin olunmalıdır. Əgər rütubət çox düşürsə, pəncərəni açmaqla onu normaya salmaq, azdırsa, başqa üsullarla bunu normallaşdırmaq lazımdır. Yeni evdə

rütubətin normal olması yaşamaq üçün böyük şərt. İstilik sobalarından istifadə zamanı rütubətin normallaşdırılması işi aparılmalıdır. Ancaq bu qızdırıcıların heç bir radioaktiv, ionlaşdırıcı şüalar yaya bilməsindən söhbət gedə bilməz".

Bu qızdırıcıları alarkən evdə elektrik qısa qapanmasının və yağın hallarının qarşısını almaq üçün nələrə diqqət edilməsinə gəlinə isə Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov sertifikat tələb etməyin vacib olduğunu dedi: "Bu mallar ölkənin əmtəə bazarına çıxarılmadan öncə sertifikatlaşdırılmalıdır. Azad İstehlakçılar Birliyinin əlində siyahı var ki, bu cür məcburi sertifikatlaşdırılan 800 addan çox mal, ümumiyyətlə, sertifikatlaşdırılmadan satılır. Nazirlər Kabinetinin 94 sayılı qərarına görə sertifikatlaşdırılmalı olan mal əgər sertifikatlaşmaybsa, satışı qadağandır. Lakin bu mallar satılır və Nazirlər Kabinetinin 94 sayılı qərarı pozulur. Bunlar təhlükəsi təmin olunmalı mallardır. Təəssüf ki, mallar sertifikatlaşdırılmayıb və ölkənin qanunları tapdalanır. Bunun da səbəbi odur ki, ölkədə normal istehlakçı siyasəti yoxdur. Ölkədə azad bazar iqtisadiyyatı adı altında dövlətin qanunları ayaq altına düşür. Bu da anormal bir haldır və biz bu vəziyyətdə barışa bilmirik. İstehlakçılar bu qızdırıcıları alarkən sertifikat tələb etməlidirlər ki, gərək Standardlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinə qeydiyyata alınmış, yoxsa keçməyib. Bunu tələb etmələri vacibdir".

□ **Günəl MANAFLI**
Fotolar müəllifindir

MÜSAVAT

Son səhifə

N 262 (6876) 14 dekabr 2017

Bir evdən 850 ilan çıxdı

Amerikada bir evdə aralarında uzunluğu 2 metr olan burma pitonların da olduğu yüzrlə ilan tapılıb. Heyvanlara nəzarət mərkəzinin araşdırmalarından sonra məlum olub ki, ev sahibi qanunsuz yollarla ilanlar satır. 850 ədəd ilanın ümumi dəyərinin 500 milyon dollar olduğu məlum olub. Nyu-Yorkda burma piton cinsli ilanları evdə saxlamaq və satmaq qadağan edilib. İlanların sahibi olan Riçard Parrinella ilan saxladığı və satdığı üçün həbs edilib. İnsanların həyatı üçün təhlükə yaradan ilanlar ötən ay evdə yatan iki uşağı öldürmüşdü.

Təqaüdə çıxsanız... sağlamlığınız təhlükəyə düşəcək

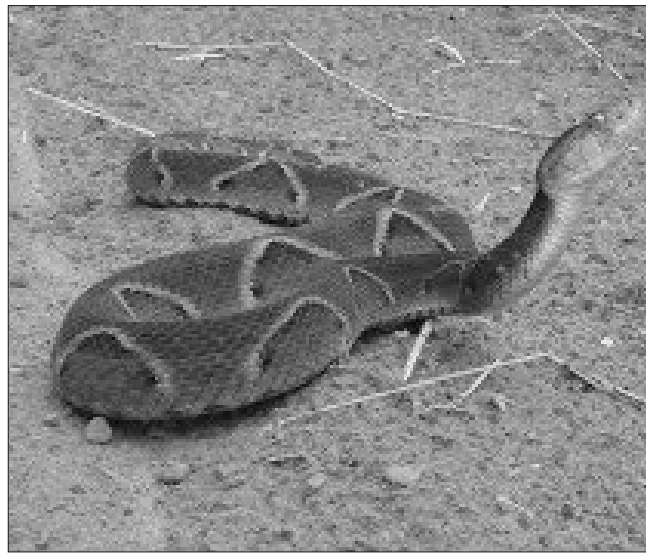
İngiltərəli alimlər daha bir yeniliyə imza atıblar. Təqaüdcülər işləməyə davam edən insanlardan daha çox depressiyalara və xəstəliklərə tutulurlar. İngilis alimləri araşdırmaları nəticəsində belə qənaətə gəliblər.

Alimlər sübut edib ki, pensiyaya çıxan insanların əqli və fiziki sağlamlığı daha tez pisləşir. Sübut olunub ki, təqaüdcülərdə klinik depressiyanın inkişafı 40 faiz, fiziki sağlamlıqlarının zəifləməsi isə 60 faiz təşkil edir.

Bundan çıxış yolu olaraq isə alimlər hökumətin pensiya yaşını artırmasında görür. Onlar düşünürlər ki, bununla da hökumət insanlara daha çox sağlam qalmağa kömək edə bilər.

İlanın da narkomani olarmuş

Australiyada iki metrlik pitonu narkotik aludəçiliyindən sağaldıblar. Bu barədə "Northern Star" nəşri yazıb. Piton metamfetamin hazırlanan gizli laboratoriyada saxlanıb. Kimyəvi maddələr və havaya yayılan narkotik maddənin izləri pitonu narkomana çevirib. Polis basqından sonra sözügedən laboratoriya qapadılıb. İlanı isə Sidneydə yerləşən türmə kompleksinin ərazisindəki heyvanlar üçün mərkəzə yerləşdiriblər. Mərkəzin əməkdaşı İena Mitçella deyib ki, ilk vaxtlar ilan özünü çox narahat, aqressiv və təxminlənməz şəkildə aparıb. Sakit davranan, asta sürünən, ləng hərəkət edən pitonlardan fərqli olaraq, o, fasiləsiz olaraq və cəld şəkildə sürünürmüş. Pitonun narkotik asılılıqdan qurtulması üçün 7

ay lazım gəlib. Hazırda ona yeni sahib axtarılır. 5 aprelde isə məlum olmuşdu ki, Amerikanın Florida ştatında uzunluğu 5 metr, çəkisi isə 65 kilo olan pitonu yaxalayıblar.

Öləcəyini bilib, 1000 nəfərlik parti keçirdi

80 yaşındakı Satoru Anzaki adlı yapon iş adamı xərcəngə tutulduğunu öyrənəndən sonra dərmandan istifadəni rədd edərək, yaxınlarına təşəkkür etmək üçün bir vida partisi təşkil edib. Anzaki dünən keçirilən məclisə aralarında dostları, iş ortaqları, məktəb yoldaşları və işçilərinin də olduğu 1000 nəfəri dəvət edib. Yapon iş adamı məclis üçün paytaxt Tokiodakı bir hotelin salonunu kirayə götürüb və salonu yığdığı xatirələrlə doldurub.

Satoru Anzaki partidən sonra verdiyi açıqlamada isə bunları deyib: "Həyatım boyunca tanış olduğum insanlara təşəkkür edirəm" deyə bildiyim üçün xoşbəxtəm. Qalan zamanımı mümkün olduqca keyfiyyətli bir şəkildə keçirə bilmək üçün müalicədən keçməməyə qərar verdim. Çünki xəstəliyin yan təsirləri olduqca böyükdür".

Anzaki partidəki atmosferin melanxolik bir havaya bürünməsi üçün məmləkəti Tokuşimadan bir rəqs qrupu da çağırıb. Yapon mediasına görə, Anzaki minnətdarlığını göstərə bilmək üçün partidə mümkün qədər çox adama əl sıxışmağa çalışıb. Keçmiş bir şirkət işçisi isə onun haqqında bunları deyib: "Çox əyləncəli bir parti idi. Mən də xəstəlikdən əziyyət çəkirdən və bu parti sayəsində qalan həyatımı necə yaşaya biləcəyimi yenidən düşünməyə başladım".

Telefondan asılı sevgilisinə "orijinal" cəza verdi

Amerikada yaşayan bir cütlüyün videosu bu günlərdə sosial medianı güldürür. Sevgilisinin artıq asılılıq dərəcəsinə çatan cib telefonundan istifadəsindən bezən adam maraqlı çıxış yolu tapıb. Belə ki, sevgilisi hər dəfə telefona aludə olanda gənc oğlan əlindəki siqnalla onu qorxudur. Gənc hesab edir ki, bu üsulla onu telefon əsarətindən qurtara biləcək. O, münasibətləri dönəmində hər zaman sevgilisinin telefondan asılılığından şikayətçi olub. Son olaraq bu cür çıxış yolu tapıb.

QOÇ - Ətrafınızda olanların sizin kimi olmamasından məyus olursunuz. Unutmayın ki, hər kəsin öz xarakteri var və reallığa düzgün yanaşmalısınız. Kobud adamlara qarşı sərt mövqe sərgiləyin.

BUĞA - Planetar quruluş risklərin ağır fəsadlar verəcəyini göstərir. Odur ki, yeni işlərinizi təxirə salın. Vaxt tapıb müqəddəs ziyarətgahlarımıza səfər edin. Axşam maraqlı insanlarla üzləşəcəksiniz.

ƏKİZLƏR - Hansısa sövdələşmə ilə bağlı bəzi anlaşılmazlıq yaraşa bilər. Lakin bunu zorakı üsullarla yoluna qoymaq səmərəsizdir. Axşama doğru yaxınlarınızın tərəfindən sevinəcəyiniz gözlənilir.

XƏRÇƏNG - Gün ərzində yalnız adi işlərlə məşğul olmağa çalışın. Hansısa ciddi məsələyə müdaxilə etmək, risklərə meyillilik arzuolunmazdır. Xüsusən də saat 15-dən sonra ayıq-sayıq olun.

ŞİR - Şəxsi büdcənizi artırmaq üçün geniş imkanlar qazansanız da, bu təqvim mübahisəsiz başa vurmayacaqsınız. Ulduzlar son vaxtlar səbrsiz və əsəbi olmağınızdan şikayət edir.

QIZ - Nədənə son vaxtlar ulduzların tövsiyələrinə əməl etməirsiniz. Belə passivliklə irəli getməyə çox çətindir. Bu səbəbdən də nahardan sonra gözlənilən önəmli şanslardan bəhrələnməlisiniz.

TƏRƏZİ - Rastlaşdığınız problemləri dinc yolla həll etməyə çalışın. Kənar müdaxilələrə o qədər də əhəmiyyət verməyin. Günün ikinci yarısı aldığınız hər bir dəvəti təxirə salın.

ƏQRƏB - Ulduzların sizə verdiyi tarixi fürsətdən bəhrələnməyə çalışın. Bütün gücünüzü səfərbər edin. Boş dayanmaq məğlubiyətdir. Yaxşı mənada hər bir vasitədən istifadə edin.

OXATAN - Günün ümumi mənzərəsi qənaətbəxş olsa da, bəzi vacib məsələlərdə həlledici qərarı özünüz çıxarmalısınız. Xüsusən də nahardan sonra uzaqgörənliyə ehtiyacınız olacaq.

OĞLAQ - Yaxşı olar ki, bu təqvimdə əsas diqqətinizi sevgi amilinə yönəldəsiniz. Bu, rahatlığınızı təmin etməklə bəhəm, növbəti günlər üçün də sevindirici məqamlarla üzləşəcəyinizə təminat verəcək.

SÜTÖKƏN - Bütün gücünüzü fəaliyyətə həsr etsəniz, ötən günlərdən yarımçıq qalmış problemləri dəf edəcəksiniz. Uzaq səfərə çıxmaq fikrindən daşın. İsgüzar sövdələşmələrdən yan keçməyin.

BALIQLAR - Hər bir münasibətdən uzaq olmağa çalışın. Rəqib və düşmənlərinizdən qisas almaqdansa yarımçıq planlarınızı yekunlaşdırın. Ailə-sevgi münasibətlərində səbrli və mülayim olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Doğum günündə özünü yandırır

İranın paytaxtı Tehrandə bir ad günü məclisi qanqaraçılıqla nəticələnib. 20-ci ad gününü qeyd edən qadına dostları qar köpüyü püskürdərək alətlə qutlama etmək istəyərkən kiçik miqyaslı bir yanğın yaranıb. Stolun üstündəki şamlar qadının saçlarına tökülən köpüyü yandırdığı və şarın içindəki qaz da bir anda od tutduğu üçün ortalıq bir anda müharibə meydanına dönüb.

Başı alovlanan qadına dostları dərhal müdaxilə edərək, yanğını söndürdülər. Hadisədən sonra Instagrama yüklənən video izlənmə rekordlarına imza atıb. Amma tortu servis edən işçi ciddi formada yaralanıb, ad gününü qeyd edən qadının isə saçları və kirpikləri yanıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYSAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.